

vergadering **23**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 9 februari 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis – 1128 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de hervorming van het Antwerpse tramnet	
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het nieuwe tramplan voor Antwerpen	5
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de erkenning van landelijke commerciële FM-radiozenders	12
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het stijgend aantal oproepen bij de jongerenhulplijn Awel	
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneeckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de toename van hulpvragen bij Awel	
ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de telefonische luisterlijn Awel en de mentale gezondheid van kinderen en jongeren	
ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het mentale welbevinden van jongeren naar aanleiding van het jaarverslag van Awel	17
ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de krapte bij de maatwerkbedrijven	26
ACTUELE VRAAG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de malaise in de sportsector als gevolg van het uitblijven van de fiscale regeling voor het vrijwilligerswerk	30
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de analyse van het Federaal Planbureau met betrekking tot het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)	34
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het belang van e-commerce voor onze economie en het lokaal handelsvestigingsbeleid	37

ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de definitieve indeling van de regiovorming en het vervolgtraject	42
ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag binnen het Vlaams Mensenrechteninstituut	
ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een onafhankelijk meldpunt voor klachten in verband met seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag	
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over maatregelen tegen grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs	47
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de invallen in het Antwerpse bij een islamitische terreurgroep in opbouw en het Vlaamse deradicaliseringsbeleid ten aanzien van jihadisme	56
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondmaskerplicht in het onderwijs	60
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	63
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies en tot opheffing van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen" – 1028 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	72
ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme – 1086 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	73
Artikelsgewijze bespreking	76
VOORSTEL VAN DECREET van Karin Brouwers, Manuela Van Werde, Steven Coenegrachts, Marius Meremans, Orry Van de Wauwer en Wilfried Vandaele tot wijziging van het decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams Audiovisueel Fonds, wat de opdracht van het Vlaams Audiovisueel Fonds betreft – 1090 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	76
Artikelsgewijze bespreking	80
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	81

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis - 1128 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	81
Bespreking	81
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies en tot opheffing van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen" - 1028 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5	
Artikelsgewijze stemmingen	93
Hoofdelijke stemming	94
ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme - 1086 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
Artikelsgewijze stemming	94
Hoofdelijke stemming	94
VOORSTEL VAN DECREET van Karin Brouwers, Manuela Van Werde, Steven Coenegrachts, Marius Meremans, Orry Van de Wauwer en Wilfried Vandaele tot wijziging van het decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams Audiovisueel Fonds, wat de opdracht van het Vlaams Audiovisueel Fonds betreft - 1090 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
Artikelsgewijze stemmingen	95
Hoofdelijke stemming	95
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis - 1128 (2021-2022) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	96
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	96
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	98
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	98

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: De ministers Wouter Beke en Matthias Diependaele zijn verontschuldigd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis
– 1128 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement zou ik graag de spoedbehandeling vragen van het voorstel van resolutie van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis.

De tekst van het voorstel wordt gedragen door de fracties van de N-VA, CD&V, Open Vld, Groen en Vooruit. Deze tekst was gisteren in de late namiddag al online en werd door ons ook bezorgd aan de Vlaams Belangfractie en de PVDA. Mevrouw Coudyser zal straks nog het een en ander toelichten.

De voorzitter: We zullen ons daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de hervorming van het Antwerpse tramnet

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het nieuwe tramplan voor Antwerpen

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, blij om te zien dat u beter bent. Dat is heel goed. Nu nog een goed openbaar vervoer in Antwerpen! Iedereen heeft in dit parlement en daarbuiten de mond vol over de modal shift, maar als je dan kijkt wat er in de feiten gebeurt, vraag ik me toch af waar jullie allemaal mee bezig zijn.

Voor de niet-Antwerpenaren onder ons: er is een nieuw tramplan voor de stad Antwerpen gemaakt. Een van de belangrijke zaken daarin is dat tram 7, die van Mortsel door Berchem naar het centrum rijdt, zou worden geschrapt. Heel veel mensen waren daar heel boos over en er zijn heel veel acties rond gevoerd, tot Sociaal Incapabele Michiel toe, die mee aan de kar trok voor het behoud van

tram 7. Dat had effect. U hebt toen ingegrepen, minister, en gezegd dat u dit plan niet zou doorvoeren en dat zou herbekijken.

Vorige week is er dan een nieuw plan voorgesteld met grote koppen als 'Tram 7 is gered'. Tram 15 en tram 4 in Hoboken en Deurne worden echter wel geschrapt, en tram 2 rijdt niet meer tot in Merksem, naar de gloednieuwe park-and-ride en Linkeroever. Dat zijn twee tramlijnen minder die ook niet meer zullen passeren aan de gloednieuwe park-and-ride. Dan vraag ik mij toch af: waar zijn we mee bezig? Het openbaar vervoer van de toekomst is toch niet minder tramlijnen en meer overstappen? Iedereen zegt 'overstappen, overstappen', maar voor de niet-Antwerpenaren onder ons moet je dat in Antwerpen maar eens proberen. Probeer in Antwerpen maar eens over te stappen van de bus op de tram op de tram op de bus. Dat werkt gewoon niet omdat die niet goed op elkaar zijn aangesloten.

Minister, er is dus een nieuw plan, maar er is eigenlijk niks veranderd. Er is nul inspraak van reizigers of chauffeurs over hoe dat plan er zou moeten uitzien. Het wordt allemaal achter de schermen bedisseld en met flarden in de pers gelekt, maar op voorhand krijgen we de plannen niet omdat ze nog niet beslist zijn. Als ze dan beslist zijn, is het te laat om er nog iets aan te veranderen. Hoe kun je die modal shift nu realiseren als je je reizigers en chauffeurs niet serieus neemt?

Ten tweede moet het natuurlijk weer budgetneutraal zijn. Dat is een heel moeilijk woord om te zeggen dat het weer niets mag kosten. Er mag geen euro extra naar extra chauffeurs gaan om meer trams te kunnen laten rijden.

Minister, wat vindt u van dat nieuwe plan dat vandaag op tafel ligt?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, collega's van de Vlaamse Regering, willen jullie eigenlijk meer mensen op het openbaar vervoer of minder? Vanuit de Vlaamse Regering zeggen jullie in woorden altijd hoe belangrijk het openbaar vervoer is, maar in daden zien we alweer het tegenovergestelde gebeuren.

Het tramplan in Antwerpen, dat op 3 februari is voorgesteld, is bijna komisch, maar vooral tragisch. Ik geef een paar voorbeelden. Over tram 7, die oorspronkelijk zou worden afgeschaft en waarover heel veel protest was, heeft men tegen de mensen die protesteerden gezegd: 'Goed gedaan, jullie worden beloond. Tram 7 wordt behouden, maar we pakken wel tram 15 af.'

Ik ben net als collega D'Haese in Hoboken opgegroeid. Je kon met tram 4 in een half uur vanuit het centrum van Hoboken naar het centrum van Antwerpen rijden. Die lijn verdwijnt nu gewoon. Het is al veel moeilijker om op Linkeroever, een belangrijk deel van Antwerpen, te raken. Je hebt een tunnel, maar die lift werkt bijna nooit. Er is op Linkeroever een park-and-ride geplaatst, collega's, om ervoor te zorgen dat de mensen met de wagen naar daar gaan en dan met de tram naar de stad komen. Wat gebeurt er? Het aantal trams wordt verminderd. De frequentie gaat van 28 naar 20 trams. De logica is compleet zoek. Het is haast komisch, maar het is vooral tragisch.

Wat zeg je tegen de mensen die gebruik willen maken van het openbaar vervoer? Wat zeg je tegen mensen die gebruik moeten maken van het openbaar vervoer? Trek uw plan maar. Waarom is dit het geval? Omdat het allemaal budgetneutraal moet gebeuren. Dat is een logica die geen steek houdt. Je zegt dat er binnen hetzelfde budget betere keuzes gemaakt moeten worden. Dan zie je dat dat niet gebeurt. Wat je langs de ene kant wegneemt, wordt langs de andere kant teruggegeven en omgekeerd. Niemand wint hierbij. Als uw openbaar vervoer effectief de ruggengraat moet zijn van een moderne mobiliteit, van hoe mensen

zich in regel binnen de stad gaan verplaatsen, dan moet je daar ook in durven te investeren, dan moet dat de gemakkelijkste keuze en de keuze van de minste weerstand zijn, dan moet dat een modern openbaar vervoer zijn. Minister, wat gaat u doen om deze plannen nog tegen te houden en ervoor te zorgen dat het openbaar vervoer wel de investeringen krijgt die het nodig heeft in Antwerpen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel mijnheer D'Haese en mijnheer Annouri voor de vragen, maar ik denk dat jullie zelf ook al onmiddellijk beseffen dat die vragen eigenlijk iets te vroeg komen. Waarom? Jullie weten dat wij in het kader van basisbereikbaarheid volop inzetten op dat vraaggestuurd model: meer inzetten op openbaar vervoer waar de vraag groot is. Maar er wordt ook vooral gefocust op een bottom-upbenadering. Het is aan de lokale besturen binnen de vervoerregioraden om te beslissen hoe het openbaar vervoer er in de toekomst moet uitzien. Dat is het hele idee erachter.

We hebben vijftien vervoerregioraden. Die hebben zich allemaal gebogen over het kernnet en het aanvullend net. Ze hebben OV-plannen goedgekeurd binnen hun raden. Dat is finaal dan ook voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Wat hebben wij met de Vlaamse Regering gedaan? Op 28 mei hebben we het kernnet vastgesteld. Voorafgaandelijk – en dat hebben jullie inderdaad terecht geduid – was er bij de initiële plannen die uitgetekend waren inzake het tramnet dat behoort tot het kernnet heel veel te doen rond de afschaffing van tramlijn 7. Er was ook heel veel te doen rond tramlijn 4. Er waren actiegroepen en petities. Ik heb daar heel veel mails over gekregen. Toen heb ik heel duidelijk gezegd dat we als er geen draagvlak is, daar niet mee kunnen doorgaan. Maar het is de bottom-upbenadering, het zijn de lokale besturen en de vervoerregioraden die beslissen. De vervoerregioraad Antwerpen heeft toen geen finale goedkeuring aan het plan gegeven en de Vlaamse Regering heeft op 28 mei 2021 het initiële kernnet inzake tramnet behouden zoals het was. Dat belet de vervoerregioraden natuurlijk niet om nieuwe plannen, nieuwe lijnen te onderzoeken. Dat is ook de stand van zaken vandaag. Men heeft binnen de vervoerregio Antwerpen gevraagd om een nieuw plan voor te leggen. Dat ligt nu voor. Het is toegelicht op de vergadering van 3 februari 2022. Er werd een nieuw plan op tafel gelegd met de vraag: neem dat mee naar jullie lokale besturen, bekijk het, bekritiseer het en eind deze maand komen we terug in deze vervoerregioraad om te kijken of er nu al dan niet draagvlak voor is.

Samen met jullie heb ik ondertussen ook al een en ander in de pers gelezen, dat er nu voor een aantal besturen geen draagvlak blijkt te zijn. Ik ga uiteraard niet vooruitlopen op een beslissing van de vervoerregioraad Antwerpen. Het is de vervoerregioraad Antwerpen zelf die finaal beslist welk tramnet ze effectief binnen het kernnet willen. Zodra zij dat beslist hebben, zodra daarvoor een draagvlak is en daarover een consensus bestaat, zullen wij het kernnet dat goedgekeurd moet worden door de Vlaamse Regering aanpassen. Maar vandaag is er een goedgekeurd kernnet. Dat is er een zoals vandaag het bestaande aanbod is. Daar houden we vandaag aan vast, tenzij de vervoerregioraad seffens met goedgekeurde nieuwe plannen komt.

Dat is vandaag de stand van zaken. Ik neem aan dat we binnen een aantal weken misschien opnieuw deze vraag gaan krijgen, maar vandaag is het nog allemaal iets te voorbarig.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, het is wel een beetje gemakkelijk natuurlijk om het door te schuiven naar de vervoerregioraden, want er is een groot woord dat in al die plannen van de vervoerregioraden een echte oplossing in de weg staat:

budgetneutraliteit. Het is een moeilijk woord om te zeggen dat het weer niks mag kosten. Het hele Antwerpse tramplan wordt net als het hele openbare vervoer in Vlaanderen overhoop gegooid, maar er mag geen euro extra gaan naar de werking. Minister, natuurlijk kunt u dan geen goed plan maken. Natuurlijk kunt u dan geen plan maken waar mensen mee vooruit gaan, want als we op de ene plaats een tramlijn extra willen leggen, moeten we die op een andere plaats intrekken. Als je ergens een chauffeur extra wilt inzetten, moet je er ergens anders een wegnemen. Als je de frequentie ergens wilt verhogen, moet je die ergens anders verlagen. Dat is wat er nu gebeurt. We gaan van plan naar plan naar plan, waarbij men aan de ene een kruimel geeft en van de andere iets afneemt.

En dus, minister, zit de sleutel bij u. Als u wilt dat we in Antwerpen en in de rest van Vlaanderen goed openbaar vervoer hebben, dan moet er meer budget vrijgemaakt worden om dat openbaar vervoer te doen draaien. En dus heb ik een heel duidelijke vraag voor u: bent u bereid om te zorgen voor meer budget voor een kwaliteitsvol en capabel openbaar vervoer?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, wat er nu voorligt in Antwerpen, dat is geen tramplan maar een 'rampplan' voor mensen die het openbaar vervoer gebruiken. Je ziet dat er wordt geknipt in lijnen, je ziet dat er wordt uitgegaan van maximaal overstappen. Maar dat is een fantasieverhaal. Maximaal overstappen wil zeggen dat je trams hebt die vlot kunnen doorrijden, en dat je moderne tramtoestellen hebt zodat je gemakkelijk kunt overstappen. Dat zijn allemaal dingen die vandaag de dag geen realiteit zijn in Antwerpen. Dus iedereen die het openbaar vervoer gebruikt in Antwerpen en die die plannen leest, die lacht. Of in het ergste geval begint men gewoon te wenen.

En dat is natuurlijk, zoals al werd aangehaald, omdat er geen extra middelen naartoe gaan. Een aantal maanden, of zelfs een paar jaar geleden, lazen we in de kranten over het erbarmelijk materiaal dat het openbaar vervoer moet gebruiken in de stad, en over de infrastructuur die achterwege blijft. En binnen dat kader zegt u dan dat u wat gaat verschuiven, en dat dat de service geen pijn zal doen, dat dat goed zal zijn voor de mensen die het openbaar vervoer gebruiken. Wel, dat is niet waar. Dat is een fantasie. Dat is wishful thinking.

Dus de vraag is inderdaad of u er als minister, want dat is wel uw bevoegdheid, ervoor kunt zorgen dat er meer middelen vrijkomen, er meer budgetten vrijkomen, zodat het plan dat nu wordt opgemaakt, kan zorgen voor meer en een sterker openbaar vervoer in Antwerpen, in plaats van voor een status quo, waar vandaag de dag niemand mee vooruit raakt. (*Applaus van Jeremie Vaneekhout*)

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, het is vaak hetzelfde liedje. Men hervormt, zozegd om efficiënter openbaar vervoer aan te bieden. Maar de vraag is of dat hier het geval is. Wij betwijfelen dat. Het lijkt er zelfs op dat er een beetje vervoersarmoede zal ontstaan, in de stad, nota bene. Mensen uit Hoboken bijvoorbeeld zullen met dit plan niet meer met de tram naar het historisch stadscentrum kunnen gaan. Wij zeggen dus: stop. Stop met deze hervorming van minder aanbod, van meer overstappen, en van een ondermaats comfort op heel wat lijnen. Dat plan gaat de mensen niet uit de wagen jagen.

Ten tweede wil ik toch ook de nadruk leggen op het feit dat mensen wegblijven van het openbaar vervoer omdat ze zich vaak niet veilig voelen. Vrouwen en ouderen zijn vaak bang. Wij roepen al jaren op om in Antwerpen een trein-tram-busbrigade op te richten die zich focust op de veiligheid van dat openbaar

vervoer. Maar vinden we in dat plan iets over die onveiligheid terug? Neen. Niks. Noppes. Nada. We doen dus nogmaals een oproep voor een veilig, comfortabel en klantvriendelijk openbaar vervoer, ook in Antwerpen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): De bezorgdheden die we horen op basis van de informatie vanuit Linkeroever, met betrekking tot die lijn 15, zijn terecht, denk ik. Maar de oefening die hier gebeurt, is natuurlijk een globale oefening, waarbij de afschaffing van een van die vier lijnen er ook voor moet zorgen dat er bijkomende capaciteit in de tramkokers en in de metrostellen anders kan worden ingezet, zodat het gehele aanbod aan openbaar vervoer kan verbeteren. Overigens zal ook de frequentie van de overige tramlijnen vanuit Linkeroever stijgen.

Minister, een goede verbinding met maatschappelijke functies is een basisvoorwaarde in dat nieuwe tramplan. En dat geldt natuurlijk ook voor Linkeroever. Maar met de afschaffing van lijn 15 dreigen een aantal rechtstreekse verbindingen met bijvoorbeeld het districtshuis en het Monicaziekenhuis te verdwijnen. Nu, indien dat in het nieuwe plan wordt opgevangen met vlotte overstappen en globaal een betere doorstroming, lijkt mij dat geen onoverkomelijk probleem. Maar daar is natuurlijk nog niet aan voldaan. Zeker die metrohaltes zijn vaak nog volledig ontoegankelijk. Dus los van dit traject van de vervoerregioraad en de lokale besturen, vraag ik hoe u kunt garanderen dat al die metrostellen en die haltes op korte termijn volledig toegankelijk worden voor alle gebruikers, dus ook voor hen die overstappen vanuit Linkeroever.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, ik begrijp dat dit over een ontwerpplan gaat dat zelfs nog niet goedgekeurd is door de schepencolleges. Op zich denk ik dat niemand per se tegen een overstapmodel is. Maar dan moet je er natuurlijk wel voor zorgen, en dan moet het de bedoeling zijn, om meer mensen te verleiden om het openbaar vervoer te nemen. En dat kan alleen als dan ook de haltes worden aangepast, als de infrastructuur wordt aangepast, als ervoor gezorgd wordt dat de trams die rijden, ook toegankelijk zijn voor mensen die slechter ter been zijn, enzovoort, enzovoort. Anders zal dat helemaal niets uithalen. Dan zorgt dat er alleen maar voor dat minder mensen het openbaar vervoer nemen.

Meer fundamenteel is dat, als we de modal shift willen realiseren, u extra zult moeten voorzien. Die discussie hebben we al vaker gehad. Wat u nu doet, is dat u, en de Vlaamse Regering, de verantwoordelijkheid doorschuift naar de vervoerregioraden: zij moeten het gaan beslissen. Maar u dwingt hen om een herverdeling te doen van de schaarste. Zo kun je natuurlijk geen goed openbaar vervoer krijgen in een stad zoals Antwerpen. We weten allemaal dat het openbaar vervoer en de modal shift belangrijk zijn om er voor te zorgen dat alle werken die we doen aan de Oosterweelverbinding, en alle middelen die we daar insteken, niet voor niets zijn geweest.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, goede collega's, ik denk dat subsidiariteit heel belangrijk is. U doet dat, minister. Die vervoerregioraden zijn het oor en de stem van de deelnemende steden en gemeenten. Men kan u moeilijk verwijten dat u daar de mosterd gaat halen, want dat is hun taak.

Ten tweede vind ik het ook goedkoop, als men pleit voor sterke verbindingen en hoge frequenties, dat men dan tegen elke afschaffing van een verbinding begint

te protesteren. Het is nergens in de wereld alleen maar en-en-en. Dat bestaat niet!

Ten slotte denk ik dat de heel grote uitdaging erin bestaat om te komen tot veilige, uitnodigende overstappunten, om op die manier te komen tot een klantvriendelijk tramaanbod in de metropool Antwerpen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Als niet-Antwerpenaar is het natuurlijk een voorrecht om daarover te mogen spreken. In elk geval kan ik aangeven dat Antwerpen toe is aan een modal shift. Daarvoor zijn er inderdaad voldoende middelen nodig. Maar ik wil even aanstippen dat ook investeringen in nieuwe voertuigen noodzakelijk zijn. Er is al een eerste lading toegekomen: het eerste van 58 nieuwe tramstellen. Het is een nieuw type, met 180 plaatsen en meer comfort: toppie! Maar er is meer nodig, want de berekeningen wijzen uit – ik kijk even naar mijn blad – dat we naar een volledige bestelling van 66 trams in totaal gaan. Als we kijken naar 2026, dan is er in Antwerpen nood aan bijkomend 40 nieuwe trams.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bedankt, collega's, voor alle bijkomende opmerkingen en verzuchtingen.

Ik kan misschien beginnen met dat laatste, mijnheer Meremans: we zijn inderdaad volop aan het investeren in nieuwe tramtoestellen, maar ook in nieuwe tramlijnen. U weet dat. Er is het verhaal van de premetrokokker en dergelijke. We zijn daarin volop aan het investeren. Wat dat betreft wil ik u dus zeker al geruststellen.

Aan de andere collega's, en aan iedereen die hier opmerkingen maakt over problemen van overstapmogelijkheden of problemen van lijnen die potentieel gaan verdwijnen: ik neem dat zeker allemaal mee. U weet dat er initieel een tramplan klaarlag voor Antwerpen, de twee initiële vraagstellers hebben er zelf al op geduid. Daarentrent was er heel veel te doen: tramlijn 7 zou verdwijnen en er waren problemen met tramlijn 4. Ik heb toen zelf gezegd: hier is klaarblijkelijk geen draagvlak voor. Start opnieuw, en zorg dat er wél een plan voorligt dat draagvlak kan hebben. Zolang dat niet gebeurd is blijven we vasthouden aan het oude bestaande plan. Dat is ook afgeklopt op de Vlaamse Regering van 28 mei 2021. Het feit dat in Antwerpen de lokale besturen binnen de vervoerregioraden zeggen dat ze toch een ander tramplan willen voorleggen: dat is hun volste recht. De heer Keulen heeft het ook bevestigd: die subsidiariteit, die bottom-upbenadering, dat was juist ook het doel van het decreet betreffende de basisbereikbaarheid. Het is niet meer De Lijn die vanuit haar ivoren toren zegt: 'dit is, en dit zal het zijn'. Neen, de inspraak van de lokale besturen is essentieel. Die lokale besturen zijn uiteraard de woordvoerders van alle inwoners en van alle mogelijke tram- en busreizigers. Wat dat betreft is het dus logisch dat zij in eerste instantie het woord hebben, en dat zij zich over die nieuwe plannen moeten buigen.

Dat is ook wat vandaag voorligt. Op de vervoerregioraad van Antwerpen van 3 februari is een nieuw plan voorgesteld. Is dit te nemen of te laten? Neen. Is dat zonder meer goed te keuren door de Vlaamse Regering? Neen. We vragen opnieuw een plan dat voldoende draagkracht heeft en waar iedereen kan achter staan. Nu is het eerst aan de lokale besturen binnen de vervoerregioraad Antwerpen, om zich over deze plannen te buigen, en om te kijken of er bijsturingen moeten komen, of zij hun goedkeuring kunnen hechten aan dit plan, ja of neen.

U zegt hier dat dit louter en alleen te maken heeft met die budgetneutraliteit. Die budgetneutraliteit is afgesproken in de vorige legislatuur toen het decreet Basisbereikbaarheid werd uitgerold. Die is in deze legislatuur ook mee bevestigd, maar met dien verstande dat er wel bijkomende middelen komen. Herinner u, het vervoer op maat zal een groeipad kennen van 31 naar 65 miljoen euro. We hebben ook DeWaterbus integraal overgenomen. Om toch maar te bewijzen dat wij het wel degelijk menen met die modal shift, met meer mensen naar het openbaar vervoer trekken, wil ik u meegeven dat ik heel recent bij de opening van de park-and-ride van Linkeroever nog heb beslist om een bijkomend bedrag van 1,2 miljoen euro recurrent, dus jaar na jaar, boven op het bestaande budget te leggen om ervoor te zorgen dat die park-and-rides ook met de tram ontsloten zijn, dat men daar de auto kan achterlaten, dat men daar een goed overstappunt heeft. We zorgen er zodoende voor dat mensen daar hun auto parkeren en er gebruikmaken van deelmobiliteit of het openbaar vervoer. Ze kunnen daar de tram nemen richting het centrum van Antwerpen. Zo faciliteren we de modal shift. Zo lokken we wel degelijk meer mensen om het openbaar vervoer richting het centrum van Antwerpen te gebruiken.

Opnieuw, die bottom-upbenadering is wat dat betreft voor mij heel belangrijk. Ik wil dus eerst weten wat er straks, eind februari door de vervoerregioraad zelf zal worden beslist. We zullen dan oordelen of er al dan niet een draagvlak is. Is er een draagvlak voor een nieuw, gewijzigd plan, dan zal dat een wijzigingsbesluit voor de Vlaamse Regering moeten worden. Is er geen draagvlak, dan blijft het voorlopig bij het oude, zijnde het bestaande plan zoals men dat vandaag kent. Opnieuw, de investeringen die ook zijn gepland voor de toekomst, lopen uiteraard ook verder.

Collega's, ik denk dat we het al vaak hebben gehad over toegankelijkheid, over veiligheid. We hebben ons toegankelijkheidsplan. Daarop moet volop worden ingezet. We willen geen vervoersarmoede. We willen dat iedereen zich op een goede, ordentelijk manier met het openbaar vervoer kan verplaatsen. Daarom zijn die toegankelijke haltes heel belangrijk. Die overstapmogelijkheden zijn heel belangrijk. Ook is er het veiligheidsplan van De Lijn, dat ervoor zorgt dat er continu wordt gewerkt aan meer veiligheid, zodat elke reiziger met een gerust hart de bus of de tram neemt en zodoende maximaal kan gebruikmaken van het openbaar vervoer.

Ik kijk dus uit naar wat de vervoerregioraad eind deze maand zal beslissen, maar duidelijk met de boodschap dat het niet zonder meer zo is dat alles voor eens en voor altijd bevroren is. We hebben al een en ander meer op tafel gelegd, als bewijs dat dit niet louter en alleen met middelen te maken heeft. De tramlijnen moeten ook perfect op elkaar worden afgestemd, moeten voldoende frequentie hebben en dergelijke. Dat is dus een plan dat volledig in elkaar moet vallen en dat uiteraard ook een draagvlak moet kennen. Dat is en blijft voor mij heel belangrijk. Dat heb ik vorig jaar rond deze tijd al bewezen, toen we alles on hold hebben gezet, maar dat zal ik ook in de toekomst opnieuw blijven doen. Ik vind het heel belangrijk dat mensen kunnen gebruikmaken van het openbaar vervoer, en dat zij dus ook achter de plannen staan die straks worden uitgerold.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, bedankt. Ja, wat is het kader nu? Deze Vlaamse Regering en de vorige hebben tien jaar lang zwaar bespaard op De Lijn, hebben 20 procent van het budget weggesneden. Binnen dat kader, met De Lijn die op droog zaad is gezet, zegt u nu aan de vervoerregioraad: 'Maak maar een plan.' Wat krijgen we dan? Een slecht plan. Tegen dat slechte plan komt protest, terecht. U zegt dan: 'Slechte plannen, dat is geen goed idee. Maak maar een nieuw plan.' Wat krijgen we dan? Opnieuw een slecht plan. 'Misschien komt dat

er ook niet door', zegt u dan. Dan kan men nog een slecht plan gaan maken. Minister, tot een goed plan gaat men natuurlijk niet komen, want daarvoor ontbreken de middelen.

U zegt dat u investeert in de park-and-rides. Fantastisch. Keigoed. Minister, in het huidige plan gaan er minder trams stoppen in de park-and-ride in Merksem dan er nu stoppen. In de park-and-ride op Linkeroever gaan er minder trams stoppen dan er nu stoppen. U investeert dus, maar u hebt geen middelen om ervoor te zorgen dat men dat op een goede manier kan gebruiken, en dat is absurd. Het is absurd om te denken dat men een beter openbaar vervoer kan maken op deze besparingsmanier. Ik denk echt dat we daarin gaan moeten investeren, niet alleen qua centen, maar ook qua overleg met reizigers en chauffeurs, want die hebben voor alle duidelijkheid in heel uw bottom-upbenadering totaal niks in de pap te brokken gehad.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, de simpele realiteit is dat het plan dat nu voorligt de mensen die het openbaar vervoer willen nemen in de steek laat, de mensen die het openbaar vervoer moeten nemen in de steek laat, en de mensen die bij het openbaar vervoer werken ook in de steek laat. Als we het hier allemaal weer hebben over meer mensen die op de tram moeten stappen, dan heb je nood aan modern materiaal, aan een vlotte doorstroming en aan een goede infrastructuur. Dat ontbreekt vandaag de dag maar al te vaak.

Ga praten met mensen in Antwerpen die de tram nemen, ik doe dat wekelijks, en je merkt gewoon dat de goesting om dat te doen er is, maar dat het vaak oude, erbarmelijke trams zijn als je moet overstappen, en oudere mensen die er niet op geraken. Solidariteit genoeg: heb je een kinderwagen, zit je in een rolstoel, dan proberen we te helpen. Maar heel vaak moet je dan trams gewoon laten voorbijrijden.

Nu, vanuit de logica dat we er geen eurocent extra bij gaan doen maar het zal wel opgelost geraken, dat is gewoon lachen met de mensen. Dat is gewoon on-realistisch. Mensen weten dat ook. Wat is er nu aan het gebeuren? Alweer protest in Antwerpen, alweer mensen die ontevreden zijn. Ze gaan weer het signaal geven dat dit onvoldoende is. Minister, u gaat in cirkels blijven draaien tot het moment dat u beslist om serieus te investeren in het openbaar vervoer in Antwerpen. Dat is waar er nood aan is, de rest is de mensen blaasjes wijsmaken. *(Applaus van de heer Jeremie Vaneeckhout)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de erkenning van landelijke commerciële FM-radiozenders

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, 10 februari, dat moet bij zowat alle media-bedrijven in Vlaanderen met rood omcirkeld geweest zijn in de agenda's, want u moest vandaag – tegen morgen dan – een heel belangrijke beslissing nemen over welke radiozenders een landelijke erkenning zouden krijgen. Het gaat meer bepaald over de commerciële radiozenders.

De kogel is nu door de kerk. We hebben het deze ochtend allemaal kunnen volgen op een persconferentie die u hebt gegeven. U kan hier uiteraard nog meer uitleg geven over de motivatie.

Ik zal me beperken tot één zaak die me daar is opgevallen, en dat is het feit dat u hebt gekozen om een onderzoek te doen bij de gebruikers, bij de luisteraars, want daar wordt radio voor gemaakt. Ik vond dat eigenlijk heel verfrissend en vernieuwend. Men heeft gewerkt met een audio-demo die de kandidaat-zenders konden opsturen naar de jury en naar de luisteraars. Het goede was dat zowel de onafhankelijke expertenjury als de luisteraars tot dezelfde conclusie zijn gekomen. Ik vond dat bijzonder verfrissend en vernieuwend. Ik zou graag hebben dat u daar iets langer blijft bij stilstaan, buiten dan de hele motivering.

Daarstraks kwam ik hier aan en tot mijn verbazing waren hier toch nog medewerkers en mensen die totaal niet op de hoogte waren. We hebben hier wel niet de primeur, maar toch een beetje. Het parlement heeft toch recht om één en ander uit de eerste hand te vernemen over deze zeer belangrijke beslissing.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Brouwers, het is de eerste keer in twintig jaar dat er nog eens een beautycontest wordt georganiseerd voor de landelijke private radio's. In 2001 kregen Qmusic en 4fm die frequenties. Nadien werd dat altijd verlengd. De Vlaamse Regering heeft beslist om dat niet meer te doen, om het in concurrentie te stellen.

We hebben hier begin vorig jaar het Mediadecreet aangepast om die beauty contest te organiseren. We hebben toen – heel belangrijk – een zesde criterium toegevoegd aan de analyse, namelijk digitalisering, inzetten op DAB+, inzetten op internetradio als een van de voornaamste criteria bij de beoordeling, naast de vijf andere.

Zo'n beoordeling wordt niet alleen gedaan door de minister en zijn departement. We hebben ook gevraagd om daarin extern te worden bijgestaan. Dat is gebeurd op twee manieren. Enerzijds is er een overheidsopdracht gegund aan Deloitte, die zowel met interne als externe experts heeft gewerkt, die een zeer grondige analyse heeft gemaakt van de zes criteria. Ik heb aangedrongen om niet alleen radio-experts te betrekken, maar ook ervaringsdeskundigen, namelijk meer dan 2400 Vlamingen, aan wie een luisterproef, een audio-demo is voorgelegd.

Dat is allemaal in dezelfde richting gegaan. Het zijn vier goede dossiers, uitstekende dossiers, maar de allerbeste hebben het gehaald. De twee merken van DPG Media, Qmusic en Joe, en Nostalgie uit de Mediahuis-groep. Op die basis hebben we de beslissing zeer sterk kunnen onderbouwen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank, minister, er waren natuurlijk vier kandidaten voor drie plaatsen. Daar is altijd een verliezer. Het is een pijnlijke beslissing. Als er meer kandidaten waren geweest, was dat misschien anders. De CEO van diegene die het niet heeft gehaald, Hans Bourlon van Studio 100, heeft vanmiddag al gereageerd. Hij is heel ontgoocheld, uiteraard, maar hij heeft sportief gereageerd. De journaliste stelde de vraag 'ja, waarom gaat u dan niet op DAB+ met uw nieuwe radio?'. Daarop heeft hij gezegd dat dat vandaag, nu niet kan. Enfin, hij liet het wat in het midden, maar zeker vandaag stond hij daar niet voor open. Dat vind ik persoonlijk wel een beetje spijtig, want dat is natuurlijk de toekomst. Deze FM-erkenningronde is waarschijnlijk de laatste. We gaan naar een volledige digitalisering. DAB+ is de toekomst. Hoe meer radio's daar opkomen, hoe interessanter het ook wordt voor de luisteraars. Vorige week nog zijn er heel wat lokale radio's voor het eerst massaler – toch in groten getale – op DAB+ gekomen via een proefproject dat u hebt gelanceerd. Mijn vraag is: hoe gaat u de digitalisering in de volgende jaren verder stimuleren zodat een Hans Bourlon daar niet bang voor hoeft te zijn?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, we gaan ervan uit dat de jurering door Deloitte correct is verlopen. Zoniet, dan zullen er ongetwijfeld procedures volgen. Mijn vraag is de volgende, minister. We mikken op 2017-2030 om van FM over te stappen op DAB+. Dan komen er 36 DAB-frequenties ter beschikking. Veel spelers zullen zich dus aanmelden, ongetwijfeld ook buitenlandse. We hebben nog even de tijd, maar hebt u er al over nagedacht hoe wij de Vlaamse verankering van die DAB-zenders kunnen verzekeren?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, wij zijn tevreden dat er een objectieve beoordeling is geweest en dat de Vlaamse Regering ook niet is afgeweken van de objectieve beoordeling maar effectief heeft gevolgd wat daaruit is gekomen. Ook dat er externe experts zijn geraadpleegd geeft tevredenheid over de procedure. Maar ook mijn vraag is deze: de toekomst van radio zal digitaal zijn. Er zijn een pak landen die daar al verder in staan. In Noorwegen is men al in 2017 volledig overgeschakeld van FM op digitale radio. Andere landen zoals Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk volgen heel snel. Wij lijken een beetje achterop te hinken. Het toont inderdaad aan dat het op dit moment niet interessant genoeg is om enkel digitaal radio te gaan maken. Mijn vraag is: wat gaat u doen om digitale radio in Vlaanderen te stimuleren?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ook van mijn kant is er alle vertrouwen in de procedure zoals die gelopen is en in het eindresultaat daarvan. De vaststelling is natuurlijk dat alles blijft zoals het was. We hebben in het regeerakkoord afgesproken dat we gaan proberen te zorgen voor extra concurrentie. Heel veel extra concurrentie zien we niet. De vraag is: hoe kunnen we er toch voor zorgen, wetende dat die FM-frequenties vandaag nog belangrijk zijn in de opstap, omdat de luisteraars en het marktaandeel en ook het geld, natuurlijk, daar zitten. De vraag is: neemt de publieke speler niet teveel ruimte in het radiolandschap in? Moeten we niet nadenken om een van de frequenties van de VRT te commercialiseren? Ik denk bijvoorbeeld aan Klara dat met een marktaandeel van 2,4 procent natuurlijk een absolute kernopdracht vervult, maar dat misschien ook via de digitale frequenties zou kunnen en op die manier meer ruimte zou geven voor de private sector.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Collega Coenegrachts, ik denk dat deze discussie echt niet voor deze legislatuur is. Niettemin, is het uiteraard interessant.

De bandbreedte op FM is beperkt. De schaarste is altijd georganiseerd geweest door om de zoveel jaar de frequenties te veilen. Ik denk dat het ook deze keer – het was meer dan twintig jaar geleden – zeer goed en correct en gedetailleerd is verlopen. We zijn tevreden met de uitkomst, al had ik eigenlijk wel uitgekeken naar een radio Spring, een nieuwsshow met een nieuwsredactie. Eigenlijk staat Studio 100 niets in de weg om toch digitaal te gaan. Daar kiezen ze uitdrukkelijk vandaag niet voor omdat het nog niet rendabel is. Uiteraard zouden ze ook kunnen aansluiten bij het digitale radioconsortium. Niets staat hen ook daar in de weg.

Maar, minister, mijn vraag is eigenlijk dezelfde, wat kunt u nog doen om ervoor te zorgen dat we toch sneller kunnen schakelen naar digitale radio?

De voorzitter: De heer Slotmans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Als ik de keuze van de minister zou moeten samenvatten in één zin, zou ik zeggen: wat een ongelooflijke zonde voor het Vlaamse radiolandschap en vooral voor de Vlaamse luisteraar. Zoals de minister al aangaf, ging het om vier bijzonder sterke spelers, wat het des te jammer maakt dat er a priori één moest sneuvelen. Zo gaan we nooit weten wat een verrijking en dynamisering Studio 100 had kunnen betekenen voor het Vlaamse radiolandschap.

In die context sluit ik me aan bij de heer Coenegrachts. Het valt niet uit te leggen dat op zo'n schaarse markt de openbare omroep nog steeds recht heeft op vijf frequentiepakketten terwijl iedereen weet dat Studio 100 wellicht het potentieel had om groter te worden dan vier van de vijf VRT-zenders.

In de beheersovereenkomst van de VRT, die ondertussen toch haar eerste verjaardag al heeft gevierd, minister, werd aangekondigd dat men een onderzoek start naar de impact van de stopzetting van het uitzenden van één FM-pakket. Hoever staat het met dat onderzoek? Biedt een eventuele stopzetting van één FM-frequentiepakket nog een uitzicht op een plan B voor Studio 100?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank voor de bijkomende vragen, de opmerkingen en de waardering.

Het spreekt voor zich dat Studio 100 teleurgesteld is. Ik heb voorafgaand aan mijn beslissing ook met de drie CEO's gesproken om hen in te lichten over mijn beslissing. Het is evident dat dit ontgoochelend is voor iemand die het niet haalt. Studio 100 heeft altijd heel veel ambitie getoond, ook in de audiomarkt. Ik hoop dat daar nog veel moois mag van komen.

Ze hebben ook een DAB+-kanaal en streaming gelanceerd. Ze zijn al actief op de audiomarkt. Ik hoop dat daar in de toekomst ook nog veel activiteit zal zijn. Ze hebben op dat vlak een bijzonder sterke werking op dit moment.

De FM-frequentie blijft tot op vandaag belangrijk. Belangrijker misschien dan we zouden willen. De laatste cijfers van de luisterduur tonen vandaag aan dat bijna 41 procent digitaal is, dus 60 procent verloopt nog altijd via FM, 19 procent via DAB+ en de rest grotendeels via internet en applicaties. Met andere woorden, we zijn nog niet bij die afschakeling van FM.

Wat doet de Vlaamse overheid? Digitalisering is – evident – onze topprioriteit. Ten eerste, sinds december 2020 zijn in nieuwe wagens DAB+-toestellen verplicht. Dat is de uitvoering van een Europese regel, we hebben dat in ons Mediadecreet verankerd. Ten tweede, en dat is uniek in Vlaanderen, dat is geen Europese verplichting, we hebben gesteld dat vanaf 2023 alle radiotoestellen die in de winkel worden verkocht altijd DAB+ als toepassing hebben. Koop je een nieuw toestel, dan zal het altijd mogelijk zijn om digitaal te werken. Derde element, toen we ons Mediadecreet begin vorig jaar hebben aangepast om deze beautycontest te organiseren, hebben we dat zesde criterium toegevoegd aan de beoordeling. Naast: welk programma maak je, welk soort radio maak je, welke mediaervaring heb je, wat je financieel plan, wat is je businessplan, wat is je technische capaciteit rond FM, hebben we beslist dat voor een kwart van de beoordeling geldt welke initiatieven je neemt rond DAB+, rond digitale applicaties, rond internetradio en dergelijke.

Collega Coenegrachts, u zegt dat alles blijft zoals het was. Sta me toe om het daar niet mee eens te zijn. Het gemakkelijkste voor mij was te doen wat mijn voorgangers hebben gedaan: gedurende twintig jaar verlengen. Het is een zeer bewuste keuze van de Vlaamse Regering om dit in concurrentie te stellen. We

gaan de markt openstellen. We geven elk bedrijf in Vlaanderen dat dat wenst de kans om een goed dossier in te dienen.

Ik lees hier en daar al commentatoren die zeggen: 'Kijk, het zijn weer dezelfde, het zijn weer de grote groepen die het hebben gehaald.' Dat is niet mijn beoordeling geweest. Mijn beoordeling is gebeurd op basis van een consultant en ook door meer dan 2400 Vlamingen. Ik maak mij sterk dat dat op het vlak van de beauty contests waarschijnlijk de meest doorgedreven beauty contest is geweest. Misschien zelfs op Europees vlak, maar zeker in Vlaanderen is dat ongezien.

Je kunt dat natuurlijk ook via een veiling doen. Je kunt zeggen dat de hoogstbiedende het krijgt. Neen, daarvoor hebben we niet gekozen. Uiteindelijk zijn het de drie bestaande geworden. Maar die zijn níét beoordeeld op wat zij vandaag doen. Ze zijn beoordeeld op basis van de ambities die zij hebben geuit en de grondigheid van hun dossier. Dát is de beoordeling geweest. Met andere woorden: de vier kandidaten hebben dezelfde kansen gekregen, want diegene die nog geen radio op FM had, had geen nadeel. Er is niet daarnaar gekeken, er is naar de toekomst gekeken.

Nee, niet alles blijft zoals het was, want die vier kandidaten hebben heel veel ambitie getoond, zowel naar format toe, als naar inhoud, radioambities en ook en vooral naar digitaliseringsambities. Ik verwacht daar dan ook heel veel van. En ik verwacht ook dat die drie radiozenders de komende vijf jaar het beste van zichzelf geven om die Vlaamse luisteraar zo goed mogelijk te bedienen: op FM, maar zeker ook digitaal.

Wat betreft de afschakeling, collega Vandaele, peilde u hoe we ervoor kunnen zorgen dat voldoende Vlaamse bedrijven een kans hebben op DAB+. Vandaag is daar nog geen schaarste in, is dat nog voldoende. Wat de effectieve afschakeling betreft, is het vandaag moeilijk te zeggen. We hebben in ons decreet beslist dat die erkenning voor vijf jaar is, eventueel verlengbaar met drie jaar. En dan zitten we begin jaren 2030. Vandaag is het te vroeg om al te zeggen wanneer die datum zal zijn. We hebben in het verleden afgesproken dat eerst de meerderheid van het luistervolume digitaal moet zijn. Maar inderdaad, wanneer we zover zijn, zal dit zeer belangrijk zijn om ervoor te zorgen dat onze Vlaamse bedrijven alle nodige plaats krijgen op DAB+, en uiteraard op internet, maar daar is het eigenlijk onbeperkt.

Er is even verwezen naar de VRT. Collega Coenegrachts, met alle respect, maar het afschakelen van Klara zal niet met deze minister van Media zijn. Ik dank u. *(Applaus bij CD&V, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u wel, minister. Ik heb daar op zich niet veel aan toe te voegen. Alleen ben ik er nog meer van overtuigd dat de procedure waarover het hier uiteindelijk ook gaat, op een correcte en onafhankelijke manier is verlopen en dat inderdaad ook de bestaande radio's uitgedaagd zijn geweest. Zij hebben moeten bewijzen dat ze het de komende jaren nog beter zullen doen. In die zin kan het voor de luisteraar alleen maar een verbetering betekenen. Laten we hopen dat de digitalisering vlotter en vlotter blijft lopen, zodat de mensen van Studio 100 toch ook nog op die kar springen. Want zoals Katia Segers terecht zei, hadden zij ook een zeer waardevol dossier. Als je 75 procent haalt, is dat ook wel – ik denk zelfs grote – onderscheiding aan de universiteit.

Minister, in elk geval wens ik u proficiat voor de manier waarop u dit toch wel delicate en moeilijke dossier hebt afgehandeld.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het stijgend aantal oproepen bij de jongerenhulplijn Awel

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de toename van hulpvragen bij Awel

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de telefonische luisterlijn Awel en de mentale gezondheid van kinderen en jongeren

ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het mentale welbevinden van jongeren naar aanleiding van het jaarverslag van Awel

De voorzitter: De eerste van deze vier actuele vragen is aan minister Beke gericht, maar het antwoord zal worden gegeven door minister Dalle.

Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, de cijfers van Awel leren mij twee belangrijke dingen. Ten eerste, steeds meer jongeren vinden de weg, steeds meer jongeren worden bereikt. Maar nog altijd is de vraag van jongeren om iemand aan de lijn te krijgen, met iemand te kunnen chatten, groter dan het aanbod. Er zijn dus nog altijd flink wat jongeren die bellen, maar niemand te horen krijgen.

Ik weet dat de capaciteit al is uitgebreid, maar de nood blijkt nog altijd groot te zijn. Ik vind het belangrijk dat jongeren snel iemand aan de lijn krijgen of meteen met iemand kunnen chatten, want sommigen zullen misschien geen tweede keer kunnen of durven te bellen, omdat de problemen waarmee zij bellen vaak zaken zijn waar ik echt bezorgd over ben. Dat gaat over grote somberheid, angstklachten, maar dat gaat ook over heel concrete gedachten aan bijvoorbeeld suïcide.

En dan kun je werkelijk iemand aan de lijn krijgen op het moment dat je daarover durft te spreken. Die drempel is er wel. Dat kan je helpen. De eerste vaststelling die voor mij dus belangrijk is, is dat we er eigenlijk in zou moeten kunnen slagen om dit jaar veel meer jongeren te bereiken, en dat ook zo snel mogelijk.

Een tweede belangrijke vaststelling is dat maar een op de vijf bellers of chatters jongens zijn. Maar jongens hebben ook vaak problemen en vragen. Zij zitten ook wel eens in de knoei. Wij slagen er nog niet voldoende in om ook hen te bereiken. Daarom hoop ik dat u heel gericht een aantal acties kunt ondernemen om ook hen te overtuigen om, wanneer zij met twijfels of zorgen zitten, de telefoon te nemen of de chat in te gaan om van zich te laten horen. Mocht u daarin slagen, dan zal de capaciteit nog veel meer uitgebreid moeten worden. Ik hoor graag dat u daarop al voorbereid bent. Welke actie zult u ondernemen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, we staan hier met veel collega's vooraan. Dat wil iets zeggen. Wij maken ons allemaal veel zorgen over het mentaal welzijn van onze kinderen en jongeren. Dat is niet nieuw. Als we nu de cijfers van Awel zien over de Jongerenhulplijn in 2021, dan valt het op dat de cijfers stijgen maar ook dat, zoals collega Van den Bossche al zei, slechts een op de vijf van de bellers of van de jongeren die beginnen te chatten, jongens zijn.

Dat wil ook zeggen dat het voor vier vijfde meisjes zijn. Ook dat wil misschien wel iets zeggen als het gaat over mentaal welzijn. Dat schetst toch een aantal grote uitdagingen.

Wij maken ons grote zorgen, omdat dat signaal niet nieuw is. We hoorden de kinderrechtencommissaris de voorbije jaren. We horen de Vlaamse Jeugdraad. We hebben hier ook een aantal maanden geleden onze Kinderrechtendag georganiseerd in het parlement. Dan was het zeer duidelijk dat mentaal welzijn helemaal bovenaan de agenda staat.

Wat mij ook opvalt in de cijfers, minister, is dat heel wat zaken en bezorgdheden niet rechtstreeks of zelfs helemaal niet met de coronacrisis te maken hebben. Daar moeten wij oplettend voor zijn. Het zou een illusie zijn als we in dit halfroond denken dat als het virus minder aanwezig zal zijn in de samenleving, onze opdracht inzake het mentaal welzijn van kinderen en jongeren minder groot zal worden. Er ligt veel meer werk op de plank.

Een eerste stap is natuurlijk het doorbreken van het taboe. De verklaring voor de afwezigheid van de jongens kan te maken hebben met een taboe. De verklaring voor het voortdurende stijgen van de cijfers kan te maken hebben met de zeer grote nood, met het feit dat kinderen en jongeren nog altijd niet de weg vinden. De eerste grote opdracht is dus het zoeken naar hoe we verder het taboe doorbreken, hoe we de bespreekbaarheid van problemen rond mentaal welzijn vergroten, hoe we de kwetsbaarheid in onze hele samenleving om daartoe het gesprek te durven voeren vergroten.

Minister, welke specifieke acties plant u nog om het taboe rond mentaal welzijn bij kinderen en jongeren te doorbreken, specifiek gericht op meisjes en op jongens – want dat blijkt toch wel nodig te zijn?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, mentaal welzijn bij jongeren staat, zeker sinds het begin van de coronacrisis, prominent op onze politieke agenda. Dat is natuurlijk belangrijk en heel terecht, als u het mij vraagt, gezien ook de impact van heel wat coronamaatregelen op kinderen en jongeren. Maar dat het mentaal welzijn van kinderen ook los van corona onder druk staat, blijkt inderdaad uit de jaarcijfers van de luisterlijn van Awel.

Vorig jaar was er opnieuw een record: 30.000 kinderen en jongeren belden naar een anoniem nummer om hun verhaal te doen. Zij konden daar terecht bij meer dan 460 opgeleide vrijwilligers. Dat was nog maar eens een stijging na het recordjaar 2020. Mentaal welzijn in de breedste zin van het woord blijft een hot topic.

Minister, u hebt niet alleen ingezet op meer middelen en meer mensen, maar ook op een sterkere bekendmaking van onder andere deze hulp- of luisterlijn. Terecht, zo blijkt. Want op zich is het geen slechte zaak dat steeds meer kinderen en jongeren de weg vinden naar een luisterlijn als deze.

Om de druk op de gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg te verlichten, maar ook en vooral om het mentale welzijn van iedereen te bevorderen, lijkt het mij van groot belang dat we blijven inzetten op algemene preventie, op het bespreekbaar maken van mentaal welzijn, van veerkracht, van weerbaarheid. En dat is wat er gebeurt bij die luisterlijn. Men biedt daar een luisterend oor. Het is straf dat tienduizenden jongeren per jaar bellen om een luisterend oor te vinden, iemand die met hen heel open in gesprek gaat. Dat is ontzettend belangrijk. En als er nood is aan verdere opvolging, gebeurt er warme doorverwijzing naar een professional binnen dezelfde chat, om verder te gaan.

Minister, wij vinden het ontzettend belangrijk dat iedereen die een oproep doet of contact zoekt, geholpen wordt, dat die vastgenomen wordt en dat ernaar geluisterd wordt. Onze vraag is wat u zult doen of ondernemen om ervoor te zorgen dat, ook al stijgen de cijfers, iedereen die belt, een opvolging krijgt en dat iedereen daar terecht kan. Hoe gaat u dat handhaven en, als het aan ons ligt, nog versterken?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, de collega schetste het al. We hadden het er eerder ook over in de commissie. Op 13 januari hadden we het er nog over in de commissie Jeugd. Ik bevroeg u toen over uw toekomstplannen richting het mentale welzijn van jongeren. U schetste toen het jeugd- en kinderrechten-beleidsplan (JKP), de ingrepen die u al deed voor de eerste lockdown, de extra maatregelen voor Awel en WAT WAT, wat nu gelukkig ook resulteert in extra oproepen en mensen die de weg vinden naar die hulplijnen.

We hadden het toen ook over de nood aan zelfzorg, die jongeren zelf ook aangeven te voelen. In dat kader zijn de cijfers van Awel eigenlijk niet zo verrassend. We zagen dit ergens aankomen. We weten dat het past in andere cijfers die er ook al zijn. Het mentale welzijn van jongeren stond al onder druk voor de coronacrisis, zoals collega Vaneeckhout terecht aanhaalt. Maar de coronacrisis helpt daar natuurlijk ook niet bij.

U haalde het eerder deze week aan in De Afspraak, waar u in gesprek ging met professor Adriaenssens. Ik was heel erg blij om te horen dat geen van u beiden meeding in het concept dat deze jeugd een verloren generatie zou zijn, want dat is natuurlijk niet zo. We weten allemaal beter. We weten hoe sterk de veerkracht en het engagement van kinderen en jongeren zijn en dat we daar ook verder op moeten inzetten.

U brak daar ook een lans voor aandacht voor vrije tijd en het terugschroeven van de maatregelen voor kinderen en jongeren zodra dat virologisch mogelijk is. Ik ga daarmee akkoord, minister. Ik sta achter u. En ik wil daar nog aan toevoegen dat er ook daar oog moet zijn voor dat mentale welzijn. Er zijn geen harde lockdowns meer op tafel gekomen. En dat was vanuit het oogpunt van het mentale welzijn van de algemene bevolking. Ik heb het hier eerder al gezegd: op dit moment moeten we de jongeren meer gaan beschermen tegen de maatregelen dan tegen het virus zelf.

Minister, op welke manier gaat u de aandacht voor vrije tijd en het terugschroeven van de corona maatregelen verdedigen, zodat dat vrijdag zeker meegenomen wordt in het Overlegcomité?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor de vragen, collega's. Het feit dat jullie hier met vier staan, toont ook aan dat het een zeer belangrijke kwestie is. Jongerentelefoon en -chat Awel heeft het nog eens duidelijk gemaakt: bijna 30.000 oproepen, een stijging met 2 procent, maar dat is ten aanzien van het topjaar – als ik het zo mag zeggen – 2020, in volle lockdown, toen er effectief heel wat meldingen binnenkwamen, zowel via chat, via telefoon als via e-mail. Dat moet ons zeker bezorgd maken. Het is een bevestiging van al heel wat rapporten die eerder zijn gekomen. Problemen zoals gedachten rond suicide, donkere gedachten, jongeren die zeggen dat ze zichzelf niet kunnen zijn, jongeren die kampen met bepaalde mentale problemen, die bezig zijn met automutilatie en dergelijke meer: het is effectief een stijging in de cijfers.

Tegelijk is het ook positief dat ze hun weg vinden naar Awel. Het feit dat Awel meer bekendheid heeft gekregen en dat men ook bereid is om te spreken, is heel belangrijk. Ik heb dat al vaak gezegd het afgelopen jaar: corona heeft heel wat negatieve gevolgen gehad in onze samenleving, maar het heeft er wel voor gezorgd dat mentale problemen meer bespreekbaar zijn geworden, zeker ook bij kinderen en jongeren. Daar waar het voor maart 2020 in veel kringen toch nog wat taboe was om te zeggen dat je je even niet goed voelt in je vel, hebben we nu gezien dat dat toch veel meer bespreekbaar is geworden.

Maar wat toch confronterend is in de cijfers van Awel, is dat jongens veel minder de weg vinden naar Awel. We hebben Awel daar natuurlijk ook over bevraagd. Hoe zien zij dat? Hoe komt dat? Hun analyse is dat er nog altijd grote verschillen zijn tussen de genders op dat vlak. Onder vriendinnen, onder meisjes, is het nog iets gemakkelijker om over problemen te spreken dan onder jongens. Het verschil tussen de genders is natuurlijk relatief, maar op sommige momenten is dat toch ook nog wel bepalend. We moeten er absoluut voor zorgen dat mentale problemen bespreekbaar zijn bij meisjes en bij jongens.

Wat kun je daar concreet aan doen? Ten eerste moet Awel zelf natuurlijk de middelen hebben om dat te doen. Ze hebben amper twee maanden na de eerste lockdown vanuit het actieplan Generatie Veerkracht 75.000 euro extra gekregen om extra in te zetten op bekendheid en om hun vrijwilligers op te leiden. Want vergeet niet dat Awel niet met professionele telefonisten werkt maar met honderden vrijwilligers, jonge vrijwilligers, de 'peers'. Dat is ook de sterkte van Awel.

Die 75.000 euro was tijdelijk, maar we hebben in een nieuwe beheersovereenkomst, die loopt van 2022 tot 2025, ook een structurele verhoging voorzien van de middelen. Het totaalbedrag per jaar is ongeveer 586.000 euro. Dat is een structurele stijging met 100.000 euro. Op die manier hebben ze meer mogelijkheden om hun werking bekend te maken en kunnen ze ook ongeveer vierhonderd vrijwilligers opleiden, die ook tijdens deze coronapandemie de vragen kunnen beantwoorden.

Dat is natuurlijk absoluut niet voldoende. Mentaal welzijn ga je niet oplossen met enkel de versterking van een hulplijn. Daarom is een van de vijf prioriteiten in ons JKP, ons jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, prioriteit nummer 1, en dat is mentaal welbevinden bij jongeren. Dat is een prioriteit die we bepaald hebben begin 2020, enkele maanden voor de lockdown. We kunnen vandaag alleen maar vaststellen dat die prioriteit actueler en actueler is geworden en dat daar steeds meer aandacht voor is vanuit de verschillende beleidsdomeinen.

Maar het is ook een oproep voor de hele samenleving om in alle contacten die we hebben, in onze persoonlijke relaties, ook oog te hebben voor mensen die het moeilijk hebben. Er zijn tal van goede initiatieven, bottom-up of gesteund door de overheid.

Ik geef een voorbeeld. Er is het initiatief Warme William, waarbij jongeren de kans krijgen om in een 'Warme William'-kamer met elkaar het gesprek aan te gaan. Dat is een privé-initiatief van de heer Toye, dat bottom-up is gegroeid. Dat is maar een van de vele bestaande voorbeelden en initiatieven.

Als minister van Jeugd hecht ik enorm veel belang aan vrijetijdsbeleving. Je moet natuurlijk investeren in therapeuten en psychiaters. We rekenen ook op een betere federale terugbetaling van psychologen. Maar het is veel beter om preventief te werken. De plaats van de vrije tijd is daarin bepalend. Natuurlijk zijn scholen belangrijk, natuurlijk is het onderwijs uiterst belangrijk voor bijleren en competenties verwerven. Maar voor een kind of voor een jongere is het nog belangrijker, zou ik bijna durven zeggen, of zeker even belangrijk om ook in een

ongedwongen context, in het jeugdwerk, in een sportvereniging, in een culturele context elkaar te ontmoeten om ongedwongen met elkaar te kunnen omgaan, om gewoon zichzelf te kunnen zijn. Kijk maar naar wat de Rode Neuzen Dag van DPG Media heeft gedaan, kijk naar de Warmste Week van de VRT: dat gaat over het belangrijkste voor kinderen en jongeren, zichzelf kunnen zijn.

Daar proberen we vanuit het jeugdbeleid aan bij te dragen. Ik denk aan het actieplan Generatie Veerkracht 2020, maar ook aan de voortzetting en relance vorig jaar en dit jaar van projecten voor het versterken van veerkracht van kinderen en kwetsbare jongeren, waarvoor we in totaal 7,5 miljoen euro hebben uitgetrokken.

Ik denk ook aan de inspanningen om extra ruimte te creëren voor kinderen en jongeren. Ook dat is een les die we geleerd hebben in de coronapandemie, zeker voor kinderen en jongeren die kleinbehuisd zijn, in kleine appartementen wonen. De publieke ruimte is zo belangrijk om in contact te kunnen komen met leeftijdsgenoten. Daarom investeren we in jeugdinfrastructuur.

Collega Perdaens, u peilde naar het Overlegcomité. Ik heb vanaf de invoering van de mondmaskerplicht altijd gezegd: 'Let daarmee op. Als dat virologisch noodzakelijk is, dan moeten we dat zeker doen. Let daarmee op voor alle jongeren, maar zeker ook voor de allerkleinsten.' Het is pas sinds begin december vorig jaar dat dat ook vanaf 6 jaar, een zeer jonge leeftijd, verplicht is. Voordien was het altijd 12 jaar. We waren daarin niet het enige land. Vandaag ligt de leeftijdsgrens in Nederland op 12 jaar en in de UK ook. Het pleidooi is dus om te kijken naar wat we op dat vlak kunnen doen. Kunnen we de leeftijdsgrens weer verhogen van 6 jaar naar 12 jaar? Kunnen we breder kijken om ook voor jongvolwassenen – en misschien ook voor de bredere samenleving, wanneer het kan – die mondmaskerplicht aan te passen?

Collega's, vandaag, vanavond mogen wij met vijf vrienden naar het café en als we zitten, mag dat zonder mondmasker. Als het mogelijk is om naar code oranje te gaan, dan is er zelfs geen sluitingsuur meer, dan is er geen mondmaskerplicht meer in de horeca en dan mag je naar fuiven en discotheken zonder een mondmasker. Zullen we dan aan onze kinderen nog vragen om op school of op het openbaar vervoer een mondmasker te dragen? Dat lijkt mij een discussie die vrijdag moet worden gevoerd. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, het klopt dat sinds enige jaren, en niet alleen recent, de middelen voor Awel in stijgende lijn gaan. Dat is een heel goede zaak.

Ik heb ook gehoord dat men bij Awel zelf zegt dat men nog meer nodig heeft indien ze iedereen meteen van antwoord willen dienen. Ik weet ook wel dat u niet op alles zomaar ja kunt zeggen en dat u geen grote zak met geld hebt staan, maar hier gaat het wel over jongeren die heel erg in de knoop liggen met zichzelf en voor wie wij toch wel een antwoord moeten bieden. Ik merk uit uw antwoord op de vraag dat u daar zelf ook bezorgd over bent. Ik wil zeggen dat we heel blij zijn met de extra inspanningen die u al hebt gedaan, maar u tegelijkertijd toch ook oproepen om daar misschien nog verder op te blijven inzetten, en dit gelijktijdig met de inspanningen om meer jongens te bereiken. U bent het met ons eens dat maar een op de vijf bellers een jongen is en dat dat toch wil zeggen dat we hen moeilijk kunnen bereiken. Hoe gaan we dat doen? Zit u daarover samen met mensen die weten hoe je die jongeren, kinderen bereikt? Zijn dat misschien personen aan wie zij graag een voorbeeld nemen en die daarover misschien luidop iets kunnen zeggen? Hoe doen we dat? Het is niet voldoende om ergens een affiche van Awel te plakken. Ik hoop dat u daarover met

onderzoekers aan tafel zult zitten, mensen die echt weten hoe we hen kunnen bereiken, omdat ik er zeer bezorgd over ben dat we vandaag een hele groep jongeren missen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u wel voor het antwoord. Het mag heel duidelijk zijn: de kinderen en jongeren in Vlaanderen zijn hypergetalenteerd en enorm veerkrachtig. Ik ben het eens met mijn collega's: we hoeven hier geen somber beeld van onze jeugd te schetsen. Het ligt wel in onze handen, in de handen van de hele samenleving, welke kansen we de volgende jaren aan die kinderen en jongeren zullen aanbieden om die herstart te maken. Dat is voor een stuk vanuit corona, maar ook vanuit de vaststelling dat problemen rond het mentaal welzijn al veel langer meegaan dan vandaag. Die stijgende lijn is al heel lang merkbaar. We zien ook een aantal nieuwe fenomenen: de impact van het perfecte plaatje op de sociale media blijkt gigantisch op het mentaal welzijn van kinderen en jongeren te wegen en ook de druk in het onderwijs is enorm groot. Dat is ook wat die kinderen en jongeren hier, toen ze een paar maanden geleden in deze plenaire vergadering zaten, kwamen zeggen. Ze horen van allerlei kanten hoe ze moeten leven en wie ze moeten zijn, maar ze hebben geen ruimte om gewoon zichzelf te zijn. Ze vroegen: geef ons die ruimte terug.

Minister, u geeft aan dat vrije tijd enorm belangrijk is, maar hoe zult u garanderen dat kinderen en jongeren in hun leven meer ruimte en tijd krijgen, ook in overleg met het onderwijs, om die vrije tijd ook echt te beleven zonder dat die helemaal wordt ingevuld door de druk en het werk die van buitenaf op hen afkomen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoorden. Ik vind het eigenlijk bijzonder aangenaam om met u over kinderen en jongeren met mentale problemen van gedachten te wisselen. Het is niet dat ik het daar niet graag over heb met minister Beke, maar ik vind het belangrijk om breder te kijken als het over dit thema gaat. We moeten niet alleen naar de hulpverlening kijken door meer in te zetten op meer bedden en psychologen. Mentaal welzijn is een zaak van iedereen, het is een zaak van u, het is een zaak van de minister van Onderwijs, een zaak van de minister van Werk. Ik denk dat elk initiatief naar verschillende doelgroepen toe moet worden toegejuicht. 'Health is in all policies'. Dat moeten we hoe langer hoe meer beseffen en uitvoeren.

Het is mijn overtuiging dat veel van de jongeren die contact opnemen met onder andere Awel vaak geholpen zijn met de dienstverlening die daar wordt aangeboden.

In een aantal gevallen is er behoefte of nood aan een verder gesprek met medewerkers van bijvoorbeeld het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB), <https://www.nupraatikerover.be/>, of het jongerenaanbod van het centrum algemeen welzijnswerk (JAC). Ik haat het als ik ergens word doorverwezen: dan krijg je een ander nummer, moet je opnieuw bellen en opnieuw het hele verhaal doen. Op welke manier werkt die doorverwijzing? Gaat dat vloeiend? Is dat in dezelfde context? Is daar voldoende aandacht voor?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, het is duidelijk: een eerste stap is het terugschroeven van de maatregelen en meer ruimte voor vrije tijd creëren. Dat betekent niet dat de druk op het mentaal welzijn smelt als sneeuw voor de zon. Dat zegt ook niemand. Ik denk ook niet dat iemand ter discussie stelt dat er een

impact is op het mentaal welzijn van onze jongeren nu. De vraag is wel hoe groot die impact is. Ik verwijs even naar uw passage in De Afspraak waar professor Adriaenssens aanhaalde 'hoe groot dat effect is en hoe dat zal evolueren, moet eigenlijk nog bestudeerd worden'. Minister, ik vond dat een heel waardevol advies, want als we de effecten willen ondervangen en onze jeugd willen ondersteunen, dan doen we dat het best heel gericht. Minister, op welke manier gaat u opdracht geven om die effecten van de maatregelen verder te onderzoeken? Welke partners zult u daarvoor aanspreken?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik ben het helemaal eens met wat u gezegd hebt en wat hier al verschillende keren gezegd is: mentaal welzijn is niet alleen een kwestie van hulplijnen, psychologen en inloopcentra. Dat is allemaal heel belangrijk, maar zeker vandaag is mentaal welzijn bij kinderen en jongeren in de eerste plaats een kwestie van aandacht voor het perspectief in maatregelen die er vandaag genomen worden in hoe wij onze samenleving organiseren. Daarbij ga ik akkoord met wat u zegt omtrent bijvoorbeeld de mondkmaskers. Als ik onze minister van Volksgezondheid hoor zeggen 'ik zie geen wetenschappelijke argumenten om kinderen geen mondkmasker te laten dragen', dan stel ik me de vraag welke argumenten er zijn om dat wel te laten doen. Het is een inbreuk op de manier waarop zij de zaken beleven. Ik doe een oproep om dat in de gaten te houden. Ik ben heel blij met de extra middelen die er zijn voor allerlei hulplijnen, maar we moeten er vooral voor zorgen dat we dat perspectief voor jongeren en kinderen meenemen in beleidsvoering.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor de extra capaciteit die voorzien geweest is. Het is duidelijk dat de jongeren nood hebben aan een luisterend oor. Dat is echt wel belangrijk, zeker in deze tijden. Het is goed dat ze extra de weg vinden. We zien dat de capaciteit momenteel nog moet verhogen. We kijken een beetje wat daar toekomstgericht aan gaat gebeuren.

Op welke manier gaat er nog toekomstgericht geïnvesteerd worden om de wachtlijsten die er op het vlak van gezondheidszorg zijn te verkleinen?

U hebt zelf de nood aan preventieve maatregelen aangehaald. U verwees naar het actieplan. Het Kinderrechtencommissariaat heeft daar ook heel duidelijk aanbevelingen gedaan. Wanneer gaat u met uw collega-ministers – het is inderdaad iets dat door iedereen gedragen dient te worden – samenzitten om beleidoverschrijdend extra acties te nemen, om de preventie toekomstgericht alsnog te verbeteren?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de extra vragen en opmerkingen. Ik start met de situatie van Awel en hun eventuele financiële noden. Op dit moment ben ik niet op de hoogte van een vraag van Awel om extra middelen te geven. 100.000 euro op een bedrag van ruim 580.000 euro is een zeer forse stijging. Maar als het ooit nodig zou zijn om extra capaciteit te ondersteunen, dan wil ik zeker bekijken of er mogelijkheden zijn. Vandaag is die vraag me niet gesteld. Ik ben er ook van overtuigd dat geld alleen zeker niet de oplossing is. Collega Van den Bossche, ik heb ook gehoord dat dat ook is wat u zegt. Enkel door een affiche uit te hangen of een mediacampagne gaan we dit niet veranderen. We moeten natuurlijk zorgen dat onze hulplijnen voldoende uitgerust zijn, maar we moeten daar ook maatschappijbreed werk van maken.

Een van de zaken die daar bijzonder belangrijk in zijn, naast uiteraard de ouders en de leraars, zijn de peers – dat zijn de kinderen en de jongeren zelf, de vrienden en de vriendinnen – en ook de digitale peers van onze jongeren. Heel veel van onze kinderen en jongeren zijn actief op sociale media. Ze kijken naar filmpjes op YouTube, TikTok of Instragram en ze kijken op naar die mensen, in eigen land of soms daarbuiten. We hebben het er hier, en zeker ook in de commissie Jeugd en Media al een aantal keren over gehad dat we werk moeten maken van een influencer code, waar we aan de influencers die een voorbeeldrol spelen en ook een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van onze jongeren, handvatten aanreiken om dat op een goede manier te doen, om effectief te spreken. Collega Jans heeft daar ook al eens naar verwezen rond bijvoorbeeld zelfdoding, hoe je daarmee omgaat. In de journalistiek bestaat daar een uitgebreide handleiding voor. Ook als influencer kan het zinvol zijn om te weten hoe je daarmee omgaat als een volger je daarover aanspreekt. Bijvoorbeeld, kan ik doorverwijzen naar de zelfmoordlijn?

Hetzelfde geldt voor mentale problemen, problemen rond zelfverminking, meisjes of soms jongens met eetproblemen. Hoe ga je daarmee om? Ik denk dat dat ook een manier is om dat te doen. Want het ideaalbeeld dat soms gecreëerd wordt op Instagram en op andere sociale media, kan soms ook een grote last leggen op die kinderen en jongeren. En ze worden dan geconfronteerd met voorbeeldrollen, met mensen die echt in een voorbeeldsituatie zitten, met mensen naar wie ze opkijken. Het is heel belangrijk dat die hun daar ook een positieve boodschap rond geven.

Ik zal misschien een voorbeeld geven. De collega's weten dat ik soms naar hem verwijs. Wanneer een van de bekendste youtubers, Acid, zegt dat hij misschien wel succesvol is en misschien veel geld verdient op YouTube, maar dat hij ook zijn slechte momenten heeft en zich soms ook slecht voelt, dan is dat soms veel krachtiger dan tien overheidscampagnes.

Het is effectief een veerkrachtige generatie. Professor Adriaenssens heeft dat in De Afspraak zeer mooi verwoord. We moeten niet spreken over een verloren generatie. Deze generatie heeft het moeilijk door de maatregelen, misschien en waarschijnlijk nog meer dan de volwassenen. Maar ze hebben ook enorm veel engagement genomen. Er zijn jonge ondernemers opgestaan, er zijn 100.000 vrijwilligers, leiders in het jeugdwerk die hebben gezegd dat zij activiteiten blijven organiseren voor de jongeren, ook in de coronazomer van 2020 en in mindere mate van 2021 – met heel weinig besmettingen tot gevolg. Dat gebeurde op een bijzonder efficiënte en gedreven manier. Dus dat is bijzonder hoopgevend. En effectief, we moeten dat perspectief van de jongeren altijd centraal stellen in alle maatregelen die genomen worden, zeker ook vrijdag op het Overlegcomité.

Als het gaat over de vraag van doorverwijzing, dan is Awel inderdaad de eerste lijn voor kinderen en jongeren. Daarna kunnen ze bellen rond gelijk welk onderwerp. Maar soms hebben ze nood aan gespecialiseerde hulp. Met het jongerenaanbod van het CAW (JAC), en met Nupraatikerover.be zijn er goede afspraken om echt voor een warme doorverwijzing te zorgen. Meer dan een jaar geleden heb ik ook al met collega Wouter Beke en met die verschillende hulplijnen samengezeten, om te zorgen dat die samenwerking beter is, dat die backoffice goed functioneert, en dat effectief de doorverbinding heel vlot gaat.

En we moeten inzetten op preventie op alle beleidsdomeinen. Dat gaat inderdaad over Onderwijs, over Welzijn, over Sport, over Cultuur, en natuurlijk over het jeugdwerk. En ik hoop dat we ook vrijdag opnieuw stappen vooruit kunnen zetten om meer ruimte en perspectief te geven aan onze jongeren. Bedankt.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Natuurlijk vinden ook wij het vergroten van het welbevinden belangrijk. Dat gaat over zoveel: dat gaat over publieke ruimte, over investeringen in jeugdwerk. Maar deze vraag gaat heel specifiek over Awel, en dan gaat het over jongeren die eens moeten spreken over iets dat moeilijk ligt. En ze vinden daar misschien niet eenvoudig iemand uit de eigen omgeving voor, of ze willen daar niet iemand voor in vertrouwen nemen. Ze willen eens naar iemand anders bellen, iemand die ze niet kennen, aan de telefoon. Ze willen eens chatten met iemand die ze niet kennen.

En dan ben ik blij dat u ook denkt dat wij mogelijk meer jongeren – en zeker jongens, die zo ondervertegenwoordigd zijn – kunnen bereiken door ook eens te kijken naar wie hun helden zijn. Naar wie kijken zij op? Naar wie kunnen zij misschien ook eens luisteren? Ik denk dat het heel normaal is om je af en toe slecht te voelen. Maar als dat niet af en toe is, maar net heel vaak gebeurt, dan moet je misschien wel gewoon die stap zetten.

Ik ben blij dat u daarrond nadenkt, dat u daar iets aan wilt doen, omdat ik denk dat het goed is dat er zo'n plek bestaat. Soms hebben onze kinderen het niet gemakkelijk. Dat heeft niets te maken met een verloren generatie enzovoort. Dat heeft ermee te maken dat het soms gewoon echt lastig is. En dan kun je eens iemand anders gebruiken. Ik ben u heel dankbaar dat u erop wilt inzetten om ook die jongens meer te bereiken in de toekomst. Ik denk dat we zo de kleine problemen nog kleiner kunnen maken, en de grote problemen op tijd gaan kunnen tackelen. Bedankt daarvoor. (*Applaus van Hannelore Goeman*)

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, bedankt voor het aanvullende antwoord. Onze Vlaamse jeugd is echt fantastisch. Ik denk dat we dat op verschillende momenten de voorbije jaren ook al in dit parlement hebben gezien. Maar de realiteit is natuurlijk wel wat ze is, collega's, en dat is dat er ook een hele groep aan de alarmbel trekt, en af en toe aangeeft dat het voor hen te veel wordt. Zij zitten met een aantal uitdagingen, problemen, en zij hopen ook op Vlaanderen en op ons als politiek te kunnen rekenen om hen daarin te helpen. Dat zit natuurlijk in die hulplijn Awel, maar dat zit ook in alles wat daarna komt.

Ik wil hier, afsluitend, toch een soort van gevoel van urgentie meegeven. We horen centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), die aangeven dat ze eigenlijk niet de middelen hebben om met hun aanwezigheid op de schoolvloer op een goede manier hun psychologische expertise in te brengen. Als we cijfers opvragen over welzijn bij jongeren, bij het centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG), en het blijkt dat degenen die de drempel naar hulp oversteken, meer dan vier maanden moeten wachten op hulp. Dan moeten we beseffen, collega's, dat het niet zal opgelost zijn als we vrijdag de mondkmaskers zouden afvoeren. Misschien is dat een belangrijke keuze die we moeten maken, maar daarmee zal het niet opgelost zijn, want het probleem bestond ook al voor corona.

Collega's, laat ons samen beseffen dat dit echt een van dé uitdagingen van de jaren '20 zal zijn. Het zal aan ons zijn, als politieke generatie, om daarop een antwoord te formuleren. We zijn het aan onze jongeren verplicht.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, niet elke vraag, en niet elk probleem van deze kinderen en jongeren vereist in eerste instantie een psycholoog. Dat is een denkfout die we nog al te vaak maken. Het vereist in eerste instantie een luisterend oor. Spreken over uw problemen, over mentaal welzijn, over weerbaarheid, en dan beseffen – door erover te spreken – dat je niet alleen bent, en dat het mogelijk of waarschijnlijk op te lossen valt: op die manier kunnen we de echte problemen

opzoeken en benoemen. En dan kunnen we samen de maatschappelijke oorzaken aanpakken die eigenlijk de echte oorzaak zijn van deze enorme druk op onze geestelijke gezondheidszorg. Ik vermoed dat we op die manier heel wat problemen kunnen voorkomen. Ik wil u danken dat u daar, via deze hulplijnen en andere initiatieven, mee uw schouders onder zet.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, het doel is het mentale welzijn van onze jongeren te waarborgen en te verbeteren. Voor ons zijn er drie elementen die de kern van de oplossing zijn, van deze problematiek. Ik bied ze u graag aan, ter aanbeveling.

Ten eerste: het onderzoek naar de langetermijneffecten en de evolutie verder opvolgen. Ten tweede: de effecten ondervangen, onder andere door Awel. Maar die twee zijn eigenlijk reactief. Een derde element, en minstens zo belangrijk, is de zelfzorg. Dat is het aanleren om aan zelfzorg te doen, het aanleren om erover te praten. Die zelfzorg moet meer zijn dan alleen vrijetijdsbesteding. Dat moeten we hen kunnen garanderen.

U vindt in mij een compagnon om dat in deze legislatuur waar te maken. Alvast bedankt.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de krapte bij de maatwerkbedrijven

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Voorzitter, dank u wel. Ik heb eventjes moeten lopen. *(Buiten adem)*

Minister, de krapte op de arbeidsmarkt is ongezien. Werkgevers gaan op zoek om hun vacatures in te vullen. Ze zoeken creatieve oplossingen. Zo rekruteren ze ook werknemers uit de sociale economie en besteden ze ook opdrachten uit aan de maatwerkbedrijven. *(Buiten adem)*

Op zich is dat eigenlijk wel goed nieuws, met het versterken van samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere economie. We zien echter ook een keerzijde van deze medaille. Als het werkvolk niet wordt gevonden en de vacatures niet ingevuld geraken, en goede werknemers uit de sociale economie vertrekken, dan gaat het verdienmodel van de maatwerkbedrijven in het gedrang komen. We zien ook een dubbele paradox. We weten dat we vooral willen inzetten op doorstroom. Daarmee zien we ook dat de toekomst van de sector op de helling staat. Ook zien we dat er grote tekorten aan personeel zijn, maar daarnaast wijst VDAB erop dat er eigenlijk een groep is van 7105 mensen met het attest voor maatwerk die werkloos zijn en werk zoeken, maar helaas niet tot bij de maatwerkbedrijven geraken. De sector stelt dan ook voor om die toeleiding anders aan te pakken. Ze stellen voor dat men gedurende drie maanden zou proefdraaien, zodat kan worden ingeschat wat de afstand tot de arbeidsmarkt is. Ze stellen ook voor om niet te wachten op die VDAB-attestering. Ze willen daar eigenlijk niet op wachten.

Minister, mijn vraag is dan ook: hoe kunnen de maatwerkbedrijven worden ingeschakeld voor de indicering en de screening van de maatwerkers? Hoe kan

het proefdraaien gedurende drie maanden in de maatwerkbedrijven een oplossing bieden voor de krapte? (*Buiten adem*)

De voorzitter: Collega, bent u er zeker van dat u geen glas water wilt? U hebt twee minuten om op adem te komen.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Claes, u moet dringend een beetje extra sportoefeningen doen. (*Gelach*)

Ik zal proberen omstandig te antwoorden, zodat u ondertussen wat op adem kunt komen.

Collega's, wat eigenlijk heel bijzonder is en wat we nu ook zien, is dat, als het brandt op de reguliere arbeidsmarkt, het ook brandt in de sociale economie. Als het minder goed gaat op de reguliere arbeidsmarkt, zie je dat het ook minder goed gaat in onze sociale-economiebedrijven. Collega Claes, ik zou één heel positieve zaak willen vermelden: het gaat eigenlijk supergoed met onze sociale economie. We zien ook dat de gewone bedrijven minder vaak dan vroeger zaken laten afhandelen in het buitenland, maar dat ze alsmaar vaker kijken naar de sociale economie om dingen te doen. Dat betekent dat we werk in Vlaanderen houden, wat op zich een heel goede zaak is. Niet voor niets hebben we in het klimaatplan dat we met de Vlaamse Regering hebben afgesloten, duizend extra plaatsen in de sociale economie ingeschreven. We weten immers dat die nodig zijn en dat de bedrijven daar ook wel gebruik van zullen maken.

Dan komen we bij het personeel. Het klopt dat je aan de ene kant een groep hebt die heel makkelijk werk vindt, maar dat je aan de andere kant ook een aantal mensen hebt – u had het over zeventuizend – die zijn geïndiceerd en niet aan de slag geraken. Ik ben blij dat u dat ook erkent. Ik wil daar éérst een oplossing voor. Dat is voor een stukje een regionale mismatch, maar we moeten ook bekijken of dat is omdat mensen ondanks de indicering niet in staat zijn om te werken. Voor hen kan een stage zeker een oplossing zijn. Daaruit echter besluiten dat we de maatwerkbedrijven zelf moeten laten indiceren, vind ik een brug te ver. Wat wél kan, is het volgende. Als er mensen bij maatwerkbedrijven komen en daar vindt men dat het goede werknemers zouden kunnen zijn, dan kunnen ze daar gerust een gesprek mee hebben. Dan kunnen ze die doorverwijzen naar VDAB, maar het is VDAB die indiceert.

Aan de andere kant hoor ik ook kritiek op VDAB: die indicering zou te lang duren, de procedure zou te traag lopen. Om die reden heb ik de werkgroep bemiddeling sociale economie geactiveerd, waarin zowel VDAB als de partners, de maatwerkbedrijven zitten. Die was al heel lang niet meer samengekomen, omdat er ook niet zo'n grote brand op de arbeidsmarkt was. We hebben die nu opnieuw geactiveerd om oplossingen te vinden voor die problemen en om die indicering ook wat vlotter te laten gaan.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik heb hier een dubbel gevoel bij. Hoe kan het dat er meer dan zeventuizend personen met het attest voor maatwerk niet aan de slag gaan? VDAB screent deze mensen en geeft de bevestiging dat ze geschikt zijn om maatwerk te doen. Ondertussen zijn er maatwerkbedrijven die noodgedwongen activiteiten of kansen moeten laten liggen omdat ze geen extra werkkrachten vinden. Dan vraag ik me af: waar knelt het schoentje? Loopt de indicering mank? Zijn de voorwaarden misschien te hoog gegrepen?

Sinds het nieuwe decreet ligt de klemtoon meer op doorstroom. Bedrijven zullen daar meer rekening mee moeten houden. Ik stel wel vast dat de bedrijven onvoldoende zijn voorbereid op die doorstroom. Minister, hoe kunnen ze zich daar beter op voorbereiden?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, ik heb een korte bijkomende vraag. Er wordt hier verwezen naar de goed zeventuizend mensen die niet aan de slag geraken in onze maatwerkbedrijven. Dat is uiteraard heel jammer, want het zijn wel mensen die beschikbaar zijn voor onze arbeidsmarkt.

Ik verneem van heel wat maatwerkbedrijven dat er ook geen mensen meer kunnen worden aangeworven, dat ze vol zitten. Daar moeten dus bijkomende plaatsen worden gecreëerd zodat de maatwerkbedrijven die mensen kunnen tewerkstellen en toeleiden naar het reguliere werk. Hoe gaat u daar ingrijpen? Welke maatregelen wilt u nemen zodat maatwerkbedrijven die mensen inderdaad kunnen tewerkstellen en het nodige kunnen doen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik heb enkele weken geleden uitvoerig beschreven wat voor fantastisch werk de maatwerkbedrijven leveren. We hebben er ook een in Diest. Mensen zijn daar echt aan de slag, niet om wat ze niet kunnen, maar wel om wat ze wel kunnen, en dat is vaak heel veel. We hebben toen het Maatwerkdecreet goedgekeurd, en daar ben ik heel blij mee.

Er is inderdaad een mismatch. Aan de ene kant zijn er maatwerkbedrijven die schreeuwen om extra krachten en de juiste profielen, en aan de andere kant – ik ben blij dat u dat ook erkent, minister – zit er toch een bottleneck bij VDAB. Ze hebben mensen, maar die raken om de een of andere reden niet op de juiste plek.

U zegt dat u de maatwerkbedrijven niet volledig gaat laten beslissen over welke profielen ze juist moeten gebruiken. Ik begrijp wat u bedoelt, maar ik zou toch willen vragen dat maatwerkbedrijven meer worden betrokken, en dat VDAB meer naar hen luistert. Voor hen zal het uiteindelijk een goede zaak zijn om de mensen toe te leiden naar de plek waar ze horen bij de maatwerkbedrijven. Ik vraag toch een klein beetje openheid van VDAB.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): In coronatijden is het soms moeilijk om positief te zijn. Minister, ik ben blij dat u zeer positief bent over de sociale economie en de maatwerkbedrijven. Zij zorgen ervoor dat we werk hier kunnen houden.

Minister, naast de zeer interessante vragen van de collega's heb ik nog een andere vraag. 10 procent van de doelgroepwerknemers spreekt onvoldoende Nederlands. Het is heel belangrijk om ook ten aanzien van die doelgroep na te denken over welke acties u en de maatwerksector kunnen ondernemen om de taalvaardigheid bij die specifieke doelgroep te versterken.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik sluit aan om er zeker van te zijn dat mevrouw Claes ondertussen volledig op adem is gekomen, maar ook omdat dit een interessante vraag is.

Ik wil hier nog een zaak aan toevoegen. Maatwerkbedrijven en de sociale economie krijgen terecht veel lof toegezwaaid dezer dagen, omdat ze heel goed

bezig zijn. Het is niet enkel prioriteit om te zorgen voor doorstroom, maar ook om ervoor te zorgen dat mensen zich binnen hun eigen capaciteiten ten volle kunnen inzetten, dat ze kunnen bijdragen en hun ding kunnen doen op een bepaalde manier, en dat alleen al is voor wat onze fractie betreft het ultieme doel: ervoor zorgen dat mensen zinvol bezig kunnen zijn, en naargelang van hun eigen capaciteiten kunnen bijdragen. Enkel eenzijdig focussen op doorstroom, daarover hebben we al genoeg discussies gevoerd, dat kan niet alleen de bedoeling zijn.

Minister, welke extra stappen gaat u zetten om de toeleiding scherper te krijgen? Hoe gaat u ervoor zorgen dat de mensen die willen bijdragen, gemakkelijker op die plek terechtkomen? Daar schort het nu aan, daar zijn we het allemaal over eens. Daar moet concreet iets mee gebeuren. Kunt u daarover een toelichting geven? Wat zult u daar op korte termijn mee doen?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank, collega's. Ik wil het eerst hebben over de openheid van VDAB. Ik heb net gezegd, collega's – en dat was ook een vraag van collega Vande Reyde – dat ik de werkgroep die bestond en waar VDAB samen aan tafel zit met de sociale economiebedrijven om te kijken hoe de indicering verbeterd kan worden, terug geactiveerd heb om te zorgen dat het terug op de agenda komt. Ze kwamen niet zoveel meer samen, maar met de krapte op de arbeidsmarkt voel je nu dat het nodig is. Ze zitten samen aan tafel en als je samen aan tafel zit, dan betekent dat automatisch dat je met elkaar spreekt. Want er wordt wel heen en weer wat verweten, laat ik het zo zeggen.

Ik heb heel recent, nog deze week, zowel met Herw!n als met de andere koepel van de maatwerkbedrijven een zeer lang overleg gehad. Daar kwamen wat zorgen naar voor rond die indicering en over het feit dat ze inderdaad niet de juiste profielen krijgen. Langs de andere kant zegt men bij VDAB dat de lat ook wel hoog wordt gelegd. Bijvoorbeeld verwacht men van mensen die geïndiceerd zijn om in een collectiviteit te werken soms dat ze individueel zelfstandig kunnen werken. En dat matcht niet altijd. Dat zijn mensen met heel diverse problematieken. Het is ook afhankelijk van waarin het bedrijf gespecialiseerd is, natuurlijk. Daarom zetten we alle partijen terug rond de tafel. Dat is een zeer goede zaak. En dat zal, collega Vande Reyde, ervoor zorgen dat er meer naar elkaar geluisterd wordt.

Collega De Reuse, uw vraag rond de extra's. We hebben in deze legislatuur al geïnvesteerd in extra plaatsen. Ik heb in mijn eerste antwoord al gezegd dat er in het kader van het klimaatakkoord duizend extra plaatsen bij kunnen komen. De maatwerkbedrijven zouden liefst hebben dat we niet te veel focussen op wat dat betekent. 'Klimaatplaatsen' betekent dat je moet aantonen dat het jobs zijn die zullen gaan naar – voor een stuk – nieuwe economie: recyclage-economie of kringloopeconomie. Alle bedrijven kunnen daarop inpikken, dat zal dus ook zuurstof geven. Het tweede element dat kan helpen is het individuele maatwerk. En daarmee sluit ik aan bij de extra vraag van collega Claes. Het is eigenlijk de bedoeling dat mensen die in het collectief maatwerk starten, als zij het kunnen ook mogelijkheden krijgen om door te stromen naar het individueel maatwerk. Als dat gebeurt krijg je natuurlijk zuurstof in het collectief maatwerk.

Hoe gaan de bedrijven de mensen daarop voorbereiden? Dat zal moeten blijken. We hebben ook daarover lang met de koepels gesproken. Ik denk dat het echt van belang is dat men met een open geest de capaciteiten gaat inschalen van mensen die werken. Dat is een zaak van het bedrijf, natuurlijk. Het is VDAB die de herscreening doet, maar het is best mogelijk dat iemand die bijvoorbeeld een paar jaar gewerkt heeft in een maatwerkbedrijf perfect aan de slag kan in de

reguliere economie. En dat men dat ook gaat stimuleren. Mensen kunnen sowieso terugkeren en ze zullen sowieso begeleid worden. Die openheid zal moeten ontstaan. Dat is vertrouwen, dat moet groeien. Het is vandaag nog niet honderd procent aanwezig. Men is een beetje bang dat men de sterkste krachten zal verliezen en dat men zal achterblijven met de profielen die minder makkelijk kunnen werken. Maar ik denk dat we van de tijden en de krapte gebruik moeten maken om zoveel mogelijk mensen maximaal kansen te geven. Er is zeker werk aan de winkel.

Collega Vandromme, taal is inderdaad een zorgpunt. Eigenlijk zijn er ontzettend veel mogelijkheden om taalondersteuning te geven, zelfs via beelden. Onze sociale economie is beter dan andere sectoren uitgerust om via pictogrammen en logo's moeilijke dingen op een zeer eenvoudige manier uit te leggen. Ik heb dat tijdens corona ontdekt. Ik wil zeker met de sector bekijken hoe we hen kunnen inschakelen om de problemen die er op dat vlak zijn aan te pakken.

Over de toeleiding en de indicering heb ik het meeste al gezegd, collega Annouri. Ik denk niet dat er hier sprake is van schuld langs de ene of de andere kant, of te traag of zo. VDAB doet het werk zeer nauwgezet. Ik zie trouwens nog potentieel, collega's, in een screening die nu bezig is. VDAB is op dit ogenblik alle langdurig werkzoekenden aan het screenen. Ik ben ervan overtuigd dat er in die groep langdurig werkzoekenden vandaag een substantieel aantal mensen au fond een label hebben of geïndiceerd kunnen worden om in het collectief maatwerk te gaan werken. Dat zou zelfs een goede zaak zijn om daar te starten. Dat vergt natuurlijk dat ze aan een aantal voorwaarden voldoen, maar het is een expliciete vraag aan VDAB om dat te bekijken. Ze moeten zien of mensen die misschien moeilijker aan de slag kunnen in het regulier circuit omwille van een psychische ziekte of een stoornis, toch kansen zouden krijgen in het circuit van de sociale economie. Dat zou een stukje soelaas kunnen brengen aan de krapte die er vandaag is.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, u weet dat ik heel sterk geloof in het collectief en individueel maatwerk. Collega's, tijdens de coronacrisis werd de sector enorm op de proef gesteld. Ze hebben enorm veel veerkracht en creativiteit getoond. We zien dat de tijden veranderen. De arbeidsmarkt verandert. We moeten onze instrumenten in vraag durven stellen. Het maatwerk is niet statisch en zal zich moeten aanpassen aan de huidige realiteit en de uitdagingen van de toekomstige arbeidsmarkt.

Mijn oproep aan u, minister, is om vooruitziend te zijn door het regelgevend kader en de maatwerkbedrijven futureproof te maken. Dat is de beste garantie voor duurzaam en werkbaar werk: een ondersteunend kader – model – aan te reiken voor die kwetsbare mensen met een enorme afstand tot de arbeidsmarkt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de malaise in de sportsector als gevolg van het uitblijven van de fiscale regeling voor het vrijwilligerswerk

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, minister-president, begin deze week trokken 45.000 sportclubs en culturele verenigingen aan de alarmbel. Wie vrijwilligerswerk doet in Vlaanderen, krijgt een vergoeding, en die wordt beperkt

belast. Sinds 2018 konden vrijwilligers in sportclubs en culturele verenigingen tot 6000 euro onbelast bijverdienen. Dat was een goede zaak omdat het aantal vrijwilligers daardoor steeg. In april 2020 kwam er een kink in de kabel toen het Grondwettelijk Hof de wettelijke basis rond die vergoeding vernietigde wegens het discriminatieve karakter. Daarom kwam er in 2021 een tijdelijke regeling, een tussentijdse maatregel, die gold tot eind 2021.

Nu zijn we 2022 en er is nog altijd grote rechtsonduidelijkheid omtrent die vergoeding. Er is geen wet gekomen. Er is in december een koninklijk besluit gekomen. Er zijn problemen rond het softwareplatform vanwege Dimona-redenen. Dat leidde tot de alarmbellen bij de sector. Die zegt dat er dringend duidelijkheid moet komen ter zake, aangezien anders heel wat vrijwilligers dreigen af te haken.

Minister-president, welke initiatieven hebt u al genomen en zult u nemen om op dit dossier druk te zetten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, mijnheer Deckmyn, het gaat hier om een federale aangelegenheid, maar die inderdaad belang heeft voor de sectoren waar wij dan bevoegd voor zijn. De Vlaamse Regering dringt nu al een hele tijd aan op een definitieve regeling. Zowel collega Weyts als ikzelf hebben reeds tal van initiatieven genomen richting Federale Regering. We hebben hen bestookt met brieven, we hebben dat geagendeerd op interministeriële conferenties (IMC's) en ga zo maar door.

Eind oktober hebben we binnen de Vlaamse Regering ons standpunt daarrond bepaald. Wat moet die regeling nu eigenlijk omvatten? De elementen zijn de volgende. De nieuwe regeling moet toegankelijk en administratief eenvoudig zijn. Ze moet uitgaan van een eerlijke en realistische fiscaliteit. Ze moet beperkt worden tot die functies in die sectoren, en u hebt verwezen naar de sectoren sport en cultuur, waar er nood is. Er moet een duidelijk onderscheid zijn met de vrijwilligerswet, want dat is nog een andere regeling. Het moet een vrijwaring zijn van de reguliere tewerkstelling. Op vraag van de Vlaamse Regering hebben we dat geagendeerd op het Overlegcomité, dat gaat soms nog over iets anders dan corona, van 24 november. Daar werd kennisgenomen van onze vraag en standpunten.

De situatie is ernstig. Ik deel de bezorgdheid van de sectoren. De Federale Regering moet nu snel duidelijkheid scheppen. Ik stel met u vast dat de Federale Regering er niet in slaagt om snel en adequaat een regeling uit te werken die rechtszekerheid biedt. Ik zal nogmaals bij de premier en de bevoegde minister aandringen op een snelle regeling. Collega Weyts en ik zullen dit bij gebrek aan duidelijkheid nogmaals agenderen op de komende IMC's en het volgende Overlegcomité. U weet, er zijn twee types: het corona- en het gewone Overlegcomité. Wij kunnen vanuit Vlaanderen alleen maar op die nagel blijven kloppen om te vragen naar een regeling. De bal ligt in het federale kamp.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, het is een neverending story. De Vlaamse Regering dringt er al heel lang op aan – ik heb daar ook in het verleden al vragen over gesteld –, maar er gebeurt niets. Ik stel vast dat er niet snel een duidelijke oplossing komt en dat heel wat vrijwilligers dus effectief zullen afhaken.

Wat willen we doen: voor alternatieven zorgen zoals zwart geld in de sector pompen, de lidgelden verhogen? Want, minister, daar gaan we naartoe als er niet

snel een regeling komt. En u zegt wel dat u dat op het Overlegcomité brengt. Ik heb dat ook al vele malen gehoord van minister Weyts, die dat telkens naar aanleiding van mijn vragen opnieuw ging agenderen op het Overlegcomité. Maar er verandert niets. In welke zin denkt u dat er nu wel iets zal veranderen? Want het is een verhaal dat ik al heel lang hoor.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Voorzitter, inderdaad, sinds een week zijn de fanfares, de amateurcultuurverenigingen zo blij dat ze niet alleen weer mogen optreden, maar ook kunnen repeteren. En dit dreigt opnieuw een domper op de feestvreugde te zijn, omdat die wet inderdaad nog altijd niet is goedgekeurd.

Ondertussen weten de sportclubs en de verenigingen niet meer of ze fiscale lasten moeten betalen. Sommige overwegen weer te zwartwerken, lidgelden te verhogen. Er is een leegloop aan trainers. En dat kan echt niet de bedoeling zijn.

Wij begrijpen dat het enige puzzelstukje dat nog moet worden gelegd, zich op het fiscale domein situeert, namelijk een bepaling van belasting van 10 procent. Arbeidsrechtelijk is alles kant-en-klaar.

Dus nu we weer naar een periode van relatief normaal leven gaan, snakt iedereen ernaar om ongehinderd zijn hobby te kunnen uitvoeren, zich in te zetten in verenigingen en sportclubs, de talrijke die ons land rijk is.

Minister-president, Vlaanderen moet alle mogelijke inspanningen doen, maar we moeten er ook ieder op ons eigen niveau voor blijven ijveren om groen licht te kunnen geven aan onze verenigingen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Collega's, het is heel simpel: dat is schuldig verzuim. Het is schuldig verzuim van de Federale Regering, waardoor onze verenigingen, onze clubs en onze vrijwilligers het gelag betalen, voor de zoveelste keer. Het is een duidelijk voorbeeld, mijnheer Deckmyn. Het is collega Muyters, toen minister Muyters, die die regeling naar voren heeft gebracht. Hij heeft gepusht, en dat is overgenomen door de Federale Regering. Ik heb het duidelijk geschetst. Maar de moeilijkheid ligt in die grijze zone tussen vrijwilligerswerk en reguliere arbeidscontracten.

En wat taxering en lasten betreft: voor mijn part mag dat gerust belastingvrij zijn en moet de Belgische staat daar geen winsten op nemen. De winsten zijn voor onze clubs en voor onze vrijwilligers. Zeker na corona hebben zij net die push nodig. Collega's, ik reken erop dat ook jullie die partijen hebben in de Federale Regering, op tafel zullen slaan, zodat dit zo snel mogelijk wordt geregeld. *(Applaus van Karl Vanlouwe)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, collega's, naar ik heb vernomen van de Sportfederatie zou die 10 procent fiscaliteit in orde zijn en zou men vasthouden aan dat politieke akkoord. Dus ik weet niet of zij meer weten dan u, minister?

Waarover zij zich wel nog wat zorgen maken, is dat het zou kunnen dat dat wel wat administratieve rompslomp met zich zal meebrengen, onder andere alle arbeidsrechtelijke verplichtingen. De vraag aan de Vlaamse Regering is dan ook wat jullie zelf nog zullen doen om ook die administratieve rompslomp en lasten weg te nemen, bijvoorbeeld via ondersteuning van sportwerk en dergelijke. Kan

er vanuit Vlaanderen ook nog een tandje bij worden gestoken om er, na heel moeilijke coronatijden voor onze verenigingen, zowel op het vlak van sport als van cultuur, voor te zorgen dat het hen zo gemakkelijk mogelijk wordt gemaakt om verder te kunnen bestaan en opnieuw te kunnen bloeien?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Wat ik hierover via ons federaal kabinet heb vernomen, is dat er effectief heel hard wordt gewerkt aan een snelle invoering van een juridisch correct fiscaal stelsel voor de vergoedingen die worden gegeven in het verenigingswerk.

Het is juridisch allemaal niet zo simpel. Er is een advies van de Raad van State binnen. Dat wordt momenteel bekeken. Blijkbaar is er nog een advies nodig van de Gegevensbeschermingsautoriteit. We hebben dat in Vlaanderen ook. We moeten altijd overal adviezen vragen vooraleer er zaken kunnen worden beslist. Men heeft mij bevestigd dat men er zo snel mogelijk mee doorgaat. Als al die adviezen binnen zijn en kunnen worden verwerkt in een correct stelsel en ... Dat is belangrijk voor de verenigingen, want dat is onze bekommernis: de sportverenigingen, de cultuurverenigingen ... Het zal retroactief zijn. Het zal vanaf 1 januari gelden. Dat is mij bevestigd. Ik vind het heel belangrijk om dat hier mee te geven.

Minister-president, dring gerust nog verder aan. Men zit daar op dit ogenblik met een juridisch kluwen. Er is spoedig uitzicht.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, dit is een interessante ronde, waarbij we allemaal op tafel leggen wat we van het federale niveau te horen hebben gekregen over de regeling. Het is natuurlijk ook een vraag die over een bevoegdheid van de andere kant van de straat gaat. Mijn fractie deelt natuurlijk de bezorgdheid van al die vrijwilligers en bestuurders van sport- en cultuurverenigingen. We hebben nood aan een snelle oplossing, maar ook aan de rechtszekerheid van die oplossing. We kunnen het ons niet nog eens permitteren om die mensen in de onzekerheid te storten. Dus ik zou zeggen: bekwame spoed op het federale niveau. U mag er zeker op aandringen in het Overlegcomité, minister-president, maar zorg er ook voor dat de regeling standhoudt en neem daar, als het nodig is, een beetje meer tijd voor.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, u vraagt mij wat ik zal doen. Eigenlijk vraag ik dat de vier collega's die zijn tussengekomen, die in de regering zitten die daarover gaat ... Het is gemakkelijk om hier in het Vlaams Parlement heel eloquent te komen zeggen wat het allemaal is. Ik merk dat de collega's van CD&V en Open Vld op dat vlak hun huiswerk maken. Ik roep de andere fracties op om hetzelfde te doen. Dan moeten wij vanuit dit parlement gewoon de vier Vlaamse partijen in de Federale Regering achter hun veren zitten.

Mevrouw Meuleman, u maakt een eigenaardige redenering! U zegt dat men er op het federale niveau administratief een heel complex ding van maakt. Om dan te zeggen: 'Vlaamse Regering, wilt u alstublieft steun verlenen aan die verenigingen om de federale complexe complexiteit voor de verenigingen behapbaar te maken?' Ik denk dat iedereen verantwoordelijk is voor zijn bevoegdheden. Ik zou ook niet willen dat het federale niveau op het terrein van onze bevoegdheden komt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, wat één ding betreft wil ik mij wel aansluiten bij jullie. Ik hoor het de collega's van de Vivaldipartijen hier graag zeggen dat het niet simpel is en dat het allemaal moeilijk gaat en dat er tijd voor nodig is. Maar het arrest van het Grondwettelijk Hof dateert potverdikke van april 2020! Dat is al een tijdje geleden! En er is ondertussen, in 2021, een tussentijdse regeling geweest, die eind vorig jaar stopte. U moet mij niet komen vertellen dat er tijd nodig is. Het is alsof u geen tijd had. Dit bewijst, collega's, dat België vierkant draait, dat niets in dit land op een goede manier opgelost kan worden. Ik hoop dat onze vrijwilligers hier niet de dupe van worden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de analyse van het Federaal Planbureau met betrekking tot het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Er zijn in totaal zeventien duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's), gaande van geen armoede, geen honger, tot klimaatactie, leven in het water, leven op het land, enzovoort. Al die SDG's zijn dan nog eens afgedekt met in totaal 169 targets.

Het bizarre is, als we kijken naar de targets, globaal gezien, en hoever we staan, dat België in 2020 op de elfde plaats stond en in 2021 is geklommen naar vijfde plaats. Het waren vooral de Scandinavische landen en Denemarken die voor ons kwamen te staan. Er zijn weliswaar geen cijfers op gewestelijk niveau, maar op het landenstatenniveau zijn die cijfers er wel.

Bedrijven beginnen ook wel te beseffen dat ze er iets mee kunnen doen. Er is een zeker besef dat men er iets mee kan doen en dat het zelfs een zekere winst kan opleveren voor hen, figuurlijk en letterlijk dan. Want ze beseffen dat als ze daarmee aan de slag gaan, ze daardoor ook meer innovatief en zelfs ook competitiever kunnen zijn.

De twee hoofddoelstellingen van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zijn uiteraard minder armoede en duurzamer gaan leven. En dat doet men dan rond drie pijlers: economisch, sociaal en ecologisch. Er zijn uiteraard ook een aantal indicatoren die dan opgemaakt worden door het Federaal Planbureau. Je kunt die heel gemakkelijk terugvinden op www.indicators.be. Dat is zeer interessant leesmateriaal, waar je soms wel en soms niet de verschillen ziet tussen de verschillende gewesten voor de verschillende targets. En daarvan heeft het Planbureau er nu 51, die ze blijkbaar goed monitoren. Ze zeggen dat er van die 51 een 16-tal oké zijn, onder andere hernieuwbare energie. 22 ervan zijn niet oké, onder andere de strijd tegen armoede, waarvan zij zeggen dat het waarschijnlijk vooral te wijten is aan het gegeven van covid.

En dus is de vraag van ons uit hoe u nu verder zult omgaan met die cijfers om Vlaanderen sterker te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Gryffroy. De vraag over de Sustainable Development Goals (SDG's), zoals ze heten, gaat eigenlijk zeer breed. Het is eigenlijk een vraag die ook aan de minister-president had kunnen

worden gesteld, omdat ze zeer breed gaat. Maar bedankt, ik ben heel blij dat u de vraag aan mij stelt.

De voorzitter: U zou boos zijn, mocht het niet zo zijn.

Minister Hilde Crevits: Het is een kleine suggestie die ook had gekund, maar het streelt mijn ijdelheid dat u de vraag aan mij stelt. *(Opmerkingen)*

Niet getelefoneerd, neen.

We zitten met de Vlaamse Regering uiteraard niet stil. We hebben het Vizier 2030 en de Visie 2050. Dat is eigenlijk de vertaling van die VN-doelstellingen op korte en op lange termijn. We hebben dat Vizier eind vorig jaar nog vernieuwd. Dat is een goede zaak. We monitoren ook jaarlijks. U vindt alle resultaten ook op de site.

Als ik dan specifiek naar mijn beleid kijk, want dat is ook de focus van uw vraag, ben ik bijzonder trots dat we er met deze regering in geslaagd zijn om een echte focus te zetten op het economische beleid. Ik geef een paar voorbeelden. Je kunt vandaag maar steun krijgen als je ook de maatschappelijke impact aantoot. Bedrijven zonder klimaatplan kunnen geen Vlaamse subsidies meer krijgen. En vorige week nog maar – want ik had eigenlijk daarover een vraag verwacht, collega Gryffroy – hebben we het kader voor de ICL, de ‘carbon leakage’, een stuk strenger gemaakt.

We doen dat ook allemaal in functie van die duurzaamheidssprong die we moeten maken. Hetzelfde geldt trouwens voor onze investeringen in de circulaire economie. Samen met Zuhal Demir hebben we heel wat voorstellen in dat verband. En iets wat u ook zeer enthousiast zal maken en waar u ook erg in geïnteresseerd bent, is dat we met Vlaanderen binnen Europa ook koploper willen zijn voor duurzame waterstof en CO₂-opvang en -hergebruik.

Die Vlaanderenbrede uitdaging, dat is eigenlijk op alle beleidsdomeinen heel veel werk. Maar ik vind wel dat we met de Vlaamse Regering op mijn beleidsdomein Economie en Innovatie echt al knopen hebben doorgehakt om die duurzaamheidssprong effectief te realiseren, niet alleen op papier, maar ook in de realiteit.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is inderdaad een zeer breed onderwerp. Ik focus mij even op Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO), die ook al herhaaldelijk een paar adviezen heeft verleend aan de regering. Ten eerste: de bedrijven bewuster maken van die duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en aan de bedrijven aantonen dat dat voor hen ook een voordeel kan zijn. En een van de aanbevelingen is ook, zoals u zelf net aanhaalde, om die duurzame ontwikkelingsdoelstellingen te gaan koppelen aan gelijk welke vorm van overheidssteun.

U hebt bijvoorbeeld de duurzaamheidstools voorzien, maar voor de kleinere kmo's kan ik me best inbeelden dat dat eventueel een grotere administratieve last zou kunnen zijn, waardoor die kleinere kmo's, die misschien het meest innovatief en veerkrachtig kunnen zijn, misschien afgeremd zullen worden om te gaan voldoen aan die bijkomende duurzaamheidsdoelstellingen. Hoe gaat u dat ondervangen?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Het rapport van het Planbureau is het resultaat van een wet die ik zelf nog heb ingediend ondertussen bijna tien jaar geleden. Ik

volg dit dus ook telkens goed op. De visie daarachter is heel eenvoudig, namelijk dat de welvaart die we vandaag creëren niet ten koste mag gaan van de welvaart en het welzijn van toekomstige generaties. Een typevoorbeeld: er worden meer auto's gekocht, je krijgt meer uitstoot en je krijgt meer files. Je zal dan vaststellen dat je een stijging krijgt in het bruto wereldproduct maar voor de toekomstige generaties is dat niet noodzakelijk een plus. Je kan ook, zoals nu, een heel forse stijging hebben van de economische groei in termen van het bruto nationaal product, maar de mensen ervaren dat niet omdat onder andere de energiefactuur omhoog gaat. Met die aanvullende indicatoren kan je dus beter volgen of de groeiende welvaart het leven van de mensen ook echt op een duurzame manier verbetert.

Ik heb vorige week zelf een conceptnota ingediend in het parlement om deze doelstellingen in Vlaanderen op dezelfde manier te volgen als op federaal niveau. Op federaal niveau heeft een collega van mij een voorstel ingediend om van die 150 indicatoren, die over van alles en nog wat gaan, te komen tot 10 indicatoren, zoals in Nederland, en op die manier een veel toegankelijker beeld te hebben van vooruitgang.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, het is inderdaad zo dat er heel veel indicatoren zijn die een beetje alle richtingen uitgaan. Maar ik heb goed nieuws, want ik zal het een beetje vereenvoudigen: de basis om iets te doen aan die indicatoren komt eigenlijk neer op vier dingen. Dat komt neer op: meer mensen aan het werk krijgen, een hogere productiviteit, meer innovatie en meer ruimte voor ondernemerschap. Dat zijn de vier pijlers waarop al die andere zaken, inzake armoede, klimaat et cetera, gebouwd zijn.

Ik heb daarbij een vraag aan u, minister. Ik heb in de commissie al een aantal keren deze bezorgdheid geuit. We hebben nu een historisch hoog relancebudget van meer dan 4 miljard euro. Er moet nog ongeveer 60 procent daarvan toegekend worden. Mijn oproep is om dat budget voornamelijk in te zetten op die vier dingen. Laten we dit gebruiken om de economie te versterken. Ik heb zeer goed nieuws, want innovatie, werk, mensen aan de slag krijgen en ondernemerschap behoren allemaal tot uw bevoegdheden. Dus eigenlijk zou u verantwoordelijk moeten zijn voor het gros van dat relancebudget om onze economie vooruit te stuwten. Ik vraag u om daar bij de verdere vastlegging van die relancebudgetten heel veel aandacht voor te hebben.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Collega Van Rompuy, ik zal met veel plezier uw conceptnota lezen. Ik heb ze eigenlijk al gelezen en ik ga er uiteraard ook akkoord mee. Er is op dit ogenblik ook al wel een Vlaamse monitoring van het beleid. Dat was dus getelefoneerd, dat is waar.

Collega Gryffroy, ik vind dit eigenlijk een heel goede zaak. Het is voor de eerste keer dat onze werkgevers expliciet pleiten voor de opname van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) als voorwaarde voor bedrijfssteun. Dat komt dus van de werkgevers. Dat is goed. Maar ik deel uw bezorgdheid. Vele mooie innovaties komen van de kleintjes. En we moeten zorgen dat de manier waarop we dat nu vertalen, geen bijkomende belemmeringen schept voor onze kleintjes. Ik zal daar ook over waken. Maar ik was natuurlijk wel blij met wat de VARIO aangaf, omdat het feit dat ze dat echt willen incorporeren, twintig jaar geleden niet mogelijk geweest zou zijn. Nu is elk bedrijf in Vlaanderen bezig met duurzaamheid en een duurzame toekomst. Dat is dus zeker oké.

Collega Vande Reyde, ik ga echt heel gelukkig weggaan uit deze zaal, denk ik. Want na de vorige vraag pleit u er nu voor om de budgetten nog meer aan mij toe te vertrouwen. Ik vind dat fantastisch, dat grote vertrouwen van de coalitie-partner. Een zakdoek heb ik nog net niet nodig, maar straks misschien wel. Ik vind dat u ook een punt hebt. We hebben met de regering ook gezegd dat er in die relance drie dingen van belang zijn voor ons: digitalisering, duurzaamheid maar ook de innovaties in de zorg. We zetten daar ook massaal budgetten voor in. Ik zal erover waken dat dat ook in de toekomst zo blijft.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor de antwoorden en bedankt voor de reacties. Laat me eerst en vooral stellen dat het goed is dat er gemonitord wordt. Het is goed dat er gemonitord wordt op de manier van indicators.be, waardoor je kan zien welke richting je kan uitgaan. Kan dat nog beter? Waarschijnlijk wel. We moeten dat misschien louter enten op het Vlaamse niveau maar daarbij ook onze regio kunnen vergelijken met andere regio's. Ik vind dat dus goed. We monitoren en dat kan waarschijnlijk nog beter, maar we kunnen er lessen uit halen.

Ten tweede zou een beperkt aantal indicatoren het voor de mensen in elk geval duidelijker maken. Als je nu spreekt over 169 indicatoren, dan zien de mensen door de bomen het bos niet meer.

Ten derde ben ik blij dat u bevestigt dat het de bedrijven zelf zijn die het vragen, het zelf mee opnemen omdat ze er het nut van inzien, minister, maar je moet wel opletten dat het geen rem zal zijn op de innovatieve veerkracht van de kleinere kmo's.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het belang van e-commerce voor onze economie en het lokaal handelsvestigingsbeleid

De voorzitter: Minister Crevits gaat eerst even het juiste mapje halen. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, bent u er klaar voor?

Prima. U hebt het ongetwijfeld opgemerkt, en ik was er zelf verbijsterd over, maar de maskers van de partijen langs de linkerzijde in dit land zijn definitief afgevallen. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman en Jeremie Vaneeckhout. Rumoer)*

Vrijdag begon het al met de PVDA, die zei dat we het kapitalisme moesten omverwerpen, moesten omverwerpen! *(Rumoer)*

Iedereen die werkt, spaart en onderneemt in dit land ... *(Rumoer)*

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord!

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Iedereen wie werkt, spaart en onderneemt, schaffen we af. We zullen alles in handen van de overheid leggen. Als je denkt dat het nog niet erger kan, dan komt een socialistische partijvoorzitter zeggen dat we de e-commerce en het online winkelen in ons land helemaal moeten verbieden, want, zo zeggen de socialisten, dat zijn geen echte jobs. Die mensen

doen geen echt werk. En die vele lokale winkels die volop hebben geïnvesteerd in online aanwezigheid? 'Tant pis', dat is niet echt.

Er is, uiteraard, één uitzondering. Op de webshop van de socialistische partij en de PVDA mag je wel nog online shoppen, daar mag je wel nog T-shirts van 3 euro aankopen. Of zoals George Orwell zei: "All animals are equal, but some animals are more equal than others." (*Gelach. Rumoer*)

Minister, ik kom hier tot mijn vraag en tot mijn oproep. Ik vind dat echt bedreigend voor ons, ook voor onze Vlaamse economie, en zeker in ons relancebeleid. We moeten ervoor zorgen dat we die lokale ondernemers volop blijven ondersteunen, ook in hun online aanwezigheid. We hebben het er al vaak over gehad. Ik zou u willen oproepen om op Vlaams niveau alleszins volop verder in te zetten op online en digitaal winkelen, want dat is, vooral voor onze lokale ondernemers en de mensen die dat graag willen doen, de toekomst.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, collega Vande Reyde. Ik zal voorlopig niet dieper ingaan op uw intro. Misschien doe ik dat straks nog, wie weet, na de andere tussenkomsten.

Ik volg uw pleidooi. Zelfs als je die e-commerce en digitalisering zou willen zien verdwijnen – iets wat wij niet willen –, dan gaan die nog niet weg. Je moet kijken hoe je daar op een goede en correcte manier mee omgaat.

Ik heb tijdens de coronacrisis mijn verantwoordelijkheid genomen. U hebt daar toen ook op aangedrongen en, eerlijk is eerlijk, wij hebben het daar vaak over gehad. Wij zijn met een campagne gestart: 'Het internet. Ook uw zaak.'. De eindevaluatie moet nog binnenkomen. Ik zal die bezorgen zodra ik ze heb, maar ik wil u toch al een paar opmerkelijke resultaten geven. We hebben zo'n 4000 ondernemingen met de e-scan kunnen bereiken, en er zijn meer dan 7000 lokale handelaars die onze sessies hebben gevolgd. Zij hebben eigenlijk een opleiding gevolgd om digitaal te kunnen werken. Onze instructiefilmpjes zijn meer dan 200.000 keer bekeken, en dat is ook een zeer goede zaak. Daarnaast hebben we ook de 'Eerste Hulp bij Online verkoop'. Daarvan zijn er op YouTube al bijna meer dan 3000 views. Je ziet dat ook de kleinere handelaar aan het zoeken is hoe hij zijn zaken op het internet kan verkopen.

Ten tweede is er een studie van SafeShops, waaruit blijkt dat er in 2020 in België 20.000 kmo's waren die een webshop hebben opgestart. Het lukt alsmáar beter – en ik heb dat ook al in het parlement gezegd – om buitenlandse klanten aan te trekken. Men koopt vanuit het buitenland bij ons en dat is ook een zeer, zeer goede zaak.

Volgens mij knelt er echter nog een heel grote schoen bij de eindleveringen. We hebben de Panoreportage over de omstandigheden waarin die mensen werken gezien, en ik ben daar nog altijd niet goed van. Dat is de reden waarom ik, als we voortbouwen op de goede resultaten van pilootprojecten zoals dat in Leuven rond duurzaam beleveren, de volgende periode extra budget wil vrijmaken om dat duurzaam beleveren meer ingeburgerd te maken in Vlaanderen, waarbij men bijvoorbeeld werkt met afhaalpunten en in elk geval met respectvolle contracten voor de mensen. Dat is, denk ik, een punt waarop we stevig moeten doorwerken.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ben heel blij met uw antwoord en dat we in Vlaanderen een dam vormen tegen die natte dromen langs linkerzijde. Daar ben ik echt ongelooflijk verheugd over. U hebt ongelooflijk gelijk dat de

steunmaatregelen die we gehad hebben voor onze lokale handelaars, hun nut bewezen hebben. Ik heb ook veel handelaars in Diest die die cursus gevolgd hebben. Wel, die mensen zijn nog altijd fysiek aanwezig, uiteraard, dat blijft hun corebusiness. Maar ze willen een online aanwezigheid, zodat mensen hen kunnen vinden.

Collega's, dat is de toekomst, dat alles in één oven smelt. Daarmee kunnen we ook concurrentieel zijn tegen de grote buitenlandse websites, met fysieke aanwezigheid uitgebreid met online aanwezigheid. De mensen die daarin werken, die willen vooruitgaan in het leven. Dat zijn mensen die om 5 uur in de luchthaven van Zaventem beginnen om niet afhankelijk te zijn van een uitkering, beste collega's. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Wel, ik heb daar enorm veel respect voor. Dat zijn mensen die vooruit willen in het leven, en dat moeten we in Vlaanderen volop ondersteunen in de plaats van te verbieden. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Omdat u altijd tussenkomt. *(Applaus van Stephanie D'Hose)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega Vande Reyde, ik snap niet waarom u zo gemakkelijk uithaalt en zwart-wit denkt en zegt dat er eigenlijk maar twee opties zouden zijn: voor of tegen. De e-commerce is belangrijk. Ik heb dat hier ook altijd gezegd. Ik heb dat trouwens ook vanop die positie gezegd, samen met u in een vraag die we gesteld hebben aan de minister over het belang van e-commerce, nadat er schandalige praktijken aan het licht kwamen over hoe mensen behandeld werden in diezelfde e-commerce. Dat is net het ding natuurlijk. Het is niet het een of het ander. Het is niet zwart of wit of simpel. Het gaat over een e-commerce uitbouwen die ervoor zorgt dat onze handelaars mee kunnen deelnemen, dat zij ervoor zorgen dat zij hun producten aan de man kunnen brengen op een digitale manier. Dat is ook nodig. Dat is een moderne economie. Maar je moet dat wel doen met respect voor mensen die in de sector werken en op een ecologisch verstandige manier die ervoor zorgt dat niet al onze straten en dorpskernen vol zitten met wagens van koeriers die dag in, dag uit op en af rijden, in de file staan en op een onzinnige manier mensen gaan toeleveren. Je kunt perfect het een en ander zeggen zonder je stem te verheffen en in een karikatuur te vervallen.

Minister, de e-commerce is wat ons betreft nodig, maar die hoeft niet vast te zitten in de logica van 'voor 23 uur besteld, morgen thuis geleverd', met respect voor de arbeidsrechten, op een ecologisch verstandige manier en ondersteunend voor onze lokale handelaars. Die dingen zijn te combineren. Blijf weg van die karikaturen, collega's. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega's, ik deel absoluut de verontwaardiging van collega Vande Reyde. De uitspraak van de heer Magnette is natuurlijk compleet absurd, los van elke realiteit. Dat de grootste Waalse partij hiermee afkomt, dat zij dit land mee besturen en dat wij daar voor een stuk van afhangen, baart me werkelijk zorgen – ik schrik daarvan – voor de toekomst, onze toekomst, de toekomst van onze kinderen. Collega's, ik hoop jullie ook. Als Wallonië die links-radicalen wil uitgaan, dat het dat dan maar doet, maar niet met onze, maar met hun eigen portefeuille. Laat ons onze eigen weg gaan. Laat Vlaanderen doen waar het mee bezig is: inzetten op bruisende steden, inzetten op levende kernen, hand in hand digitaal, 'fygitaal', fysiek shoppen, dat is waar Vlaanderen op inzet. Minister, dat is waar u uw verantwoordelijkheid ook in neemt.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): ‘Voor e-commerce, tegen e-commerce’, sorry collega’s, maar dat is toch totaal niet waar deze discussie over zou moeten gaan. E-commerce is een realiteit, en je houdt de toekomst niet tegen. Daar zijn we het allemaal over eens. Het kan natuurlijk niet dat we hier een aantal weken geleden allemaal ongelooflijk verontwaardigd waren over de situaties waarin bijvoorbeeld de pakjesbezorgers van PostNL moeten werken, om dan hier vandaag te komen beweren dat er geen probleem is met de e-commerce. Ik heb gisteren uw voorzitter in Terzake met een uitgestreken gezicht horen beweren dat er mensen staan te trappelen om ‘s nachts te gaan werken, vaak met dagcontracten, vaak tegen zeer slechte lonen. Heel eerlijk: kijk in de spiegel en bedenk of jij graag je kinderen vandaag zou zien gaan werken in een distributiecentrum van PostNL waar een plaspauze vaak een gunst is. Dus: mensen werken vandaag in die sector, die mensen verdienen bescherming. Daar moet deze discussie over gaan. Ik hoop dat we dat debat vooral vandaag gaan voeren.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Dat de PVDA het kapitalisme wil afschaffen, dat is geen groot geheim, beste collega’s. Het systeem dat in een pandemie de tien rijkste mensen hun waarde hebben zien verdubbelen, terwijl er 160 miljoen mensen in de armoede zijn gestort: dat is geen geheim. Ik zal u zelfs Karl Marx citeren, mijnheer Vande Reyde: “Een samenleving die groeit in rijkdom zonder de armoede te laten afnemen, moet verrot zijn tot in haar diepste kern.”

Maar als het gaat over de e-commerce, mijnheer Vande Reyde, dan lijkt u wel een re-incarnatie van Don Quichot. U vecht tegen windmolens en tegen mensen die er niet zijn. De e-commerce is een nieuwe sector, en de vraag is niet of die zal verdwijnen of zal blijven. Wij zijn niet tegen de e-commerce. Wij hebben dat nooit gezegd. De vraag is in welke richting zo’n nieuwe sector gaat. Gaat die in de richting van de hyperflexibiliteit, de schijnzelfstandigheid en de goedkope nachtarbeid? Of gaat die in de richting van de bescherming van de gezondheid, het inkomen en de sociale rechten van de mensen die in die sector werken? Dat is vandaag de vraag. Welk respect gaan we tonen voor de mensen die in die sector werken? En daar zie ik dat wij aan een andere kant staan. Maar dat gaat niet over de toekomst van de sector, dat gaat over welke toekomst we zien voor die sector.

Minister, hoe zorgen we ervoor dat we het respect voor die mensen tonen?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Ik sluit mij volledig aan bij het citaat van collega De Vreese en collega Vande Reyde. Het is duidelijk dat de uitspraak van Paul Magnette een van de meest misplaatste uitspraken over onze economie was van de voorbije jaren. E-commerce is er en blijft hier, zeker sinds de coronacrisis. En dat is maar goed ook. De voordelen voor consument en ondernemer zijn immens. Denken dat we als Vlaanderen niet in staat zijn om in die economische ontwikkeling ons mannetje te staan, is exact de paternalistische en protectionistische houding die ervoor gezorgd heeft dat we zoveel jobs in deze sector verloren hebben aan het buitenland.

Dat aan die voordelen ook nog belangrijke beleidsvraagstukken hangen, zoals de arbeidsomstandigheden van de bezorgers en de vernietiging van de geretourneerde pakjes, zal niemand ontkennen. Het is belangrijk dat we ook de komende jaren blijvend inzetten op de verduurzaming van e-commerce.

Indien het interview van Paul Magnette bedoeld was als voorzet om dat debat op een ernstige manier te voeren, dan vrezen wij toch dat hij hier de bal serieus mislaat.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb eigenlijk niet zoveel vragen aan mij gehoord. Iedereen moest eens zijn hart kunnen luchten. Dat is natuurlijk ook interessant in het leven, om dat nu en dan eens te doen.

Ik moet eerlijk bekennen dat ik de uithaal van Paul Magnette totaal niet begrijp, zelfs niet als je de onderhandelingstechnieken van de mensen die naar Harvard gegaan zijn, erop naleest. Zo'n schot voor de boeg op zo'n onrealistische manier, en dan de volgende dag moeten komen zeggen dat het eigenlijk niet zo bedoeld was: dat is een beetje vreemd.

Collega's, ik erken, en ik ben blij dat iedereen hier in dit halfroond erkent, dat e-commerce een plaats heeft. En ik deel de verontwaardiging ter linker zijde, dat de statuten van de mensen oké moeten zijn. Ik deel dat.

En ik wil ook dat als er op federaal niveau deze week een arbeidsdeal wordt overeengekomen ... Er moet geen apart statuut komen voor de mensen. Je bent werknemer of je bent zelfstandige. Maar het moet helder zijn, we moeten weten hoe je sociaal beschermd wordt. De voorwaarden moeten ervoor zorgen dat mensen goesting hebben om te werken. Ik heb de vergelijking gemaakt met havenarbeid. Ze staan soms aan te schuiven. In Zeebrugge weet ik dat er wachtlijsten zijn om daar te kunnen gaan werken. En daar wordt megaflexiliteit gevraagd, vanaf 's morgens. Maar ze worden goed betaald. Dus je moet wel respect hebben, en zorgen dat de mensen een correct loon krijgen.

Maar waar collega Vande Reyde ook naar verwijst, en waar ik zeker de PVDA hypocriet vind, is het feit dat we ervoor moeten zorgen dat we in ons land die e-commerce ook verankerd krijgen. Als ik naar de website ga van de PVDA – en ik heb dat nu gedaan, vergeef het mij, collega's – dan zie ik dat jullie op de webpagina samenwerken met Shopify, een Canadese multinational, een e-commercebedrijf met hoofdkantoor in Ontario! *(Applaus bij CD&V, de N-VA, het Vlaams Belang, Open Vld, Groen en Vooruit. Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Sorry, maar wat hij hier willen doen, is de e-commerce hier verankeren, zorgen dat het belastinggeld naar hier gaat.

En er is nog iets, collega. Ik heb eens op Bol.com gekeken, en ik kan daar het boek van Peter Mertens kopen, voor 23 uur besteld, morgen geleverd! Dan moet je daar ook niet aan meedoen, komaan. *(Applaus bij CD&V, de N-VA, het Vlaams Belang, Open Vld, Groen en Vooruit. Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Als je goed bent in het lanceren van oneliners, gedraag je dan naar je eigen oneliners, of stop ermee. *(Applaus bij CD&V, de N-VA, het Vlaams Belang, Open Vld, Groen en Vooruit. Opmerkingen van Jos D'Haese)*

De voorzitter: U bent klaar?

Minister Hilde Crevits: Ja hoor.

De voorzitter: Hebt u trouwens dat boek van Peter Mertens gekocht?

Minister Hilde Crevits: Neen.

De voorzitter: Collega Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, u ziet: af en toe uw hart luchten kan deugd doen. Ik vind dat een van de sterkste tussenkomsten die u hier in het parlement al hebt gedaan.

Ik ben wel blij dat ik hier rechtsta, want ik zou anders echt van mijn stoel vallen. Jullie beweren dat ik er een karikatuur van maak? Hebben jullie gezien welke uitspraken er door de PVDA en de socialistische partijvoorzitters in de afgelopen week gedaan zijn? 'We moeten e-commerce verbieden.' (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Dat gaat niet over een paar pijnpunten wegwerken, collega's. Het gaat niet over slimme stadsdistributie, waar u uiteraard een punt hebt, mijnheer Annouri. Het gaat over gewoon verbieden, omdat de socialisten, de overheid, dat niet leuk vinden. Daar gaat het over! Dat is pas een karikatuur.

Studentenarbeid is nog zo iets: dat moeten we verbieden, volgens de PVDA. 'Dat hebben we in de federale Kamer geblokkeerd.' En, mijnheer D'Haese, als u spreekt over respect ... Jullie spreken constant over hamburgerjobs. Hamburgerjobs! Dat is een ongelooflijke *dédain* tegenover iedereen die wil werken, die wil vooruitgaan in het leven, en die niet kiest voor een uitkering, maar die kiest voor een job om zijn welvaart te verbeteren. Ik zou trots zijn als mijn kinderen later die keuze zouden maken. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de definitieve indeling van de regiovorming en het vervolgtraject

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, minister, mijn intro zal iets korter zijn, en al zeker iets minder geanimeerd dan die van de vorige vraagsteller.

Minister, ik heb een aantal vragen aan u over de regiovorming. Het afgelopen weekend konden wij vernemen dat, naast de vier provincies die al geland waren, ook de goede vrienden uit Limburg een consensus hadden gevonden met betrekking tot die regiovorming. Initieel zaten in dat visietraject dertien en zelfs zeventien referentieregio's, en we zijn nu geland op vijftien regio's. Het werk kan nu dus starten, minister. Er volgt immers nog een heel traject als we de doelstelling tegen de verrommeling effectief willen bereiken, door te proberen al die samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk te bundelen binnen die verankerde regio's.

Ik heb twee vragen voor u, minister. Hoe ziet u dat vervolgtraject? Welke stappen denkt u snel te moeten nemen om de verankering, die er nu is, verder vorm te geven? Ten tweede: hoe ver staat het met de dialoog met onze collega's aan de overkant? Want ook het federale niveau zal links en rechts een aantal zaken moeten doen, om het verhaal tot een goede einde te brengen. Dat waren mijn vragen, minister.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega Van Miert, ik ben blij dat u mij die vraag stelt. Ik kan nu inderdaad blij bevestigen dat, na een lange bezinningsperiode en lang nadenken, we eindelijk de kaart hebben kunnen afkloppen, en we dat we vandaag kunnen verdergaan met een belangrijk traject. We hebben nu vijftien referentieregio's. Het is een belangrijk traject, want we spreken daar in

Vlaanderen al over sinds het Egmontpact. Mijn kabinetsmedewerkers hebben kaartjes teruggevonden van die periode. Toen al was men aan het nadenken over hoe men iets kon doen aan de bestuurlijke verrommeling, en die is vier decennia later natuurlijk alleen maar toegenomen.

Het is nu de bedoeling om heel concreet stappen vooruit te zetten. Er is op het terrein al heel veel gebeurd. In veel regio's heeft men al samengezeten, en is men al aan het nadenken. We gaan concreet drie stappen zetten.

Eerst en vooral gaan we in maart naar de Vlaamse Regering met een ontwerp van regiodecreet. In dat regiodecreet zal de afbakening van de referentieregio's decretaal worden verankerd. Daarnaast zal decretaal worden vastgelegd dat de zogenaamde bottom-upsamenwerkingsverbanden, de intercommunales, ten laatste tegen 2031 moeten passen binnen deze regiokaart, zoals is afgesproken.

Het tweede wat we doen, is dat de Vlaamse opgelegde en gestimuleerde samenwerkingsverbanden, dat zijn dan de top-downsamenwerkingsverbanden, tegen 2025 al moeten passen in die kaart. We bewandelen daar twee sporen. Ofwel zorgt de vakminister zelf voor de aanpak. Denk bijvoorbeeld aan minister Diependaele, met zijn woonmaatschappijen, of aan collega Crevits, die een besluit neemt met betrekking tot de sociale economie. Die wegen bewandelen we sectoraal. Wat we niet sectoraal kunnen, gaan we vastpakken in een verzameldecreet. Dat verzameldecreet zal in 2023 aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

Ten slotte, en dat was ook uw tweede vraag, zijn we reeds gestart met gesprekken met de federale overheid, die principieel bereid is om mee na te denken en mee te werken, maar die me heeft gezegd te moeten wachten tot mijn kaart volledig is, omdat pas dan die gesprekken zinvol kunnen beginnen. Dat zal nu dus van start kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, u hebt mij deels gerustgesteld in verband met de werkzaamheden die wij in dit halfroond moeten afwerken, maar ik blijf toch een beetje met een schrikbeeld zitten. Ik zie op het terrein, en dan spreek ik uit eigen ervaring, dat we in onze regio eigenlijk vrij ver staan. Dit was in de Kempen ook een vrij makkelijke oefening, door de intercommunales en allerlei andere samenwerkingsverbanden waar wij al goed gegroepeerd zaten. We hebben gezien dat de collega's van Limburg iets langer nodig hebben gehad om tot een consensus te komen. Mijn angst is een beetje dat, als wij hier op het Vlaamse niveau voortwerken en we achteraf nog moeten wachten op eventuele input vanuit de federale overheid, de mensen die op het terrein vrij ver staan met een aantal acties om verrommeling tegen te gaan en samenwerkingsverbanden te clusteren, tijd gaan verliezen en de trein ondertussen wat aan vaart verliest. Dat was eigenlijk de reden van mijn vraag aan u. Ik blijf dus toch nog een beetje met die bezorgdheid zitten.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, dank u wel. Vorige week is er inderdaad eindelijk goed nieuws gekomen. Ik wil mij toch wel een beetje aansluiten bij de vragen van collega Van Miert, omdat ik denk dat het werk pas nu begint. Het denktraject is achter de rug, de grenzen zijn getrokken, maar nu moeten we aan de slag. Het is dus geen eindpunt, maar veeleer een beginpunt dat we hebben meegemaakt. Er zijn de voorbereidingen die we hier moeten doen, eventueel met de federale collega's. Hier is dat het Regiodecreet. Dat is natuurlijk belangrijk, want dat is de basis, maar daarnaast moeten we op het terrein vooral driehonderd gemeenten, driehonderd burgemeesters, driehonderd schepencolleges

meekrijgen. Minister, u weet even goed als ik dat er wat dat betreft wat verschillen zijn in Vlaanderen. De ene regio staat al wat verder dan de andere. De ene gemeente of burgemeester wil al wat enthousiaster meewerken dan de andere. Ik denk dat we op dat vlak absoluut ook een tandje moeten bijzetten. Vandaar mijn vraag aan u: hoe ziet u dat? Hoe gaat u op een enthousiaste manier die lokale besturen ervan overtuigen dat regiovorming een meerwaarde heeft? Zijn er daarvoor concrete tools? U hebt al een oproep gedaan via het Labo Regiovorming, maar ik denk dat er toch nog wel wat meer moet komen om daar een mooi verhaal van te maken.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, collega's, vanzelfsprekend staan wij achter de uitgangspunten van de regiovorming, namelijk het tegengaan van de bestuurlijke verrommeling, maar we hebben de afgelopen jaren gemerkt dat de afbakening van die referentieregio's geen weg is die over rozen loopt. Minister, bijna een jaar geleden kondigde u de definitieve referentieregio's aan, maar de zwangerschap duurde uiteindelijk nog bijna twaalf maanden, want het plan stokte in Limburg. Dat wijst natuurlijk op de vele klippen en hordes die moesten worden genomen, niet alleen bij de lokale besturen, maar ook bij uw collega-ministers in de Vlaamse Regering. Nieuwe samenwerkingsverbanden laten passen in die nieuwe referentieregio's is één ding. De bestaande samenwerkingsverbanden, elk met zijn eigen tradities, op elkaar afstemmen is natuurlijk nog een andere oefening. Collega Van Miert verwees al naar de federale overheid voor die afstemming, maar ik vraag me ook af hoe u ervoor zult zorgen dat niet alleen de lokale besturen, maar ook uw collega-ministers in de Vlaamse Regering zich houden aan de afgebakende referentieregio's, en ook aan de timing.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Goede collega's, minister, ik weet niet of u met dit decreet de geschiedenisboeken haalt, maar iedereen die bezig is met binnenlands bestuur, zal erkennen dat u hiermee een belangrijke stap hebt gezet. Het is een mijlpaal in het tegengaan van verrommeling. Dat is op echter zichzelf geen doel. Dat is een manier om de dienstverlening te doen. Een overheid zal maar zijn of niet zijn in die mate dat ze dienstverlening organiseert op een efficiënte en dus ook betaalbare manier.

In Limburg is er ook heel veel dankbaarheid en erkentelijkheid omdat u rekening hebt gehouden met een maatschappelijke realiteit, met name dat wij een aparte republiek zijn in het koninkrijk, en dat al 180 jaar lang, voorzitter. Niet uit chauvinisme, wat ik de gezonde vorm van nationalisme vind, maar wel omdat wij er na al die tijd achter zijn gekomen dat dat eigenlijk de schaal is voor onze provincie – we doen dat ook al tientallen jaren zo – om de dienstverlening inzake energie en elektriciteit, afval, sociale huisvesting, mobiliteit, welzijn en noem maar op doelmatig en betaalbaar te organiseren.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, u weet dat u in ons een bondgenoot vindt. We hebben dat in de commissie ook al vaak gemerkt als het gaat over de uitwerking en de realisaties van regionale samenwerking en de evolutie in de richting van de regio's. Het aanpakken van de verrommeling is cruciaal en ook van de overvloed aan bijhorende mandaten die in ons land heerst. Daar kan hopelijk niemand tegen zijn.

Voor ons is het belangrijk dat dit beantwoordt aan een lokale regionale realiteit en een draagvlak. Dat is een uitdaging. De regiovorming moet ook transparant en democratisch gebeuren. We hebben daarover al een aantal bedenkingen,

bijvoorbeeld in de discussies over Zwijndrecht die we de afgelopen maanden hadden in het kader van de keuzes die zijn gemaakt. Het is goed dat er is geluisterd naar de mensen en de noden die er in Limburg zijn. Collega Keulen kan dat met veel meer overtuiging schetsen dan ikzelf.

Ik maak me toch wel grote zorgen omdat op diezelfde dag de sociale huisvestingsmaatschappijen en de werkingsgebieden daarvan worden beslist, en dat blijkt dat we in vier van de vijf provincies de werkingsmiddelen van de regio's overschreden. Daar lopen we al over het principe dat u huldigt: pas toe of leg uit. Minister, hoe zult u vermijden dat in 2024 blijkt dat dit een lege doos is?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega Van den Heuvel, laat me beginnen met uw uitspraak. Ik ben het volledig met u eens. Het werk is helemaal nog niet rond; we zitten nog maar aan de beginfase. Het is een ontzaglijk groot karwei. Dat is de reden waarom men in het verleden vaak heeft gearzeld om eraan te beginnen. Het is echt een kluwen – de minister-president spreekt van een soort spaghetti – van allerlei samenwerkingsverbanden die doorheen de jaren zijn gegroeid, waar heel veel belangen en belangetjes aan vasthangen, tradities, gewoontes, praktijken, mensen, mandaten, opdrachten. Die proberen we nu te vereenvoudigen, in elkaar te schuiven en te zorgen dat het transparanter, werkbaarder en efficiënter wordt.

Dat werk zal heel veel tijd in beslag nemen. Ik ben er niet van overtuigd dat alles perfect afgestemd zal zijn op de regiokaart in 2024. Dat we de vaste wil hebben om grote stappen vooruit te zetten, dat mag duidelijk zijn.

Hoe gaan we dat aanpakken? Eerst en vooral, wat zien we op het terrein? Verschillende van de regio's zijn vandaag al bezig met vereenvoudigingsplannen. Ik verwijs naar de regio Midwest in de Westhoek in Zuid-West-Vlaanderen. Samen is die al goed voor het afschaffen van maar liefst 256 verschillende samenwerkingsverbanden en dus ook een veelvoud aan mandaten. Ook in andere regio's kijkt men na hoe men de veelheid aan structuren drastisch kan vereenvoudigen en in elkaar schuiven tot meer efficiëntie.

We zijn ten tweede ook bezig met projecten rond regionale doorbraken. Ik heb daarvoor een oproep gelanceerd, en die regionale doorbraken zijn heel concreet regio's die op een specifiek domein de regionale samenwerking willen optimaliseren om dan uit te rollen over de rest van Vlaanderen. Ik geef een voorbeeld. In de Westhoek is men bezig met het activeren van kansengroepen in een plattelandsregio. Dat is heel concreet. In de regio Rivierenland structureert en organiseert men geestelijke gezondheidszorg op regionaal vlak. In regio Gent pakt men erfgoed en cultuur aan. In subregio Neteland in de Kempen werken lokale overheden samen op het vlak van rechtspositieregeling en interne arbeidsmarkt. Dat zijn heel concrete voorbeelden van hoe er een nieuwe dynamiek kan ontstaan op het regionale vlak.

Het derde wat we gaan doen, gaat heel specifiek over het motiveren van de burgemeesters en de schepencolleges. In het Regiodecreet zal er decretaal worden verankerd dat men elke maand een vast punt op de agenda van het schepencollege zal moeten zetten, namelijk de regiowerking. Minstens twee keer per jaar zal dit thema op de agenda van de gemeenteraad moeten staan en moet men erover praten. We verankeren dit dus in de dagelijkse praktijk van onze lokale besturen en onze lokale democratie. Het zal daar een vaste plaats in innemen.

Een vierde spoor is het laboratorium regiovorming. Daar zullen we good practices met elkaar delen. Dit gebeurt nu voor het eerst concreet. Denk aan een

onthaalbrochure in een regio die gemaakt is voor alle gemeenteraadsleden, een documentatieplatform waar alle documenten op staan die te maken hebben met al die structuren, zodat ze een performant overzicht krijgen van wat er in hun naam boven hun hoofd allemaal wordt beslist en afgesproken.

Zulke methodes gaan ervoor zorgen dat die regiovorming veel meer is dan een lege doos. Daarin zetten we heel concrete stappen vooruit. Ik heb trouwens de ambitie – ik onderzoek momenteel hoe dat concreet kan – om op een website aan te geven welke structuren we hebben afgeschaft, hoeveel mandaten er zijn afgeschaft, hoeveel vereenvoudigingen er zijn doorgevoerd, zodat men de visu kan zien wat het concrete effect is. Het is de eerste keer dat we echt structuren aan het afschaffen en vereenvoudigen zijn. We praten daar veel over, en dat gaan we nu hier doen.

En een laatste vraag van u is een terechte vraag. Maar ik denk dat we nu vooral moeten bezig zijn met wat we zelf kunnen doen. Dat is altijd al mijn houding geweest in de politiek. Dat is niet kijken naar wat anderen kunnen doen maar naar wat ik zelf kan doen. Wat kan ik als minister van Binnenlands Bestuur van Vlaanderen zelf doen? Dat is het allereerste. En tegelijkertijd praat ik met de federale overheid en probeer ik hen te overtuigen dat onze aanpak ook voor hen een meerwaarde is.

Ik geef u een voorbeeld rond de politiezones. Er zijn vandaag 107 politiezones in Vlaanderen. Er wordt in verschillende politiezones, mijnheer Van Miert, gediscussieerd en gepraat over fusies. Wel, we gaan er sterk op aandringen dat die fusies samenvallen met deze regiokaart. Maar het probleem is niet zo groot voor de politie. Er zijn maar 8 van de 107 politiezones die vandaag regio-overschrijdend zijn. Met wat goede wil en met een slimme aanpak gaan we dat in die kaart kunnen inpassen, misschien zelfs nog voor 2025.

Zijn er af en toe uitzonderingen? Ja, er zijn af en toe uitzonderingen. De grootste vijand van goed is beter. We hebben altijd gezegd dat als je het kan uitleggen, we het aanvaarden. Bij de huisvestingsmaatschappijen zijn er een handvol uitzonderingen. Maar het overgrote deel van die organisaties passen in de regiokaart. Ik ben ervan overtuigd, en dat is mijn ervaring als burgemeester, dat in de mate dat steeds meer structuren binnen die regio vallen het steeds evidenter zal worden om die paar die nog overgebleven zijn ook daarin te passen. Want dat worden vreemde lichamen in een club van lokale besturen die op alle mogelijke domeinen aan het samenwerken zijn. Ik ben dus heel hoopvol over de toekomst van dit project. *(Applaus van Stephanie D'Hose)*

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister en collega's, ik ben zelf ook een believer van de regiovorming, niet alleen als het gaat over het tegengaan van de verrommeling of het afschaffen van posten en mandaten, maar vooral, zoals collega Keulen zegt, omdat naar dienstverlening toe heel veel kleine besturen niet meer slagkrachtig genoeg zijn om de juiste mensen in dienst te nemen en om de kwaliteit in huis te halen die de dienstverlening naar de burger moet garanderen. Dat kan je, mijns inziens, grotendeels opvangen in een goede subregio en regiowerking.

Ten slotte, minister, spreekt u ook over fusies. Ik denk dat als je in de subregio's en regio's aan het werk gaat en je komt elkaar elke dag tegen voor de woonakte, voor de politie, voor de brandweer, voor al die samenwerkingsverbanden waar je als schepen of als burgemeester werkzaam voor bent, dan denk ik dat er een vertrouwen gaat groeien. Een vertrouwen dat er nu niet is. Je gaat mekaar zo dikwijls moeten zien, zoveel knopen moeten doorhakken dat uiteindelijk een bestuurlijke samenwerking binnen handbereik is. En of dat nu een fusie is van

een centrumstad met districtsatellieten of een naakte fusie, dat laat ik in het midden.

Ik ben enthousiast, minister, om samen met u in de commissie Binnenland te kijken hoe het verder gaat met deze oefening.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag binnen het Vlaams Mensenrechteninstituut

ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een onafhankelijk meldpunt voor klachten in verband met seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over maatregelen tegen grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, een baas die u 's avonds opdringerige berichtjes stuurt of die u te vaak en te lang ongevraagd vastpakt. We hebben het gelezen: een assistent die u de examenvragen aanbiedt in ruil voor seks of een grote carrière in de showbizz. Het stond deze week nog eens in de krant: 1 op 13 krijgt tijdens zijn carrière te maken met ongewenst gedrag op de werkvloer. Dat is heel veel. Al die verhalen over grensoverschrijdend gedrag in de academische wereld, daarover is geen enkele vrouw jammer genoeg verbaasd. Bart De Pauw, Jan Fabre, Harvey Weinstein, de verhalen over The Voice Holland: seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn een heel wijd verspreid probleem waar veel vrouwen mee te maken krijgen in hun leven. Je ziet ook altijd hetzelfde mechanisme. Het gaat over mannen met macht, mannen die denken dat ze hun goesting kunnen doen en hun goesting kunnen volgen. Mannen die denken dat ze zich dat gewoon allemaal kunnen permitteren en dat ze daar ook nog mee weggomen. Weet je wat het ergste is? Dat ze er echt mee weggomen, dat ze er veel te vaak mee weggomen. En dat heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat vrouwen schrik hebben, net omdat die mannen macht hebben over hun carrière, over hun toekomstmogelijkheden binnen het bedrijf, soms zelfs macht over hun veiligheid.

En dus ja, er zijn meldpunten binnen hogeronderwijsinstellingen, binnen bedrijven, maar vrouwen durven heel vaak die stap niet te zetten omdat ze schrik hebben. Het is niet evident om over te praten, sowieso niet met iemand die de dader misschien kent, die misschien ook een baas is in dat bedrijf, in een context waar iemand zowel rechter als partij is. Een vrouw zet de stap om een klacht in te dienen pas als ze zeker weet dat er echt iets mee gebeurt.

We hebben deze week allemaal gehoord – in het kader van het debat dat gelukkig weer wordt gevoerd – dat professor Adriaenssens suggereerde om werk te maken van een extern Vlaams meldpunt dat slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag zou kunnen begeleiden. U reageerde daarop dat er al een meldpunt is, de Genderkamer, maar dat die nog niet genoeg bekend is, en dat u dus ook werk wilt maken van een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag

binnen het nieuw Vlaams Mensenrechteninstituut tegen 2023. Hoe ziet u dat concreet?

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, er zijn zo van die thema's waar de grenzen tussen meerderheid en oppositie niet spelen. Dit is zo'n thema.

Collega Goeman heeft het ontzettend goed verwoord. Deze week staan we hier wegens grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Een hele tijd geleden ging het over de sportwereld. De cultuurwereld hebben we al gehad. De vraag is wanneer de politiek aan bod komt. Begin niet allemaal te schuiven op uw stoel. Overal waar machtsverhoudingen spelen, overal waar hiërarchie speelt, is er blijkbaar sprake van machtsmisbruik en ook van grensoverschrijdend seksueel gedrag.

Minister, waar ik geen zin in heb, en wat ook verkeerd zou zijn van dit parlement, is dat we hier elke week, elke maand of elk halfjaar weer hetzelfde riedeltje komen afdraaien, hoe goed gemeend ook. Wat we moeten doen, is zorgen dat er een gedragswijziging komt. Deze week was het het hoger onderwijs. Ik begrijp dat ook zij worstelen met hoe ze daarmee moeten omgaan, terwijl ze proberen het goed te doen. We willen niet in een soort Wilde Westen terechtkomen waar elke klacht onmiddellijk leidt tot de schandpaal; als er dan niets van aan is, sta je daar. Mannen mogen gerust zijn, en niet alleen mannen: het gaat, mevrouw Goeman, wel degelijk over machtsverhoudingen, laten we niet alleen mannen met de vinger wijzen.

Het gaat om delicate evenwichten. Het gaat erom dat we in de samenleving het gedrag moeten veranderen. Het lijkt inderdaad aangewezen om dat extern te organiseren, om een meldpunt te hebben dat heel laag is van drempel, dat heel duidelijk is, waar mensen terechtkunnen en weten dat ze er op een veilige en correcte manier geholpen gaan worden. Een meldpunt dat fair en rechtvaardig is, ook als het over onterechte klachten gaat. Een meldpunt dat vervolgens een proportionele uitspraak doet over de gevolgen die eraan gegeven moeten worden.

Minister, ik hoor graag van u wat uw aanpak is.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Nathalie, een studente, vertelt me dat een professor zijn hand op haar schoot legt terwijl hij zegt dat hij haar werk goed zal quoteren. Nathalie vertelt me dat een prof tijdens haar examen recht naar haar décolleté kijkt, en haar daarvoor feliciteert, een prof die nota bene nadien moet zorgen voor de publicatie van haar onderzoek. Een hogeschool of universiteit is een plaats waar mensen bepalen of je zult slagen. Dat maakt je toekomst of dat kraakt je toekomst. Daar zijn machtsverhoudingen, machtsverhoudingen die blijkbaar heel vaak misbruikt worden, met een heel groot probleem van grensoverschrijdend gedrag tot gevolg.

De afgelopen dagen komt de ene getuigenis na de andere binnen, maar heel veel studenten vertellen me dat ze zelfs niet wisten dat er een meldpunt bestond. En als studenten weten dat er een meldpunt bestaat, zijn er heel veel die geen klacht indienen. Ze denken dat het aan henzelf lag, of dat ze er moeten leren mee omgaan. Als studenten effectief een klacht en melding indienen, wordt er vervolgens niet adequaat op gereageerd. De klachten worden niet serieus genomen of gewoon onder de mat geveegd, omdat een prof of faculteit beschermd moet worden.

Beste minister, het gaat niet zomaar om enkele klachten die slecht werden aangepakt. Het gaat om een structureel probleem. En er is vandaag een momentum, een momentum om die problemen effectief aan te pakken, een momentum om vandaag inspanningen te doen, om vandaag maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de hogeschool of de universiteit een veilige plaats wordt waar grensoverschrijdend gedrag en machtsmisbruik effectief en tijdig worden aangepakt. Ik wil heel graag van u horen wat u de komende weken en maanden zult ondernemen om te zorgen voor zo'n veilige omgeving voor elke student.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, eerst en vooral dank ik u voor de vraagstelling en voor het hier onder de aandacht brengen van een fundamenteel probleem waar onze samenleving mee worstelt. Het is een probleem waar we jaren-, decennialang van hebben weggekeken, een probleem van grensoverschrijdend gedrag, van seksuele intimidatie, van misbruik van machtsposities ten aanzien van vrouwen en meisjes. Het is een probleem dat om een cultuuromslag vraagt, een cultuuromslag die gelukkig bezig is: men wil niet langer zwijgen, men staat recht, men aanvaardt het niet langer, men trekt eindelijk een streep.

Het is een grote uitdaging voor onze maatschappij om dit nu om te zetten in een fundamenteel bijsturen van intermenselijke verhoudingen. En de Vlaamse Regering heeft daar ook een verantwoordelijkheid in. De samenleving als geheel heeft daar een verantwoordelijkheid in, de Vlaamse Regering ook.

Het probleem is niet op te lossen door in één sector te gaan kijken wat we doen. Het vraagt een totaalaanpak op het vlak van onderwijs en educatie, op het vlak van preventie, op het vlak van slachtofferondersteuning en slachtofferbegeleiding, strafrechtelijk, politieel, daadwerkelijk aanpakken en sanctioneren van zij die in de fout gaan, en ook een aanpak naar omstanders toe: het bewustmaken en het trachten te mobiliseren van mensen die zien dat zulke zaken gebeuren en die dat ook niet meer aanvaarden.

Recent werd in de academische wereld door Peter Adriaenssens en Michel Maus gevraagd om een onafhankelijk meldpunt op te richten. En eigenlijk is die vraag op zich al heel confronterend, want dat meldpunt bestaat. Dat meldpunt bestaat vandaag binnen de Genderkamer. En u weet dat de Genderkamer een onafhankelijk orgaan is, onderdeel van de Vlaamse Ombudsdienst. Die Genderkamer – daar twijfel ik niet aan – doet haar uiterste best om verdienstelijk te werken, maar is vandaag onvoldoende of zelfs amper bekend als plek waar men terecht kan wanneer men problemen heeft.

We moeten daar dan ook meer doen, zowel op de middellange termijn als op de korte termijn. U weet dat we op de middellange termijn de ambitie hebben om een volwaardig Vlaams Mensenrechteninstituut op te richten. En binnen dat Vlaams Mensenrechteninstituut dat bevoegd zal zijn voor alle Vlaamse discriminatiegronden moet er een laagdrempelig meldpunt komen voor alle vormen van discriminatie. En dat moet, omdat het voor alle vormen van discriminatie geldt, laagdrempelig zijn, robuust zijn en door elke Vlaming gekend zijn. Dat meldpunt kan maar worden opgericht of ingekanteld wanneer het Vlaams Mensenrechteninstituut bestaat.

Maar we kunnen daar niet op wachten. Dus moeten we er nu voor zorgen dat we met de Genderkamer, het instrument dat we vandaag hebben, al belangrijke stappen vooruit kunnen zetten. Daarom heb ik vrijdag een gesprek met de Genderkamer, om samen met hen te bekijken hoe we meer kunnen doen, hoe we efficiënter kunnen zijn, hoe we beter bekend kunnen worden bij die mensen die hen nodig hebben.

Ten tweede gaan we ook een gesprek aan met het middenveld, onder andere met de Vrouwenraad, Furia en ella. We vragen hen wat we meer kunnen doen en hoe zij mee via hun netwerken kunnen helpen om dat meldpunt bekend te maken.

Ten derde ga ik samen met mijn goede collega Weyts praten met de rectoren, omdat ook zij een verantwoordelijkheid hebben om dat meldpunt dat vandaag bestaat mee bekend te maken, via alle kanalen die een universiteit en hogeschool tot haar beschikking heeft.

Ik moet ook nog meedelen dat al sinds 2018 een charter bestaat met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs, opgesteld door collega Crevits. Het zet in op sensibilisering. Het spreekt over gedragscodes. Het zegt welke dingen duidelijk moeten worden gemaakt bij de aanwerving van nieuwe personeelsleden, waar ze terecht kunnen en dergelijke meer. Collega-minister Weyts was dit al aan het evalueren. Die evaluatie zal eind februari rond zijn. Dan zal hij zijn verantwoordelijkheid nemen om te bekijken welke stappen we verder kunnen zetten.

Dat is heel concreet met betrekking tot het meldpunt. Maar ik denk dat we meer moeten doen als samenleving. Een meldpunt alleen volstaat niet. Wij moeten breder en dieper gaan. Daarom heb ik mijn plan 'Samenleven', waarin we een contract afsluiten met 32 steden en gemeenten en waar we de honderden projecten proberen samen te brengen tot 24 robuuste projecten. Twee projecten grijpen heel concreet in op dit thema.

Eerst en vooral is er wat wij het omstaandersprincipe noemen. Wij stellen daar een heel belangrijk key performance indicator (KPI). Dat is dus niet vrijblijvend. Met die KPI willen wij jaarlijks duizend professionals en duizend burgers opleiden in het omstaandersprincipe. Zij kunnen dat dan op hun beurt – 'teach the teachers' – aan anderen in hun organisatie uitleggen. Het gaat over wat je moet doen als burger of als coach van een voetbalclub, als jeugdwerker, leraar, ambtenaar, wanneer je dingen ziet die onaanvaardbaar zijn en die te maken hebben met grensoverschrijdend gedrag of seksuele intimidatie.

Het tweede project gaat over straatintimidatie. Dat is een heel specifieke vorm. Met tien steden per jaar willen we een contract afsluiten om veel meer dan met alleen maar een affiche in de diepte te werken aan deze problematiek.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, wij vinden het natuurlijk allemaal een goede zaak dat u zich inzet voor de strijd tegen grensoverschrijdend gedrag. Ik heb zeker een aantal goede dingen gehoord, onder andere over die omstaanders-training. Maar ik begrijp een deel van uw oplossing op langere termijn niet zo goed. Enerzijds hoor ik u zeer terecht zeggen dat er moet worden ingezet op preventie en, waar nodig, op strafrechtelijke vervolging, en dat een meldpunt inderdaad alleen maar een onderdeel kan zijn van een totaalaanpak. Dan stelt u inderdaad voor dat er een meldpunt wordt opgericht in de schoot van het Vlaams Mensenrechteninstituut. Maar we weten dat dit Vlaams Mensenrechteninstituut geen bindende uitspraken zal kunnen doen en ook geen rechtsbijstand kan geven aan slachtoffers. Wij zeggen al veel langer dat dat het probleem is met heel dat Vlaams Mensenrechteninstituut. En dat zeggen wij niet alleen: ik lees vandaag in de krant dat al uw adviesorganen vinden dat het Vlaams Mensenrechteninstituut te vrijblijvend wordt, dat u een tijger zonder tanden aan het creëren bent. Wij zeggen ook al langer dat het Vlaams Mensenrechteninstituut vooral een symbool-dossier is dat uiteindelijk niet veel zal oplossen.

We mogen niet naïef zijn. Als je vrouwen echt wilt overtuigen om klacht neer te leggen bij zo'n meldpunt, dan moet er ook gevolg aan kunnen worden gegeven. In extremis moet er ook strafrechtelijke vervolging zijn voor hardleerse plegers. We weten dat ze bestaan. Zie het voorbeeld van een aantal proffen dat in de media is geweest. Minister, neem die strijd au sérieux. Wilt u overwegen om het Vlaams Mensenrechteninstituut ook die bevoegdheid te geven? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, op dit punt verschil ik van mening met mijn voorganger. Het doet mij denken aan een heel bekende speech van Hillary Clinton in Bejing. Ik denk dat het in de jaren negentig was. Zo lang is het ondertussen al geleden, en zo zie je maar hoeveel werk er nog aan de winkel is. Zij zei toen heel overtuigend: "Women's rights are human rights, human rights are women's rights." Als de strijd voor gelijke kansen voor vrouwen ergens thuishoort, dan is het omdat het een mensenrecht is. Wij zijn geen beschermdedier-soort waarmee je op een andere manier moet omgaan. Wij zijn een meerderheid van de bevolking. Wij zijn vrouwen. Dit is een kwestie van mensenrechten.

En wat de grond van de zaak betreft, minister: er is een gedragswijziging nodig en daarom is er niet één 'silver bullet' die gaat helpen. Het is aan elk van ons, collega's. Wij zijn volksvertegenwoordigers. Wij hebben een voorbeeldfunctie. Het is aan elk van ons om overal waar we onrecht zien, op te treden, onze stem te laten horen, te handelen en boven alles het voorbeeld te geven. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, u zegt dat er een totaalaanpak nodig is voor de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. En daar hebt u helemaal gelijk in. Maar er is vooral ook actie nodig. Ik wil echt oproepen om met die actie niet te talmen en niet te wachten, want er is vandaag een momentum. U zegt dat u vrijdag gaat samenzitten met de Genderkamer, om te kijken welke initiatieven mogelijk zijn. Maar we hebben vandaag een ombudsvrouw Gender, waar mensen terecht kunnen om grensoverschrijdend gedrag te melden. Dat bestaat vandaag. Maar het probleem blijkt dus dat dat nummer niet bekend is en dat er zelfs geen weet is dat er een ombudsvrouw is die zulke klachten kan aanpakken. Dus ik stel voor dat u ook meteen budget voorziet vanuit de Vlaamse overheid om te zorgen voor een campagne waarbij het nummer bekend raakt bij iedereen. Minister, u lacht daar nu mee.

Minister Bart Somers: Dat pik ik niet. Ik heb hier nog geen seconde gelachen. Het enige wat ik aan het zeggen ben, mevrouw Vandecasteele, is dat de ombudsdienst een instelling is van het parlement. Als u spreekt over geld geven, is het het parlement dat daarvoor verantwoordelijk is. Dat is het enige wat ik zei. Ik was dus niet aan het lachen met deze problematiek.

Lise Vandecasteele (PVDA): Dan moet het parlement vandaag dus budget vrijmaken om te zorgen dat die ombudsvrouw bekend is. Er is vandaag actie nodig, minister. Dat is waartoe ik u oproep. Laat ons dat nummer dan bekendmaken. Voor heel veel studenten is de drempel vandaag te hoog om bij de universiteit zelf klacht in te dienen. Wel, dan moeten we zorgen dat die ombudsvrouw Gender bij iedereen bekend is en dat studenten op zijn minst snel, volgende maand al, weten dat die vrouw bestaat en dat ze daar klachten bij kunnen indienen.

De voorzitter: Voor de correctheid van het verslag: de minister heeft uiteraard gelijk dat de PPI's, waaronder de ombudsman en de Genderkamer, onder het parlement vallen, maar compleet onafhankelijk zijn, voor alle duidelijkheid.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, collega's, de emoties lopen een beetje op, en dat is normaal. Ik denk dat het een thematiek is die ons raakt. De getuigenissen die de voorbije dagen en weken in de kranten verschenen zijn, in de verschillende sectoren, laten niemand koud. We moeten naar oplossingen zoeken, verschillende oplossingen, oplossingen die zo laagdrempelig mogelijk zijn, die slachtoffers zo maximaal mogelijk ondersteunen. U bent daarmee bezig, minister.

Maar ik deel ook de bezorgdheid van mevrouw Goeman. U wilt nog een nieuw meldpunt oprichten binnen het Vlaams Mensenrechteninstituut. Op zich hoeft dat niet negatief te zijn. Ik denk dat er nood is aan meer meldpunten, nog meer zichtbaarheid en nog meer laagdrempelige aanspreekpunten. Maar het probleem met het nieuwe meldpunt binnen het Vlaams Mensenrechteninstituut is inderdaad dat het enkel zal kunnen bemiddelen en dat het niet zal kunnen ondersteunen om juridische stappen te zetten. En dat is toch ook wel een vraag en een oproep van slachtoffers, minister: geef slachtoffers alle ondersteuning, dus als dat nodig is ook die juridische ondersteuning.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega's, minister, we zien inderdaad dat er van alles beweegt en dat het taboe rond seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag doorbroken wordt. We zijn het ermee eens dat we meer moeten doen en dat het gaat om een groot maatschappelijk probleem, waar we ons allen van bewust zijn. Het slachtoffer moet absoluut centraal staan. Dat is ook het speerpunt van collega Demir, die ook bezig is met een actieplan seksueel geweld. Het allerbelangrijkste rond dat meldpunt is de toegankelijkheid, maar ook de enorme expertise die noodzakelijk is, waarbij bijvoorbeeld ook verwezen wordt naar de juridische stappen die moeten kunnen worden gezet en dergelijke meer.

Ik stel me dan ook de vraag of het Vlaams Mensenrechteninstituut daar de meest geschikte plaats voor is. We hebben ook een Vlaamse justitie, slachtofferonthaal en dergelijke meer. Het gaat ook niet enkel en alleen over seksuele intimidatie, maar ook over grensoverschrijdend gedrag. Dat gaat dus wel degelijk breder. Ik stel dus voor dat u dit grondig onderzoekt en analyseert met collega Demir, om daar de meest perfecte plaats voor te vinden, in het belang van het slachtoffer.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, voor sommige slachtoffers zou die drempel uiteraard net kleiner kunnen zijn bij een intern meldpunt. Maar ik denk toch dat we eerst moeten onderzoeken waarom de huidige aanpak niet werkt, iets wat volgens ons veel te weinig gebeurt. Daarnaast moeten de slachtoffers ook voldoende geïnformeerd worden over het verdere verloop van hun klacht en de procedure.

Ik wil afsluiten, voorzitter, met het feit dat grensoverschrijdend gedrag een totaalaanpak vereist die zich niet beperkt tot vele mooie woorden hier in dit halfroond, iets wat ik jammer genoeg vaak moet vaststellen. Er moet ingezet worden, collega's, op preventie en indien nodig op strafrechtelijke vervolgingen. Het heeft uiteraard geen zin om vele meldpunten bekend te maken als er nadien toch niets mee gedaan wordt.

Ik heb dan ook een bijkomende vraag, minister. Op welke manier zult u extra inzetten op het promoten van de reeds bestaande meldpunten? Hoe zult u de slachtoffers extra ondersteunen vanuit uw functie als minister? Collega's, gedaan met mooie woorden, tijd voor actie!

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, het is nu al de tweede week op rij dat het thema hier aan bod komt. Vorige week stelde ik, samen met collega Danen, een actuele vraag naar aanleiding van getuigenissen aan de universiteiten. Ondertussen kwamen er elke dag meer getuigenissen. Dat duidt erop, collega's, dat het een enorm diepgeworteld probleem is. Ik zou zeggen wat collega Goeman ook gezegd heeft: het is elke keer hetzelfde stramien. Het gaat eigenlijk om vier M'en: macht, misbruik, monddood maken van slachtoffers en nadien minimaliseren van de feiten.

Ik heb vorige week ook gepleit voor een overkoepelend meldpunt voor het hoger onderwijs, minister, naast de bestaande meldpunten, want slachtoffers moeten de keuze hebben in waar ze zich het best bij voelen om een melding te doen. U hebt nu gezegd dat u een meldpunt zult onderbrengen bij het Vlaams Mensenrechteninstituut. U hebt gesteld dat de huidige Genderkamer blijkbaar niet genoeg bekend is. De vraag is dan hoe dat komt. Ik vraag u om daar onderzoek naar te doen, want het zal natuurlijk niet het andere adres zijn of het onder een ander dak onderbrengen dat ervoor zal zorgen dat slachtoffers zich gemakkelijker voelen om daar een melding te doen. Minister, wat vooral nodig is, is dat slachtoffers zich veilig voelen op de plek waar ze een melding doen, en dat er nadien ook iets mee gebeurt.

Minister, er is bovenal nood aan een cultuuromslag. Dat is mijn bijkomende vraag. Wat zult u binnen uw andere beleidsdomeinen doen om die cultuuromslag mee waar te maken?

De voorzitter: Collega's, het is vandaag echt wel erg met het overschrijden van de spreektijd van een minuut. Collega Schryvers, u moet dat niet persoonlijk opvatten. Het geldt voor iedereen.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral wil ik beginnen met te zeggen dat ik het waardeer dat we over alle fracties heen eenzelfde basisbepalendheid hebben. Daarom werd ik zonet even wat opstandig, omdat ik vind dat we, als het over zulke zaken gaat, zoveel mogelijk partijpolitiek gekissebis moeten proberen te vermijden. Ik denk dat deze problematiek daarvoor te ernstig is, te diepmenselijk en soms ook te persoonlijk. Daarom reageerde ik zonet op die manier.

Verder denk ik dat een meldpunt niet alles oplost. Maar we hebben wel een goed meldpunt nodig. Het meldpunt dat we vandaag de dag hebben, dat bestaat binnen de Genderkamer, is niet of onvoldoende bekend. We moeten daar dus aan sleutelen. Daarom ga ik samenzitten met de mensen zelf en met het middenveld, zoals ik daarstraks al zei, om te kijken hoe we dat kunnen doen. Het meldpunt is vandaag telefonisch te bereiken en via de website. We hebben vandaag in de krant gelezen dat nogal wat jonge mensen het moeilijk vinden om via die klassieke kanalen contact te zoeken. Dat zal dus een onderdeel zijn van de zoektocht. Moeten we geen andere socialemediakanalen inschakelen om mensen gemakkelijker die toegang te bezorgen?

De Genderkamer wordt ingekanteld in het Vlaams Mensenrechteninstituut. Dat is de ambitie van de Vlaamse Regering. Daarmee zeggen we niet dat we een nieuw meldpunt gaan creëren, we gaan dat meldpunt inkantelen in het Vlaams

Mensenrechteninstituut. Daar zal er een eerstelijnsaanspreekpunt zijn voor alle Vlamingen met betrekking tot hun mensenrechten. Seksuele intimidatie en seksueel grensoverschrijdend gedrag is een vorm van discriminatie.

Het is evident dat ik goed zal overleggen met alle collega's. Zo zal ik met minister Weyts naar de Vlaamse rectoren stappen. Volgende week is er met minister Demir een overleg gepland om te kijken hoe we dat binnen haar bevoegdheden optimaal met elkaar in overeenstemming kunnen brengen en afstemmen. Vooral coördinatie is daarbij belangrijk. Dat is mijn overtuiging.

Ten derde is het probleem bij grensoverschrijdend gedrag dat dat vaak in een grijze zone zit. Is het strafrechtelijk of niet? Is het deontologisch onaanvaardbaar gedrag of kunnen we er onmiddellijk strafrechtelijk tegen optreden? Dat maakt het niet altijd eenvoudig. Daarom is dat meldpunt ook zo belangrijk. Wat doet zo'n meldpunt? Een meldpunt bemiddelt niet alleen, een meldpunt geeft informatie, het zal op een aantal vlakken zeggen dat men nu het best contact kan opnemen met de politie en dat men klacht moet indienen omdat het over een strafrechtelijk vergrijp gaat. Op die manier help je mensen ook. Een meldpunt kan mensen ook doorverwijzen naar slachtofferhulp en slachtofferbegeleiding. Zo'n laagdrempelig meldpunt heeft dus heel veel mogelijkheden om mensen goed te ondersteunen en dat hebben we absoluut nodig.

Nogmaals, een meldpunt alleen is niet genoeg. Wij moeten echt naar een cultuuromslag gaan. Wat ik binnen mijn bevoegdheidsdomeinen zal doen, is net daar proberen aan te werken met de partners van wie ik overtuigd ben dat ze daar een cruciale rol in kunnen spelen. Dat zijn de lokale besturen. We maken met tien gemeenten per jaar een contract om het op een goede manier te doen en daar uit te leren hoe we op een intensieve manier een stad- of gemeentecultuur kunnen omturnen.

Dat begint voor mij voor alle duidelijkheid met goede afspraken met de politie en het parket. In mijn stad hebben we zes jaar geleden zo'n project gedaan. We hebben met de politie en het parket afgesproken dat elke klacht wordt geregistreerd, dat er een opvolging is, dat men elektronisch klacht kan indienen, dat er altijd slachtofferbejegening is, dat we nooit niet reageren. Dat zijn belangrijke afspraken met het parket. Men zal steeds vervolgen of actie ondernemen. Ook politieel is dat een prioriteit en moet men daar mensen voor inzetten. We hebben daar zelfs administratieve sancties aan gekoppeld.

Zo'n aanpak, repressief en politieel, is absoluut noodzakelijk om die cultuuromslag te betonneren, maar daarnaast moeten we ook de omstaanders vormen, moeten we vormingstrajecten lopen met scholen, jeugdverenigingen en sportclubs om mensen duidelijk te maken waar de problemen zitten, hoe men ze kan detecteren en waar men terecht kan.

Het is die totaalaanpak, en alleen die totaalaanpak – met preventie, informeren, slachtofferbejegening, repressief optreden –, die veiligheidsketen, die je echt moet inzetten om die cultuuromslag te hebben. Dat moet je intensief doen. Je lost dat niet op met een foldertje, met een slogan of alleen een meldpunt, hoe belangrijk dat meldpunt, die folder of die slogan ook zijn. Je lost dat op door met de mensen aan de slag te gaan en mensen te informeren, te mobiliseren en, indien nodig, te sanctioneren bij dat gedrag. Dan zullen we die cultuuromslag ook echt kunnen realiseren. Dat is een werk dat we niet in één, twee, drie zullen kunnen doen, maar een werk waar ik heel sterk in geloof.

Laat mij eindigen met te zeggen dat er vandaag goede methodologieën zijn om via dat omstaandersprincipe mensen te mobiliseren, want de fundamentele verandering die wij nodig hebben, is dat wij niet meer mogen wegstijven. Wij mogen niet meer wegstijven als we die dingen zien. We hebben dat te vaak

vergoelijkt, geminimaliseerd, weggezet als onbelangrijk. We moeten daar samen aan werken en dat vraagt een cultuuromslag die alleen maar mogelijk is als we van links tot rechts in dit parlement, met al onze meningsverschillen, daar samen aan werken. We moeten een eenduidig signaal geven aan iedereen in Vlaanderen dat we vandaag in een andere tijd leven, een tijd die niet meer aanvaardt wat we decennialang veel te lang hebben gedoogd. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik denk dat vrouwen vandaag inderdaad moeten weten waar ze terechtkunnen als ze het slachtoffer zijn van grensoverschrijdend gedrag. Ja, een meldpunt is nodig. Neen, een meldpunt is niet genoeg.

Ons punt vandaag is dat, wat ons betreft, een extra meldpunt in de schoot van het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) niet genoeg bijdraagt aan de oplossing, omdat vrouwen die klacht indienen er uiteindelijk alleen voor zullen staan 'when things get tough', als ze worden geconfronteerd met mannen die het minimaliseren, die hun fout niet willen inzien, hun fout niet willen toegeven. Ze bestaan! Als u het echt serieus meent met de strijd tegen grensoverschrijdend gedrag, dan vragen wij dat het Vlaams Mensenrechteninstituut net hetzelfde kan doen als het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen vandaag. Dat kan van A tot Z begeleiden, tot in de rechtbank, als die laatste stap nodig is. Want het VMRI komt er. Laat het alstublieft meer worden dan een duur paradepaard van de N-VA.

Ik denk dat niemand een boodschap heeft aan politieke spelletjes of getouwtrek tussen meerderheidspartijen over wie nu bevoegd is. Wat vrouwen nodig hebben, is een echte oplossing die hen strafrechtelijk helpt als het moet. Wees daar alstublieft consequent.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, ik ben blij om te horen dat u ook aandacht hebt voor jonge mensen, voor jongeren. U hebt 100 procent gelijk. We denken heel klassiek. We denken in termen van een website. Dat vinden wij dan al digitaal. We denken in termen van een telefoon, terwijl iedereen met tienerkinderen weet dat die niet meer bellen. Alstublieft, betrek jonge mensen bij dit verhaal, want zij groeien op in een andere cultuur.

Ten tweede, als u met iedereen aan tafel gaat zitten voor die horizontale aanpak – dat is een goede zaak –, betrek daar dan ook de media bij. Deze week was er nog een onderzoek in het nieuws: de ministers van de Vlaamse Regering, de mannen en de vrouwen, komen evenveel aan bod. Dat is goed nieuws. We hebben vooruitgang geboekt. We komen evenveel aan bod. Maar als het over de mannen gaat, dan zijn het sterke mannen, serieuze mannen en verantwoordelijke mannen. Als het over de vrouwen gaat, zijn het nog net geen plezierige 'schoon miekes'. Dat is het probleem. Als we iedereen en alles serieus nemen, dan moeten de media – ze zijn nu weg, maar ook hier – hun verantwoordelijkheid opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, het Vlaams Mensenrechteninstituut is een slecht idee. Daar zijn alle adviesorganen het over eens. Doorgaan met dat idee, een instituut dat minder hefbomen gaat hebben in de aanpak van discriminatie, ook tegenover vrouwen, wil zeggen dat we een stap achteruit gaan zetten. Ik wil u vragen om dat idee van een Vlaams Mensenrechteninstituut, een Vlaams-nationalistisch idee, in de vuilnisbak te gooien en wel discriminatie, ook

tegenover vrouwen, en grensoverschrijdend gedrag aan te pakken. Het moet heel duidelijk zijn dat grensoverschrijdend gedrag nooit kan, niet door de buurjongen, niet door een prof. Daarvoor is er dringend een mentaliteitswijziging nodig en een campagne, ook van de Vlaamse overheid om duidelijk te maken dat er meldpunten bestaan, zowel op de universiteit – die moeten versterkt worden – als bij de Genderkamer van de Vlaamse Gemeenschap. Ik roep u echt op om daar binnen de paar maanden werk van te maken. De studenten plannen heel veel acties om maatregelen te vragen. Ik hoop dat u daarnaar luistert.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de invallen in het Antwerpse bij een islamitische terreurgroep in opbouw en het Vlaamse deradicaliseringsbeleid ten aanzien van jihadisme

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ambtgenoten, lieve collega's, minister Somers, op het moment dat in Antwerpen een strafrechtelijk proces werd gevoerd tegen vier mensen omdat ze een spandoek ontrold hadden met daarop 'Stop islamisering', alsof we hier in Iran, Marokko, Pakistan, Qatar of Turkije zijn – minister Somers, u weet goed waarover ik het heb, want deze vreedzame vier mensen werden opgepakt door uw politiekorps in het centrum van uw stad Mechelen –, werd in Antwerpen een nieuwe Sharia4Belgium opgericht. Van die jihadistische terreurorganisatie in opbouw werden gisteren dus dertien vrome moslims opgepakt. Verschillende van die gearresteerde moslims kwamen reeds als minderjarige in beeld in onderzoeken rond terrorisme. Een aantal daarvan wilden enkele jaren geleden nog een aanslag plegen op mijn vriend en goede Vlaams Belangcollega Filip Dewinter, die onder meer door die jonge klootzakken meer dan een jaar gebukt moest gaan onder zware persoonsbeveiliging. Minister Somers, u begrijpt, dat dit mij ook persoonlijk diep raakt. We weten helaas hoe het gaat in dit Vivaldiland. Dit jonge moslimtuig kwam er dankzij de traditionele partijen met hun softe wetjes en hun nepstrafjes. Ze kwamen ervanaf met een fopstrafje en ze stonden al snel opnieuw op vrije voeten.

Minister, kunt u me zeggen in welke mate deze nieuwe Sharia4Belgium in het vizier zat van het Vlaamse deradicaliseringsbeleid? Kunt u mij ook zeggen welke initiatieven onder meer vanuit de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's) werden genomen om rekrutering door deze nieuwe Sharia4Belgium tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, het is een thema dat natuurlijk ook heel veel raakpunten heeft met Justitie en Binnenlands Bestuur, en met Binnenlandse Zaken, dat bij de federale collega's zit. Maar de informatie die mij gegeven is, is dat de federale en lokale politie gisterochtend dertien adressen in de regio rond Antwerpen is binnengevallen. We hebben dat ook in de krant kunnen lezen. Ze hebben daar een salafistisch-jihadistisch milieu in beeld proberen te brengen. Er zijn dertien personen opgepakt, jongeren die gelinkt zijn aan Sharia4Belgium.

Een tweede feit heeft zich afgespeeld op 14 januari. Toen werden er vier mensen aangehouden voor een homejacking in Hoboken. Die mensen wilden een kluis stelen waar cryptomunten in zaten ter waarde van 3 miljoen euro. En dat bleek de trigger te zijn voor de federale politie voor de actie van gisteren. En in het belang van het onderzoek geeft het federale parket geen verdere informatie.

De betrokkenen stonden op de radar van de lokale integrale veiligheidscel (LIVC). We weten dat als de LIVC geconfronteerd wordt met mensen die geweld dreigen te gebruiken, dat op dat moment opgeschaald wordt naar de lokale taskforce. En dat is de normale procedure bij een potentiële dreiging. De lokale taskforce is een verzameling van alle veiligheidsdiensten. Op dat moment wordt dat een louter en exclusief veiligheids-, politieel en gerechtelijk luik. Ik denk dat op die manier die LIVC gewerkt heeft zoals het bedoeld is om te werken. LIVC's, waar preventie en politie samenkomen, dienen niet om mensen die ervan overtuigd zijn dat ze geweld willen gebruiken, of dreigen geweld te gebruiken, te ontraden. Op dat moment moet een samenleving ervoor kiezen om politieel, justitieel of te treden. En dat is hier op de juiste manier gebeurd, denk ik.

Dus ja, de mensen waren in beeld, en ja, er is op de juiste manier geschakeld richting de local taskforce in Antwerpen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Bedankt, minister. Natuurlijk zijn die dertien gearresteerde moslims slechts het topje van de ijsberg. Het grootschalig onderzoek, geleid door dokter Ruud Koopmans, hoofd van de cel Migratie bij het Berlijns centrum voor sociale wetenschap, wijst uit dat alleen al in Antwerpen niet minder dan 65.000 moslims wonen die consistent fundamentalistisch zijn, en die dus onder meer vinden dat de tot haat en geweld oproepende koranverzen boven onze wetten staan. Volgens een bevraging van VTM en Humo wonen er in Antwerpen bijna 27.000 moslims die begrip hebben voor de manier van actievoeren van de terroristen, verkrachters, massamoordenaars van Islamitische Staat.

Vandaar mijn vraag, minister Somers: hoeveel en wie van al deze moslimfundamentalisten en potentiële jihadisten worden opgevolgd door het Vlaamse deradicaliseringsbeleid en door deze integrale veiligheidscel?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, je wordt nooit beloond voor het leed dat je voorkomt, dat je vermijdt. Maar hier in Vlaanderen blijkt vooral collega Van Rooy bevoegd voor het preventieve luik. Die LIVC's blijken wel te werken, met niet-evidente partners, op een open manier. Er is politie, Welzijn, woonstcontroles, Onderwijs, OCMW's, noem maar op. En het bewijs daarvan is vooral ook die concrete actie waar collega Van Rooy naar verwijst. De politie kijkt niet weg maar treedt op en pakt op. En zo moeten we uiteindelijk inderdaad die integrale veiligheidsketen laten werken. En zo worden er dus ook resultaten geboekt, en kan dat ook preventief werken naar diegenen die snode plannen koesteren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik denk dat dit nog maar eens bewijst dat we de dreiging van extremisme en radicalisme heel erg au sérieux moeten nemen. Dat gaat inderdaad over radicale moslims, en dat gaat ook over de dreiging in extreemrechtse hoek. De laatste die ik met vier raketlanceerders heb weten te ontsnappen, en die ook heel concrete dreigementen uitte, zat natuurlijk eerder in extreemrechtse hoek.

Ik denk inderdaad dat we er enerzijds voor moeten zorgen dat dat allemaal goed gemonitord wordt. En ik ben het met collega Keulen eens dat de LIVC's daar een cruciale rol moeten spelen, en vandaag ook spelen. Maar dan is de vraag natuurlijk wat er daarna gebeurt. Wat gebeurt er met die jongeren van Sharia4Belgium die nu zijn opgepakt? Of het nu gaat over moslimextremisten of andere extremisten, dit is natuurlijk maar het begin. Daarna moeten we ons de vraag

stellen hoe we ervoor gaan zorgen dat zij ook worden begeleid, en dat zij gederadicaliseerd worden. Minister, hoe staat het daarmee? Hoe staat het met de deradicaliseringstrajecten die deze Vlaamse Regering ging opzetten voor radicalen en extremisten van allerlei allooi?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, zoals collega Keulen al zei, u bent verantwoordelijk, of wij zijn vanuit Vlaanderen verantwoordelijk, voor de preventie van radicalisering, en voor deradicalisering. Ook daarvoor is informatie cruciaal. Ik vroeg me in deze af hoe u op de hoogte gehouden wordt van potentiële risico's. Hoe is dat in dit geval gebeurd, maar ook in het algemeen, wanneer er sprake is van een potentiële dreiging? Wordt u ook onmiddellijk rechtstreeks ingelicht door het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD)? Of is dat eventueel nodig om uw preventief beleid verder vorm te geven?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Collega's, als die politionele actie in Antwerpen één iets heeft aangetoond, dan is het dat de politie wel degelijk terecht zeer waakzaam is voor de jihadistische dreiging, en dat dit nog altijd een topprioriteit moet zijn. Vlaanderen is inderdaad bevoegd voor het preventieve luik. Een heel groot deel zit federaal, maar we hebben onze verantwoordelijkheid te nemen. Dat doen we ook. Het LIVC-decreet werd aangepast, en u hebt dat ook mee goedgekeurd, collega Van Rooy. Er werd ook een screeningsdienst voor lokale geloofsgemeenschappen opgericht. Daarbij hebt u zich onthouden. Verder, qua concrete voorstellen om op preventief vlak op te treden, blijft u als partij al jaren oorverdovend stil.

Wij zetten met Vlaanderen effectief alles op alles om tegen elke vorm van gewelddadige radicalisering preventief te gaan optreden. We ondersteunen daarbij ook de lokale besturen. Minister, ik denk dat dat zeer belangrijk is. Zijn er nog mogelijkheden om ze nog meer te ondersteunen op dat vlak?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, laat me beginnen met de vaststelling dat men in Antwerpen op een adequate manier heeft gereageerd, en dat dit ons ook vertrouwen moet geven. Ik denk dat het belangrijk is dat dat gebeurt, dat men preventief heeft opgetreden. Dat bewijst dat onze veiligheidsdiensten, en de structuren die in werking zijn, kunnen functioneren. Dat is een eerste zaak.

Twee: ik denk dat de architectuur van hoe wij omgaan met extremistische dreiging, uit welke hoek die ook mag komen, goed in elkaar zit. Ik ben zelf in 2014, samen met collega De Wever en collega Bonte, bij de federale minister van Binnenlands Bestuur gaan vragen om een structuur zoals het LIVC. In het LIVC komen preventiediensten, een breed netwerk van mensen die op het terrein aanwezig zijn, samen met politiemensen, om op casusniveau te discussiëren en te praten over wat men kan doen in welbepaalde gevallen. We hebben dat nog versterkt door het gedeelde beroepsgeheim, collega De Vreese heeft daarnaar verwezen. Daardoor kan de uitwisseling van informatie nog beter verlopen. Ik geloof niet, en ik heb ook nooit geloofd, dat preventie volstaat om alle gewelddadige radicaliseringsprocessen te stoppen en om elke vorm van extremistisch gevaar uit te schakelen. Maar ik geloof wel dat we, met een goed samenspel van preventie en politioneel repressief optreden, problemen kunnen indammen en verkleinen, en zaken kunnen voorkomen.

Het LIVC heeft twee belangrijke meerwaarden in een dossier zoals dit. Eerst en vooral verbetert het de informatiepositie van de veiligheidsdiensten. Door op

gestructureerde manier aan tafel te zitten met heel veel spelers op het terrein, verneemt en weet onze politie veel meer dan voordien. Het is evident dat de politie niet alle informatie deelt met haar LIVC-leden. Omgekeerd kunnen de LIVC-leden vandaag alle informatie delen met de politie, die daardoor sterker in het terrein staat. Ten tweede kunnen zij, door een beter samenspel, maatwerk realiseren. Daar waar er nog andere instrumenten mogelijk zijn om mensen uit de sfeer van het gewelddadig extremisme te houden, kunnen preventiediensten goed werk leveren, in goed overleg met de politiediensten. Ik denk dat het belangrijk is dat we ons daarbij nooit laten verblinden door een ideologisch kader. We moeten daarvoor afgaan op wat OCAD en andere politiediensten ons zeggen. De politiediensten en OCAD zeggen heel duidelijk dat de belangrijkste dreiging tot op vandaag de jihadistische dreiging van gewelddadig extremisme is. Daarnaast is er ook een oprukkende rechts-extremistische dreiging, een links-extremistische dreiging, en er zijn nog een aantal andere die we ook in het oog moeten houden. Het is net als we dat objectief, vanuit een louter veiligheids-perspectief, percipiëren, en dan kijken hoe we kunnen handelen, dat we heel veel kunnen doen.

Er is een derde luik aan zo'n beleid. Dat is het bredere samenlevingsbeleid. Je hebt het strikte veiligheids- en repressieve luik. Je hebt de LIVC, die preventie en veiligheid laat samenwerken. Je hebt echter ook een breder samenlevingsbeleid, dat inzet op veiligheid in het algemeen, dat zorgt voor respect voor normen en waarden, dat segregatie tegengaat, dat gelijke kansen creëert. Ook dat kan een klimaat zijn waarmee men een dam opwerpt tegen de lokroep van diegenen die geweld legitiem achten om hun maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Ik denk dus dat de LIVC-structuur goed heeft gewerkt. Mevrouw De Vreese, ikzelf word niet concreet geïnformeerd over concrete dossiers. Ik krijg een periodiek overzicht van het OCAD, maar in concrete dossiers is dat de bevoegdheid en de taak van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken, van de federale overheid. Ik word wel periodiek op de hoogte gesteld, en op basis van die rapporten bekijken we welke extra acties we nog kunnen ondernemen en in werking stellen om vanuit Vlaanderen ons deel te doen in de strijd tegen extremisme.

Als ik daarmee mag eindigen: ik ben dus eigenlijk tevreden dat die LIVC's vandaag, ook voor onze veiligheid, ook voor de politie, een absolute meerwaarde zijn. We moeten die structuur verder in stand houden, en daar waar wij kunnen vanuit een voorkomingsbeleid maximaal bijdragen aan de veiligheid van de burgers.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Somers, ideologisch niet verblind, zegt u, maar het was toch u, en ook uw partij Open Vld en de andere traditionele partijen, die destijds het gevaar van Sharia4Belgium hebben weggelachen als een groepje slechte stand-upcomedians. U schudt van neen, maar u hebt dat wel degelijk gedaan. Vandaag lacht u in feite de onderzoeken weg die ik net heb geciteerd en die aantonen dat er in onze samenleving ondertussen al honderdduizenden moslims zijn die Sharia4Belgiumachtige ideeën omarmen, en die dus soera 8, vers 12 van de Koran omarmen, waarin staat dat het hoofd van ons, de ongelovigen, moet worden afgehakt. Dat wij moeten worden gedood waar ze ons maar kunnen vinden, staat in soera 9, vers 5. Honderdduizenden moslims, mijnheer Somers, omarmen die Koran in onze samenleving. U negeert dat, en ondertussen zorgen diezelfde partijen die hier nu het hoge woord voeren, ervoor dat moslimfundamentalisten doorgaans al na enkele jaren weer worden vrijgelaten. Ondertussen worden brave Vlamingen vervolgd wegens de slogan 'Stop islamisering', terwijl moslimfundamentalisten na enkele jaren al worden vrijgelaten in dit land. De traditionele partijen zouden zich ervoor moeten schamen

dat ze dit soort perverse, onrechtvaardige samenleving hebben gecreëerd. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondkemperplicht in het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, de huidige en vijfde coronagolf lijkt fors af te zwakken. Het aantal besmettingen daalt in ijltempo, en ook het aantal ziekenhuisopnames is in dalende lijn. Na een lange periode van maatregelen lijkt een herziening dan ook aan de orde, zo ook in het onderwijs. De kinderen centraal zetten: dat moet de eerste versoepeling zijn. Dat gaf u aan in een interview. Daarom willen we afscheid nemen van de mondkemperplicht voor kinderen.

Minister, u hebt nooit onder stoelen of banken gestoken dat u geen voorstander bent van een mondkemperplicht voor kinderen. Toch bleef u loyaal ten aanzien van de beslissing van het Overlegcomité, maar tegelijkertijd beloofde u te blijven ijveren voor een afschaffing ervan. Nu de besmettingscijfers de goede richting uitgaan, zal het Overlegcomité komende vrijdag samenkomen en zich buigen over mogelijke versoepelingen. Ik heb dan ook de volgende vraag aan u: wanneer en hoe ziet u de afschaffing van de mondkemperplicht voor kinderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Betere cijfers in de samenleving manifesteren zich ook in het onderwijs. Twee weken geleden waren er nog 102 scholen gesloten, vandaag 2, 1 in het secundair en 1 in het basisonderwijs. Er zitten ook nog klassen thuis, maar ook daar zien we een gevoelige afname. Dat is dus een goede zaak, en een aanleiding om de weegschaal te herbekijken. De weegschaal waarbij we de virologische baten van maatregelen afwegen ten opzichte van de maatschappelijke kosten op het vlak van welzijn.

Dit is dus misschien wel een aanleiding: wanneer de pandemiesituatie minder erg is, wil dat zeggen dat maatregelen een minder groot virologisch effect hebben en dat dus het belang van onderwijs, van het recht op leren, het recht op comfortabel leren, het welzijn van kinderen zwaarder doorweegt.

Voor dat pleidooi moet je wel bondgenoten zoeken, en die heb ik ook gevonden. Deze voormiddag heb ik een overleg gehad met mijn collega-ministers van Onderwijs van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap. We hebben samengezeten met experts, virologen, biostatistici en ook met pediaters. De conclusie is dat we absolute prioriteit vragen voor kinderen.

Wanneer we naar code oranje zouden kunnen overschakelen, dat is onze zaak niet, dat moet het Overlegcomité maar beslissen. Maar op het moment dat we overschakelen naar code oranje, dan moeten we keuzes maken en dan zeggen wij heel duidelijk: prioriteit voor kinderen. Dat wil dus ook zeggen dat we minstens voor het basisonderwijs afstappen van de mondkemperplicht.

Ik weet dat er vele pleidooien zijn die gericht zijn op verschillende doelgroepen, maar als je moet kiezen, dan vragen wij heel duidelijk voorrang, prioriteit voor kinderen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, de invoering van de mondkemperplicht voor kinderen zorgde voor heel wat verzet en weerstand bij bezorgde ouders, maar ook bij kinderen die de ongemakken van de maatregelen ondervonden. U hebt deze maatregelen dan ook met pijn in het hart verdedigd om te garanderen dat onze scholen openbleven.

Nu de piek van de vijfde coronagolf achter ons ligt en er versoepelingen op tafel liggen, bent u voorstander om het verplichtend karakter van de maatregelen op te heffen, kinderen voorop dus. Dat is een belangrijk signaal om het draagvlak bij de bevolking voor de coronamaatregelen niet te verliezen. Als het Overlegcomité komende vrijdag beslist om volgende week over te gaan van code rood naar code oranje, dan wil dat zeggen dat er geen mondkemperen meer nodig zijn in de horeca, dat er geen sluitingsuur meer is. Dan kun je niet meer vragen aan de kinderen om nog met een mondkemper aan op de schoolbanken zitten.

Ik vraag nogmaals: vergeet onze kinderen niet, meer nog, zet ze op de eerste plaats.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het pleidooi van minister Dalle herhaal ik graag: het mondkemper zo vlug mogelijk afschaffen in de klassen. We hebben het vandaag al gehoord: de impact op het welzijn en zelfs de impact op het leren bij kinderen is heel groot.

Minister, in de coronabarometer staat dat bij code rood en code oranje de regels van de samenleving worden gevolgd voor wat de mondkemperen betreft. Om de mondkemperplicht in het onderwijs mogelijk te maken, werd er vanuit de gemeenschappen aan de federale overheid gevraagd om een KB op te maken.

Bij code oranje staat er nog altijd dat de maatregelen van de samenleving worden gevolgd, maar waarom kunnen we nu al niet schakelen in de scholen en klassen waar de luchtkwaliteit al goed is? Waarom moeten leerlingen een mondkemper dragen als we kunnen aantonen dat de ventilatie en de luchtkwaliteit oké zijn?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik denk dat er eigenlijk consensus is dat een mondkemper bij kinderen absoluut te vermijden is. Het is nodig geweest in de strijd voor het openhouden van de scholen. Ik denk zelfs dat we ze vroeger hadden moeten invoeren, op de piek van de deltavariant, om nog meer scholen open te houden, want we hebben heel wat sluitingen gehad in november. Maar nu gaan de cijfers de goede richting uit. Als we schakelen naar fase oranje, zijn wij het eens dat we kinderen – lagereschoolkinderen, maar kinderen in het algemeen – moeten verlossen van die mondkemperen als een van de eerst maatregelen. Daar is consensus over.

Minister, we willen wel blijven hameren op de veiligheid in de scholen. Dan is de luchtkwaliteit superbelangrijk. Voor ons gaat het hand in hand met een goede luchtkwaliteit in scholen. Mijn vraag is dan ook: hoe zit het met de uitrol van de CO₂-meters in elke klas, met de ventilatie en met de luchtreinigers? Hoeveel staat u daar? Want dat is nodig om scholen en klassen veilig te kunnen openen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): U weet dat wij als Vlaams Belang van in het begin tegen die mondkemperen hebben geprotesteerd, tot vorige week nog,

collega Beckers, in de commissie Onderwijs, omdat die maskers meer nadelen dan voordelen hebben. Ik zie nu dat er meer en meer partijen die versoepeling voorstaan. We vinden het heel belangrijk dat de Vlaamse Regering haar been gaat stijfhouden tegenover minister Vandenbroucke, die al iets anders heeft laten uitschijnen. In plaats van alles te laten afhangen van het federale niveau, hopen we op iets meer dan aankondigingspolitiek alleen. Ik zou zeggen: neem een voorbeeld aan de uitspraak van de discothekensector, die vlakaf zegt dat ze op 18 februari 2022 sowieso opengaan.

Mijn vraag, minister, is: waarom geldt dit enkel in het lager onderwijs? Waarom ook de scholieren niet de vrijheid teruggeven die ze in het begin van dit schooljaar al hadden? Er zijn toch geen redenen meer om dat verschil te blijven maken. De meesten zijn dubbel gevaccineerd, de besmettingen lopen zeer sterk terug in die groep en ze worden amper ziek van omikron. Minister, houd alstublieft voet bij stuk en laat onze kinderen weer ademen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, er is eigenlijk nog maar net een barometer afgesproken in het onderwijs. Dat vinden we op zich een zeer goede zaak. Het geeft duidelijkheid en houvast. Daarin is afgesproken dat in code rood en in code oranje de regels qua mondkemperplicht gevolgd worden die in de samenleving gelden. In code geel en code groen gaat de mondkemperplicht op de schop. Het gaat natuurlijk de goede richting uit met omikron, maar we denken wel dat je voorzichtig moet blijven. We begrijpen vooral niet zo goed waarom er een barometer is als die bij de eerste gelegenheid compleet wordt genegeerd en op de schop gaat. Onze oproep, minister, is om het vooral veilig te houden en om goed te overleggen met experts. We hebben nood aan duidelijkheid en niet aan windhaangedrag.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Er zijn twee specialisten en drie meningen. Eensluitende antwoorden zijn over de problematiek van mondkemperplicht voor kinderen niet voorhanden. Wat ik wel begrijp, is dat vooral in de laagste, de eerste leerjaren, mogelijkerwijs in het leerproces problemen kunnen optreden omdat daar de gelaatsuitdrukking, zeker in lessen taal en taalverwerving, heel erg belangrijk is voor kinderen om dingen op te pakken en om dingen juist aan te leren. Misschien moet ook die nuance worden meegepakt in de volgende maatregelen die mogelijkerwijze volgen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Over het overleggen met experts, mevrouw Goeman, vertelde ik net dat ik deze voormiddag heb samengezeten met de collega-ministers van Onderwijs en experts en pediaters. Er waren ook virologen aanwezig. We hebben dit pleidooi heel duidelijk samen onderschreven. Wanneer je gaat versoepelen en overgaat naar code oranje, willen we prioriteit voor kinderen. Dat betekent ook prioriteit inzake mondkemperplicht en de afschaffing ervan. Dat kan gefaseerd verlopen. Eerst kan het gelden voor de jongste kinderen, dat is evident, en vervolgens voor de oudere kinderen. Dat is allemaal bespreekbaar.

Waarom kan het nu bijvoorbeeld niet om in bepaalde scholen dit al wel door te voeren? Omdat er ook een koninklijk besluit (KB) is waarin een en ander is opgenomen.

En drie, toch even verduidelijken, mevrouw Vandromme, de mondkemperplicht – ik onderschrijf wat de heer Keulen zegt – heeft natuurlijk ongelooflijke

beperkingen, pedagogisch van aard, maar ook voor het welzijn van kinderen. Ik heb deze week mogen vernemen van federale ministers dat het allemaal niet zo belangrijk of zwaar is, dat het geen impact heeft. Op de klasvloer weegt dat wel degelijk op kinderen, leerkrachten en de kwaliteit van het onderwijs. Ik hoop dat we daar met zijn allen beseffen dat dat wel degelijk een inspanning is. Die leerkrachten en kinderen leveren hun bijdrage. Maar vervolgens zeggen dat het allemaal niet zo moeilijk of zwaar om dragen is! Neen, het is wel degelijk een inspanning die we moeten appreciëren. Maar als de tijd gekomen is dat we de mogelijkheid hebben om die inspanning niet langer op te leggen, dan moeten we dat ook gewoon doen. Als we keuzes moeten maken, moeten we met ons allen zeggen, want ik hoor veel pleidooien voor prioriteit voor deze en gene doelgroep, en alle begrip daarvoor, als we prioriteiten moeten stellen, kies dan voor de kinderen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uw standpunt is duidelijk en helder. Met alle begrip voor de eerdere beslissingen: het is echt wel tijd voor een ommekeer. De voordelen van mondklappers voor kinderen wegen echt niet langer op tegen de nadelen. De non-verbale communicatie valt weg, de taalontwikkeling wordt afgeremd en er zijn nefaste gevolgen voor het welzijn van de kinderen. Dat zijn niet te onderschatten lasten. Collega's, wie zegt dat mondklappers geen ongemakken opleveren voor kinderen, leeft in een andere wereld – die dwaalt. Minister, onze kinderen hebben dringend nood aan een normaal leven, in hun vrije tijd maar ook op school.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering. Mag ik iedereen thuis en hier aanwezig vragen om in te loggen in de stemtoepassing.

– De vergadering wordt geschorst om 17.38 uur.

– De vergadering wordt hervat om 17.53 uur.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies en tot opheffing van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen" – 1028 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies en tot opheffing van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen".

De algemene bespreking is geopend.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, het ontwerp van decreet met betrekking tot de toeristische verblijven werd uitgebreid in de commissie besproken. Het is nauw gelinkt met het ontwerp van decreet dat straks nog aan bod komt over de jeugdverblijven. In de commissie heeft collega Vandenberghe dit ontwerp van

decreet voor zijn rekening genomen, maar gezien de link tussen die twee neem ik nu beide voor mijn rekening.

Ik zal de bespreking in de commissie niet herhalen. Een aantal zaken zijn voor onze fractie belangrijk. Het zijn twee bezorgdheden.

Ten eerste blijven wij, samen met vertegenwoordigers van de sector, bezorgd over de ingeschreven vrijstelling van eerst negen en nu – na het amendement van de meerderheid – zeven toeristische plekken die gratis worden aangeboden op de toeristische markt. Er is in de commissie uitvoerig op ingegaan. Vooruit blijft ook nu nog bezorgd over de impact van die vrijstelling. We blijven voorstander van een regelgevend kader dat kwaliteit, duurzaamheid en rentabiliteit voor de sector vooropzet. Het feit dat dit ontwerp van decreet niet van toepassing is voor wie zeven toeristische plaatsen aanbiedt, staat daar voor ons haaks op. Het zou, denken wij, goed zijn als u alsnog met de sector opnieuw aan de tafel zou gaan zitten, minister, om te bekijken of u alsnog aan hun bezorgdheden tegemoet kunt komen.

Een tweede belangrijk element dat we vanuit onze fractie graag nog willen meegeven, is hoe dit decreet concreet zal worden uitgevoerd. In het bijzonder wat betreft de handhaving is het voor onze fractie belangrijk dat er een efficiënt en effectief handhavingsbeleid wordt ontwikkeld in de uitvoeringsbesluiten. Die handhaving staat of valt met een goede samenwerking tussen Vlaanderen en de lokale overheden. Minister, onze fractie rekent er dan ook op dat u voor die besluiten ook nauw zult overleggen met die lokale besturen, in het bijzonder met onze toeristische steden. Daarover leeft er blijkbaar toch enige bezorgdheid. Maar vooral is er veel bereidwilligheid om samen met de Vlaamse overheid een efficiënt en effectief handhavingsbeleid uit te tekenen.

In afwachting blijft onze fractie nog enigszins terughoudend. En daarom zullen wij ons op dit ontwerp van decreet onthouden.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, mag ik voorstellen om het woord aan collega Coudyser te geven, omdat zij het amendement namens de meerderheid eerst zou toelichten.

De voorzitter: We werken hier met een beurtrol, maar van mij mag het.

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik neem die taak met veel plezier op.

Voorzitter, minister, collega's, het is een wijzigingsdecreet met betrekking tot het toeristisch logies. Het bevat dus een aantal wijzigingen die eigenlijk tot stand zijn gekomen op basis van een evaluatie en in samenspraak met de sector. Op basis van die evaluatie zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen. De vier belangrijkste aanbevelingen uit die evaluatie worden met dit ontwerp van decreet gevat.

Een eerste aanbeveling was om jeugdlogiezen op te nemen in het Logiesdecreet. Een tweede aanbeveling was de aandacht voor de problematiek van logies-uitbatingen die erkend zijn door Toerisme Vlaanderen, maar stedenbouwkundig niet in orde zijn. Een derde aanbeveling is de nood aan verduidelijkingen rond de situaties waarin de wetgever voorschrijft dat Toerisme Vlaanderen logiesgegevens mag opvragen bij tussenpersonen, dit om de rechtszaken met tussenpersonen zoals Airbnb in de toekomst te vermijden. Ten slotte was er ook

een vraag van de campingsector om oneerlijke concurrentie met gratis logiezen, in dit geval vooral camperplaatsen, te beperken.

Ik zoom nog even in op de voorliggende wijzigingen. De eerste wijziging is een belangrijk element en een uitdrukkelijke vraag van de sector, namelijk de herintroductie van het adviescomité voor toeristische logiezen. En daarmee is een advies vanuit de brede logiesector aangaande alles wat met toeristische logiezen te maken heeft, verzekerd. Ik vernam ook dat dit comité na de goedkeuring van dit ontwerp van decreet ook zeer snel zal worden samengesteld, zodat het ook bij alle uitvoeringsbesluiten heel nauw kan worden betrokken. Dat kan al een antwoord zijn op de bezorgdheid die de heer Anaf heeft geuit.

De tweede wijziging is de inkanteling van jeugdlogiezen in het Logiesdecreet. Hostels en sociaal-toeristische volwassen bedrijven waren in 2017 al overgeheveld naar het Logiesdecreet, maar de jeugdverblijven zoals we die nu kennen, de jeugdverblijven A, B en C, bleven in het 'Toerisme voor Allen'-decreet. Vandaag worden nu ook die jeugdverblijven in dat Logiesdecreet ingekanteld en kan het 'Toerisme voor Allen'-decreet dus worden opgeheven. Er zullen nu dus ook aparte uitvoeringsbesluiten worden opgemaakt met beschermde benamingen specifiek voor de jeugdverblijven, erkenningsvoorwaarden, comfort- en brandveiligheidsnormen, maar wel degelijk op maat van de jeugdlogiezen.

Er is ook een overgangperiode van drie jaar voorzien. Het is dan ook van groot belang om heel zorgvuldig en in samenspraak met onder andere het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT) die uitvoeringsbesluiten voor te bereiden. Ik verneem dat de eerste gesprekken daarvoor ook al werden opgestart en in een heel constructieve sfeer gebeuren. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat dat verder positief verloopt en dat we met die inkanteling in dit ontwerp van decreet ook de kwaliteit, de duurzaamheid en de brandveiligheid van onze jeugdlogiesinfrastructuur verder zullen verhogen. Onze eigen jeugd, maar ook buitenlandse jongeren die op vakantie komen naar Vlaanderen, verdienen dat.

Minister, u hebt ook al bijkomende middelen voorzien om de nodige investeringen in die zin te kunnen doen. Jeugdlogiezen zullen kunnen blijven genieten van een fiscale vrijstelling, wat toch ook niet onbelangrijk is.

Het derde aandachtspunt is de stedenbouwkundige conformiteit. In 2017 hebben we de keuze gemaakt om alleen te focussen op het toeristische aspect van comfort en veiligheid, en dus geen andere bestaande regelgeving, waar uiteraard logiesuitbaters ook rekening mee moeten houden, opnieuw op te nemen in het Logiesdecreet. We behouden dit principe, maar we moeten wel vaststellen dat sommige uitbaters hun logies wel degelijk correct aanmelden bij Toerisme Vlaanderen, soms zelfs een erkenning en comfortclassificatie vragen, maar vergeten dat ze zich ook qua ruimtelijke ordening in regel moeten stellen. Vooral de lokale besturen hebben het daar inderdaad lastig mee, maar ook voor Vlaanderen zelf is het een heel vreemde situatie dat een logies een kwaliteitslabel of een erkenning krijgt van Vlaanderen, maar stedenbouwkundig dan niet in orde is. Daarom hebben we in het ontwerp van decreet de stedenbouwkundige conformiteit toch opnieuw opgenomen als specifieke exploitatievoorwaarde voor de toeristische logies. Decretaal voegen we ook toe dat Toerisme Vlaanderen vanaf nu over de mogelijkheid beschikt om de aanmelding van een logies te herroepen als aan die exploitatievoorwaarden niet wordt voldaan.

Ik wil hierbij wel opmerken dat het niet de bedoeling is dat Toerisme Vlaanderen handhaaft op regels van ruimtelijke ordening. Dit blijft onverminderd de bevoegdheid van andere Vlaamse, provinciale of lokale overheden. Toerisme Vlaanderen heeft daar dus de bevoegdheid niet toe, maar de regelgeving is zodanig complex en heeft vaak ook lokaal grote onderlinge verschillen, zodat

toeristische handhavers of ook de toeristische logiescoaches niet altijd de expertise hebben in deze complexe materie. Dus doen ze de handhaving niet.

Daarnaast hebben we wel ook decretaal verankerd dat Toerisme Vlaanderen in het register dat ter beschikking wordt gesteld alle aangemelde logies zal opnemen, dus niet alleen de erkende, zoals het eerder decretaal vastgelegd was. Maar in de praktijk deden we dat al. We leggen hier dus een juridische basis voor een feitelijke situatie die al langer bestond.

Het vierde aandachtspunt wil tegemoetkomen aan de problematiek van Airbnb. In detail wordt nu meer omschreven wat we moeten verstaan onder een steekproef. Bij een steekproef kunnen maximaal de gegevens worden opgevraagd van alle toeristische exploitanten in eenzelfde stad of gemeente. Bijvoorbeeld een hele provincie opvragen kan niet. Wij hopen dat de samenwerking met Airbnb op dat vlak een stuk duidelijker is geworden.

Dan de gratis logies. Het Logiesdecreet, zoals het in 2016 werd goedgekeurd en in uitvoering is sedert 2017, is momenteel niet van toepassing op toeristische logies die gratis worden aangeboden. Om nu tegemoet te komen aan de terechte opmerkingen van de beroepsfederatie Recread voorzag de Vlaamse Regering in het voorliggende wijzigingsdecreet om enkel nog kleinschalige gratis toeristische logies buiten het toepassingsgebied te laten. De grote, vanaf tien plaatsen of eenheden, komen wel onder het toepassingsgebied van het Logiesdecreet. Na een goedgekeurd amendement werd de grens van kleinschalige logies nog teruggebracht tot maximaal zeven eenheden of plaatsen. Vanaf acht eenheden vallen ze dus wel degelijk, ook al worden ze gratis aangeboden, onder het toepassingsgebied van het Logiesdecreet. Na de stemming in de commissie bezorgde de beroepsfederatie Recread echter aan verschillende parlementsliden een nota waarin zij haar bezorgdheid over deze aanpassing van het Logiesdecreet uitte. De juridische nota van Recread geeft aan dat men hiermee het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod zou schenden. De Raad van State heeft echter bij de beoordeling van het decreet nooit expliciet die opmerking geformuleerd, maar om nu geen rechtsonzekerheid te creëren – dat zou in een periode van crisis en corona niet goed zijn voor de toeristische uitbaters – stellen we voor om de minister dit toch nog even verder te laten onderzoeken en de betreffende bepalingen in het voorliggende in de commissie goedgekeurde ontwerp van decreet aan te passen en de bepalingen die daarop slaan voorlopig te schrappen. Door deze schrapping keren we evenwel terug naar de situatie van 2017 waarbij inderdaad opnieuw alle gratis toeristische logies vrijgesteld zijn van het Logiesdecreet ongeacht de capaciteit van het logies, maar we nemen onze tijd om verder in overleg te gaan met Recread. We zijn ervan overtuigd dat we tot een goede oplossing kunnen komen die ook juridisch sterk is.

We kijken ook uit naar de bijdrage van het opnieuw opgerichte adviescomité voor het toeristische logies, dat ons daarbij mogelijk een goed advies kan geven. Daarom moeten we hier een amendement voorleggen, waarbij we artikel 2 en 3, het tweede stukje, schrappen. De verantwoording daarvoor heb ik hier net duidelijk gegeven.

Wij zijn ervan overtuigd dat we met dit ontwerp van decreet echt wel belangrijke verbeteringen aanbrengen aan het Logiesdecreet van 2016, zonder die oorspronkelijke basisfilosofie, namelijk het verminderen van administratieve lasten, vertrouwen in ondernemers, kansen geven aan de sector voor innovatie en duurzaamheid en kansen geven om in te spelen op maatschappelijke trends, uit het oog te verliezen.

We hebben nu alle vertrouwen in u, minister, om in nauwe samenspraak met het adviescomité, de verschillende sectorspelers en de jeugdverblijven, werk te

maken van de uitvoeringsbesluiten, want dan zal logeren in Vlaanderen nog kwalitatiever, attractiever, veiliger en comfortabeler zijn. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, het is natuurlijk collega Tine Van den Brande die in de commissie de bespreking van het ontwerp van decreet heeft gedaan. Wij hebben ons toen onthouden bij de stemming. We zullen straks hetzelfde doen, omdat we een aantal vragen en bezorgdheden die er zijn, ook wel delen. Collega Anaf heeft er ook al een aantal vermeld.

Ik denk dat er ook wel echt goede stappen in het ontwerp van decreet zitten. Maar voor ons is het meest fundamentele – en we hebben dat tijdens de bespreking in de commissie ook ingebracht – dat wij rond duurzaamheidsclassificaties een hele stap verder zouden willen gaan. Uiteraard neemt iedereen daar de positie in die hij of zij wenst, maar er is toen vanuit de meerderheid voor gekozen om daar niet op in te gaan. Maar het leek ons toch wel aangewezen om naast comfortclassificaties, een systeem waarbij de reiziger snel kan checken welke kwaliteit en luxe er aangeboden wordt, ook een systeem toe te voegen waarbij de toerist meteen kan checken in welke mate logiezen echt duurzaam zijn. Ik denk dat iedereen van ons aanvoelt dat de toeristische sector in totale transitie is op dat gebied en dat het gewicht van duurzaam reizen alleen maar groter wordt. Het Europees erkende en door het toerisme ondersteunde Green Keylabel leek ons de bestaande ideale hefboom te zijn om daarop verder te werken.

Investeren in duurzaamheid zou op die manier op gelijke voet komen te staan met investeren in comfort. Dat was ook ons voorstel in de commissie. Ook toeristische ondernemers geven steeds meer aan dat zij hun schouders willen zetten onder de transitie naar een duurzaam toerisme, want de toerist gaat steeds bewuster reizen.

De implementatie van dat classificatiesysteem zou snel kunnen gebeuren en biedt tal van voordelen. De erkenning gebeurt namelijk op vrijwillige basis. De toekenning en de controle gebeuren door Toerisme Vlaanderen, zoals nu bijvoorbeeld ook voor de comfortclassificatie gebeurt. Er zou één basisregister zijn dat raadpleegbaar is voor alle partijen, zowel de reiziger, de pers, als de ondernemer. Toeristen zouden in één oogopslag kunnen zien hoeveel sterren een logies heeft, maar ook – en dat is toch wel fundamenteel – hoe duurzaam die plek is. Dus qua transparantie zou dat een enorme stap voorwaarts zijn, maar ook qua kwaliteit. En vooral honoreren en ondersteunen we op die manier ook ondernemers die in de toeristische sector effectief de stap zetten richting duurzaamheid. Het is een welgekomen extra marketingtroef. En toeristen zijn zeker dat het een degelijk kwaliteitsmerk is en dat het niet over 'greenwashing' gaat. Ik denk ook dat de minister daar vanuit andere hoedanigheden ook wel met zeer veel bewustzijn naar kijkt.

Hoewel het amendement is weggestemd, doen we toch nogmaals die oproep – hopelijk wordt dat ook met open armen onthaald – om in het actieplan duurzaamheid dat in april dit jaar vanuit Toerisme Vlaanderen zou moeten worden afgerond, deze suggestie mee te nemen. Wij vragen dus ook om extra in te zetten op de ondersteuning van duurzame ondernemers in de toeristische sector, in te zetten op de visibiliteit via het Green Keylabel voor reizigers, de uitbreiding en de bekendmaking van het Green Keylabel verder te ondersteunen en van dit belangrijke ontwerp van decreet, met ook een aantal inkantelingen en zo verder, een momentum te maken om de toeristische sector nog meer 'future proof' en duurzaam te maken.

Dat is in de commissie niet aanvaard. We hebben het hier vandaag niet opnieuw voorgelegd, omdat we denken dat het oordeel van de collega's in de commissie duidelijk was. Maar dat is wel een van de fundamentele redenen waarom wij ons onthouden. We zullen ook in de komende maanden en jaren ten aanzien van de minister blijven opvolgen dat die keuzes rond duurzaamheid consequent gemaakt worden en verder ondersteund worden. Wij zouden dus nog een stapje verder gegaan zijn, maar kijk, we zullen dat verder opnemen in onze opvolging in de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Collega Coudyser heeft de wijzigingen en de doelstelling eigenlijk al omstandig toegelicht, maar ik geef toch nog graag enkele beschouwingen mee. Ten eerste is onze toeristische sector, en dus uiteraard ook de logiesector, door de aanhoudende pandemie in bijzonder woelig vaarwater beland. De uitdagingen zijn er vandaag nog altijd. Onze ondernemers zijn bijzonder veerkrachtig en ze hebben zich ook al creatief getoond in de voorbije intense periode. Dat siert hen ook. Het is terecht een ambitie van de Vlaamse Regering om die wilskracht en 'goesting' om te ondernemen maximaal te ondersteunen.

De update van het logiesdecreet, die hier voorligt, past in die ambitie. Het is niet zo dat het bestaande decreet van 2016 geen goede elementen bevatte, integendeel. We zijn dan ook heel tevreden dat een aantal belangrijke pijlers daarvan worden behouden en zelfs bevestigd, namelijk de focus op de vrijheid van ondernemen, het verminderen van de administratieve lasten, het creëren van een 'level playing field' en het vertrouwen in de kracht van onze ondernemers.

Het decreet werd na de evaluatie uiteraard bijgeschaafd, in nauw overleg – en dat vind ik toch bijzonder belangrijk – met alle betrokken actoren. Ik verwijs onder meer naar het luik rond de handhaving van het gelijk speelveld, het herinstalleren van het adviescomité, maar ook kleinere aanpassingen zoals de dubbele benaming, de brandveiligheidsnormen en de comfortclassificaties. Eveneens positief is de inkanteling van de jeugdverblijven, want op de gratis logies na, waarvoor we uiteraard ook willen zoeken naar een optimale regeling, landen we hier nu op een unieke decretale basis voor alle toeristische verblijven in Vlaanderen, ongeacht het type of doelpubliek. Dat maakt het ook een stuk eenvoudiger voor uitbaters, gebruikers en sectorspelers.

We hebben ook hoge verwachtingen voor dat permanent adviescomité, dat opnieuw wordt ingericht. Dat laat ons toe om de vinger aan de pols te houden en in te spelen op nieuwe trends en ontwikkelingen. Collega Coudyser lichtte zonet het amendement toe inzake het vervolgetraject voor de gratis logies. Ook daarbij zal het adviescomité, zoals ze aanhaalde, een belangrijke rol spelen. Zijn eerste opdracht is dus alvast een feit.

Ik eindig met een uiting van onze volledige steun aan het geoptimaliseerde Logiesdecreet. Dit ontwerp van decreet biedt de mensen in de sector een duidelijk kader en een stabiele basis om zich de volgende jaren volop te kunnen focussen op hun passie, namelijk gasten verwennen door hun een aangenaam verblijf te bieden.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, dit ontwerp van decreet werd inderdaad uitgebreid besproken in de commissie Toerisme. Algemeen beschouwd zijn de meeste wijzigingen aan het decreet verbeteringen: minder administratie, een gelijk speelveld – dat is alleszins toch de bedoeling –, de oprichting van een adviescomité, de handhaving, maar bijvoorbeeld ook de opname van de stedenbouwkundige conformiteit als exploitatievoorwaarde voor

een logies. Want soms leidde dat inderdaad tot absurde situaties, waarbij een logies niet voldeed aan de spelregels van de ene overheidsdienst maar wel een kwaliteitslabel kreeg van een andere overheidsdienst. De Vlaams Belangfractie vindt deze aanpassingen zeker en vast positief.

Naar aanleiding van de bespreking in de commissie bereikten ons enkele bezorgdheden vanuit de kampeersector. Zo werd er in december een brief gestuurd naar de commissieleden. Een van de bezorgdheden die geuit werden is de zogenaamde oneerlijke concurrentie in het Logiesdecreet: gratis logies vallen niet onder het decreet en moeten dus niet voldoen aan de spelregels waaraan andere zich wel moeten houden. Maar de vrees voor oneerlijke concurrentie is vandaag, met de wijziging van dit decreet, zeker en vast nog niet weggenomen, integendeel. Het gaat over artikel 3. Weet de meerderheid het eigenlijk zelf nog wel? Eerst worden de gratis locaties beperkt tot en met negen plaatsen. Dan dient de meerderheid een amendement in waarbij het aantal plaatsen wordt beperkt tot zeven. Nu dient de meerderheid opnieuw een amendement in om totaal het tegenovergestelde te doen en wordt teruggekeerd naar de oude situatie, waarbij alle gratis toeristische logies vrijgesteld zijn van het Logiesdecreet, en dat terwijl vanuit de kampeersector nochtans gevraagd werd om het aantal plaatsen te beperken tot vier. Want de vrees voor oneerlijke concurrentie blijft bestaan, een bezorgdheid die onze fractie wel kan begrijpen.

Het risico bestaat dat, als deze decreetwijziging vandaag in deze vorm goedgekeurd wordt, er ook niet meer of toch veel minder geïnvesteerd zal worden in kwaliteit en evenmin in het aantal camperplaatsen. Dat moeten we toch zien te vermijden, aangezien het campertoerisme in de lift zit. Ik denk dat het net belangrijk is dat het imago van Vlaanderen verder opgekrikt wordt op het vlak van degelijke camperplaatsen, en dat kan alleen maar als er, net zoals in bijvoorbeeld Nederland, een zeer goede kwaliteit wordt aangeboden. Daar moeten we hier bij ons ook zeker naar streven.

Ik vrees dat een teveel aan plaatsen met een lage of zeer lage kwaliteit misschien net het omgekeerde effect zal hebben en de verkeerde soort toeristen zal aantrekken, aan wie we in Vlaanderen weinig zullen hebben. Ook het veiligheidsaspect mogen we zeker en vast niet vergeten.

Vanuit onze fractie denken wij dat er meer overleg nodig is met de kampeersector om tot een goede oplossing te komen. Daarom zullen wij ons straks bij de stemming onthouden.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Als mede-indienster van het Logiesdecreet van 2016 ben ik tevreden dat ik hier vandaag dit ontwerp van wijzigingsdecreet mee kan goedkeuren. Er is al veel over gezegd. Het bestaande Logiesdecreet trad in werking op 1 april 2017. Er is een hele evaluatie geweest, waaruit onder meer bleek dat er nood was aan een permanent adviescomité.

Wat ik nog even wil aangeven, is dat de aanpassing van het Logiesdecreet in een bredere context van de optimalisering van het juridisch instrumentarium van het Vlaamse toerismebeleid kadert. Zo wordt de regelgeving rond de infrastructuuraspecten van de jeugdverblijven, dat nu in het 'Toerisme voor Allen'-decreet van 18 juli 2003 zit, overgeheveld naar het Logiesdecreet. Hierdoor zal het Logiesdecreet de unieke decretale basis vormen voor alle toeristische verblijven in Vlaanderen, ongeacht het type of doelpubliek van het logies in kwestie.

Het 'Toerisme voor Allen'-decreet van 2003 kan daardoor worden opgeheven, omdat de andere aspecten van dat decreet met betrekking tot het sociaal toerisme reeds in 2018 werden overgeheveld naar het 'Iedereen verdient vakantie'-

decreet. Het is ingewikkeld, maar ik vind het belangrijk dat het zo genoteerd wordt: ook dat laatste decreet zal de komende maanden moeten worden aangepast nadat juridische problemen opdoken bij de uitwerking van de uitvoeringsbesluiten, onder andere met betrekking tot de staatsteunregels.

Tegelijkertijd – en dat is vandaag echt letterlijk te nemen, want ook dit ontwerp van decreet staat zo dadelijk op de agenda van deze plenaire vergadering en hierover zal collega Tinne Rombouts straks het woord nemen – werd door minister Dalle het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme voorbereid. Dat is eigenlijk het hele kader waarin dit speelt. Het is ingewikkeld, we hebben er ook moeten op kauwen en er is regelmatig de vraag gesteld hoe we dit allemaal moesten oplossen, maar ik denk dat het vandaag wel goed is en dat het op termijn veel duidelijker zal worden voor iedereen.

De CD&V-fractie zal dit ontwerpdecreet van minister Demir uiteraard goedkeuren, en wel om deze redenen. We staan volledig achter de verduidelijkende wijzigingen van artikels die de handhaving door Toerisme Vlaanderen zullen vergemakkelijken. Daar is een grondig debat over geweest tijdens de bespreking in de commissie. Het is glashelder, en de minister was daar ook duidelijk over: de handhaving van de regelgeving met betrekking tot de ruimtelijke ordening en stedenbouwkundige voorschriften zal onverminderd de bevoegdheid blijven van andere Vlaamse of lokale overheden. Toerisme Vlaanderen zal louter toezicht uitoefenen op de conformiteit met de stedenbouwkundige regelgeving als uitbatingsvoorwaarde. Hoe Toerisme Vlaanderen dit concreet zal doen, moet nog worden vastgelegd in het uitvoeringsbesluit. Wat dat betreft kregen wij ondertussen interessante suggesties van een aantal collega's in de stad Brugge, die toch wel enige ervaring hebben met de handhaving van stedenbouwkundige bepalingen én een uitgebreide logiessector hebben.

Naast een verplicht brandveiligheidsattest, een bewijs van verzekering, een eigendomsbewijs of een geldige huurovereenkomst pleiten zij ervoor dat er, om in regel te zijn, een stedenbouwkundig conformiteitsattest aanwezig moet zijn dat door de lokale overheid via een modelattest aan de logiesuitbater wordt afgeleverd. Dat kan allemaal binnen de stedenbouwkundige regelgeving en het is aan u om dat verder uit te werken, minister.

Door te werken met een verplicht conformiteitsattest wordt de stedenbouwkundige interpretatie bij de lokale overheid gelegd en is het voor Toerisme Vlaanderen duidelijk en eenvoudig om deze voorwaarde te controleren.

Men stelt ook voor dat de vier voormelde documenten noodzakelijk zijn om zich bij Toerisme Vlaanderen te kunnen aanmelden. Veel van deze documenten zijn gedigitaliseerd of digitaal beschikbaar of opvraagbaar, zodat ook de administratieve last beperkt blijft.

En dan pleit men er ook voor om eventueel te werken met een uniek registratienummer, waar de logiesuitbater verplicht zou zijn om dat registratienummer te vermelden op alle kanalen waarop hij promotie voert. Dat zou het voor iedereen eenvoudiger maken om te controleren of een logies al dan niet aangemeld is. En als het aangemeld is en dus met zekerheid beschikt over alle wettelijke attesten, dan krijgt de toerist zekerheid dat het betreffende logies ook voldoet aan alle vereisten op het vlak van veiligheid, kwaliteit en comfort. Het zijn signalen die wij krijgen en die ik meegeef. Momenteel ga ik er verder niet meteen een oordeel over vellen of dit allemaal wel kan, maar het leek ons interessant om mee te geven.

We steunen de inkanteling van de erkenning van jeugdverblijven in het Logies-decreet, alsook de globale aanpak, om die regelgeving met betrekking tot jeugdverblijven nu op een coherente en gelijktijdige manier te actualiseren via het ontwerpdecreet dat we straks gaan bespreken. Maar we zijn vooral ook tevreden met de ruime steun die ons amendement kreeg om de fiscale vrijstelling voor de betaling van onroerende voorheffing voor jeugdverblijven ook in deze nieuwe regelgeving te behouden. Dat was oorspronkelijk een vergetelheid, maar dat is helemaal rechtgezet. Daar zijn we heel blij om.

Nu de beide decreten vandaag in dit parlement hopelijk zullen worden goedgekeurd, kunnen de ministers dan aan de slag met die belangrijke uitvoeringsbesluiten. Ik heb het er al over gehad. En we willen zowel minister Dalle als minister Demir uitdrukkelijk oproepen om hierbij voldoende aandacht te hebben voor die specificiteit van de jeugdverblijven. Vooral die verstrenging van de brandveiligheidsnormen moet zorgvuldig besproken worden met de sector. Het moet brandveilig zijn, maar er is natuurlijk wel een verschil met andere logiesvormen.

We zijn ook tevreden dat u op die zeer korte termijn het toch wel ingewikkeld kluwen voor het bekomen van infrastructuursubsidies voor jeugdverblijven wilt ontwarren via deze decreetgeving, waarover we hier vandaag gaan beslissen. En we rekenen er wel op dat de bevoegde administraties dit ook goed met elkaar afstemmen, en de sector goed informeren en begeleiden. Want hoe die backoffice georganiseerd wordt, dat zal de sector eigenlijk worst wezen, als de aanvraagprocedure via één loket maar klantvriendelijk georganiseerd wordt. Dat wil ik toch nog even meegeven.

In dit verband willen we echt wel aandringen op een afstemming van de timing van de inwerkingtreding van de twee ontwerpdecreten. Wij hebben het netjes op elkaar afgestemd in het parlement, en wij hopen dat de regering dat dan ook doet, zodat de organisaties niet tussen twee stoelen vallen bij het aanvragen van de subsidies voor personeel, werking en infrastructuur.

Over het amendement is al veel gezegd, maar er is blijkbaar toch wat onbegrip. Ik dacht eerst om daar niets meer over te zeggen, want ik dacht dat collega Coudyser dit heel duidelijk had uitgelegd. Maar blijkbaar begrijpt men niet goed waarom het eerst negen is, dan zeven, en dan weer niets. Wel, er is ondertussen wel die brief geweest van Recread. Dit is gewoon niet rijp. We behouden momenteel, met het amendement dat we nu indienen, de situatie zoals ze vandaag is: een vrijstelling voor gratis logies. Oké, dat is zo. Maar we geven daarmee ook de kans aan de regering om dat aspect verder goed te monitoren, en met de nieuwe adviescommissie te gaan kijken hoe dit verder kan worden opgelost. En indien nodig kan men de regelgeving alsnog aanpassen.

Maar nu was het risico dat mensen die niet tevreden waren met de tekst vanwege dat ene aspect, een vernietiging zouden vragen. Daardoor zou heel dat Logiesdecreet, of tenminste al de wijzigingen voor vandaag, weer onderuit worden gehaald. Dat willen we echt wel vermijden. Dit is duidelijk niet rijp. Ik vind het een goed amendement, laat ons dit goedkeuren.

Dat wil niet zeggen dat er over die vrijstellingsbepaling voor gratis logies niets meer gezegd kan worden, want het komt er altijd opnieuw op neer dat dat precies altijd alleen over camperplaatsen gaat. Dat is niet zo. Dat gaat over alle logiesvormen, want er staat 'eenheden'. Dat gaat dus ook over kamers, vakantiewoningen, stacaravans, tenten, joerten, chalets, tipi's. En het kan niet de bedoeling zijn dat die vrijstelling de deur gaat openzetten voor het zich permanent vestigen van bijvoorbeeld woonwagenbewoners, malafide uitbaters of

huisjesmelkers. Dus we lanceren hier ook echt wel een duidelijke oproep om dit verder te onderzoeken, samen met de sector.

Conclusie – want ik heb al te lang gesproken, vrees ik –, de CD&V-fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren en positief-kritisch toekijken op de nieuwe uitvoeringsbesluiten, en de implementatie op het terrein van dit hele hervormingsproces voor de jeugdverblijven, inclusief de aanvraag voor infrastructuur-subsidies. We kijken ook uit naar het volgende hervormingsdecreet, minister Demir, dat u aan het voorbereiden bent. Dat is de dringende aanpassing van het decreet 'Iedereen verdient vakantie', want het is de opvolger van wat we vandaag opheffen. Dat kan nog steeds niet in werking treden, en dat is toch ook wel heel belangrijk, want iedereen verdient ook echt vakantie.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Heel kort, voorzitter, ik wil gewoon een verduidelijking meegeven bij ons stemgedrag, straks, op het amendement zelf. Ik denk dat het goed is dat er geluisterd is naar het schrijven van Recread, en dat het ook veelzeggend is. Ik denk dat het ook goed is dat het heroverwogen wordt. Het is in de commissie al ter sprake gekomen dat dit ook wel impact heeft naar regelgeving rond brandveiligheid en milieunormen, als uitbatingsvoorwaarden. Wij gaan ons onthouden op het amendement omdat, door het schrappen van het hele artikel, de realiteit nu is dat er voor gratis logies op dit moment eigenlijk geen regelgeving is rond brandveiligheid en milieunormen, als het gaat over uitbatingsvoorwaarden. Het is logisch dat jullie dat nog moeten aanpassen, het is dus geen verwijt. Onze onthouding is eigenlijk een positieve stimulans om dat niet op de lange baan te schuiven, en daar echt mee aan de slag te gaan. Wij hopen dus wel degelijk op nog een verrijking van het decreet, door die regelgeving rond brandveiligheid voor gratis logies verder uit te werken. Dat is ook wat collega Van den Brande in de commissie al voor een stuk had ingebracht.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1028/4)

- Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1.

Er is een amendement tot schrapping van artikel 2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1028/5)

Er is een amendement tot vervanging van artikel 3. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1028/5)

- Er zijn geen opmerkingen bij artikel 4 tot en met 20.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme – 1086 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, we hebben in de commissie eigenlijk al een ruime bespreking gehad, en ik denk dat die ook wel voor elk van de leden van de commissie quasi bevredigend was, en ook voor u, als minister. Er was eigenlijk een grote consensus dat dit een belangrijke stap vooruit is. U weet dat het wat ons betreft, bijvoorbeeld rond budgetten, altijd meer mag zijn. Maar we weten ook dat u roeit met de riemen die u hebt, en dat er wel degelijk in het kader van dit decreet een enorme investering gebeurt. Daar wil ik ook erkentelijk voor zijn.

Wij vinden het een goede keuze dat het belang van de jeugdsector en de jeugdverblijven voor die jeugdsector, ook beklemtoond wordt in de regelgeving die nu naar voren geschoven wordt. U weet dat wij, samen met de Vlaamse Jeugdraad, nog een aantal bezorgdheden hebben over de verdeelsleutel en de berekeningseffecten. U hebt in de commissie ook verklaard dat u op zoek bent om daar voor een stuk een antwoord op te formuleren.

We zijn ook blij dat de Brusseltoets ook ten volle gedaan is op dit decreet. Het zou ons ook verwonderd hebben, wat u betreft, dat dit niet het geval zou zijn. We zijn ook blij dat dit decreet de gelegenheid biedt om een sector een hart onder de riem te steken, die het de voorbije jaren niet gemakkelijk heeft gehad door de coronacrisis, en die ook grote uitdagingen voor zich heeft.

Tot slot, en ik denk dat dit al redelijk wat lofbetuigingen zijn, willen wij ook wel hulde brengen aan u, en aan alle mensen die hieraan meegewerkt hebben, omdat dit decreet een toonbeeld is van hoe je een decreet in overleg met de sector vorm kunt geven. Als het goed is, dan zeggen we het ook graag, met plezier. We gaan het dus met veel plezier goedkeuren, maar we zullen de opvolging van de enkele aandachtspunten die we hebben ook wel verder in de commissie samen met u verder bespreken, en in de gaten houden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik ga in grote lijnen hetzelfde zeggen als collega Vaneekhout. We hebben hierover in de commissie inderdaad een redelijk positieve bespreking gehad. Ik denk dat het ontwerp daar ook unaniem is goedgekeurd. Ik denk dat het een goed ontwerp van decreet is. Ik denk dat ook de sector er zeer positief over is. Het zorgt voor extra middelen in de sector, in de jeugdverblijven. Ik denk dat we allemaal weten dat dat nodig was. Het mag natuurlijk altijd iets meer zijn, maar ik denk dat het gewoon een goede stap is die vandaag wordt gezet als dit ontwerp wordt goedgekeurd, waar ik uiteraard wel van uitga.

We hadden twee amendementen ingediend in de commissie. Wat het ene betreft, blijf ik het een beetje een vreemde situatie vinden. Eerst was ingeschreven dat

de zetel ofwel in Vlaanderen ofwel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad moest liggen. Daar is dan "of in een andere lidstaat van de Europese Unie" aan toegevoegd. Dat kwam er na advies van de Raad van State. Dat blijkt zo te zijn. Je komt tot de rare situatie dat de zetel wel in gelijk welke lidstaat van de EU, maar niet in Wallonië of in het Duitstalige gebied mag liggen. Minister, goed, u hebt dat uitgelegd. Ik ga met u geen institutionele discussies aangaan, die ga ik niet winnen. We gaan dat amendement dus ook niet opnieuw indienen, maar het blijft een vreemde situatie.

Het tweede amendement dat we hadden ingediend, betrof de datum van inwerkingtreding. Ook dat zullen we niet opnieuw ter stemming voorleggen. Ik begrijp dat dat inderdaad moet worden afgestemd op het ontwerp van Logies-decreet dat we daarnet hebben besproken, maar ik wil er wel op blijven aandringen ervoor te zorgen dat die inwerkingtreding op tijd gebeurt, zodat iedereen voldoende tijd heeft om het dossier op een correcte manier in te dienen. We zullen daarop toezien, maar we hebben er ook wel vertrouwen in dat dat zal gebeuren. Ik snap dat het geen zin heeft om die inwerkingtreding daadwerkelijk in het decreet in te schrijven, maar blijf er toch op aandringen dat dat op een correcte manier gebeurt.

Voor de rest zullen wij dit ontwerp van decreet dus mee goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Na dergelijke lovende woorden vanuit de oppositie is het moeilijk om daar nog heel veel aan toe te voegen. Ik zal het dus kort houden. Voor de uitgebreide argumentatie voor het wegstemmen van de amendementen van de Vooruitfractie verwijs ik naar het commissieverslag. Ik denk dat we dat daar heel uitgebreid hebben besproken.

Er zijn enkele zaken die ik toch nog zou willen aanhalen. Collega Vaneeckhout haalde het al aan: dit is een voorbeeld van hoe een ontwerp van decreet wordt opgesteld, met het overleg dat er is geweest met de jeugdsector, de betrokkenheid, het feit dat er rekening wordt gehouden met heel wat verschillende bedenkingen. Dat is natuurlijk een goed gegeven. Ook de planlastvermindering is een element dat voor onze fractie erg belangrijk is: hoe minder overbodig papierwerk, hoe meer tijd de organisaties overhouden voor hun kerntaken. Ook wat de inwerkingtreding betreft, hetgeen waarover we het echt oneens waren met de Vooruitfractie, is het belangrijk dat er toch deftig kan worden afgestemd, dat er inderdaad voldoende tijd is, maar dat er niet nu al een datum wordt opgegeven, zodat de regering de regie in handen kan houden en die coherentie gewaarborgd blijft.

De voorzitter: Collega Rombouts, u kunt dat ook zo kort.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik vrees dat ik u in dezen niet helemaal ga kunnen volgen. Ik wil echter wel kort zijn met mijn lofbetuiging, aangezien ik die ook niet meer in de overtreffende trap kan toepassen. Minister, het moge bij dezen echter duidelijk zijn dat ook wij heel blij zijn met de weg die is afgelegd en het ontwerp van decreet dat hier voorligt.

Ik geef toch nog even ter duiding voor de collega's een aantal aandachtspunten voor het verdere traject. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het huidige decretale kader voor de erkenning en subsidiëring van jeugdverblijven bijzonder complex is. Jeugdverblijven, vaak gewone jeugdlokalen, zijn immers essentieel om een kwalitatieve jeugdwerking te kunnen uitbouwen, voor de reguliere wekelijkse werking, maar eveneens voor de weekends, vormingsinitiatieven,

kampen en zo meer. Dit is echter ook zo voor scholen en educatieve organisaties, die frequent gebruikmaken van alle soorten jeugdverblijven. Deze specifieke vorm van jeugdtoerisme kent al een lange traditie in Vlaanderen, en zorgt ook vaak voor de eerste toeristische ervaringen voor jongeren. Dit verdient dan ook zeker alle ondersteuning voor toegankelijkheid en kwaliteit.

Ik wil kort nog even verwijzen naar een conceptnota en discussie in 2016, namelijk de conceptnota 'Toerisme voor Allen'. Daarin hadden wij destijds ook een uitgebreid hoofdstuk geschreven over jeugdtoerisme op het snijpunt tussen Jeugd en Toerisme. In de conceptnota schoven we reeds twee pistes naar voren in het kader van eventuele nieuwe decretale kaders, omdat we vandaag, zoals ik daarnet stelde, toch wel met complexe regelgeving zitten.

Ondertussen is er een evaluatierapport geweest. Dat heeft heel duidelijk gesteld dat we liefst niet met één nieuw decreet zouden werken, maar met twee aparte decreten – een van de pistes die we in de conceptnota naar voren hadden geschoven –, waarbij in het beleidsdomein Toerisme uiteindelijk werd gekozen voor een inkanteling in het Logiesdecreet. Daar is heel duidelijk door collega Brouwers en de andere collega's naar verwezen bij de bespreking van het vorige ontwerpdecreet. Dit ontwerpdecreet van minister Dalle past de regelgeving in het beleidsdomein Jeugd aan en is dus het resultaat van een uitgebreid onderzoeks- en participatietraject.

Dit ontwerp van decreet bestendigt en versterkt de ondersteuning van de jeugdtoeristische sector door het toekennen van werkings- en personeels-subsidies aan jeugdverblijven en hostels om een voldoende groot, divers, aangepast en betaalbaar overnachtingsaanbod te garanderen voor kinderen en jongeren in het algemeen en het jeugdwerk in het bijzonder. Op die manier komt het ontwerp van decreet tegemoet aan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering, aan de beleidsnota, maar ook aan bezorgdheden van de jeugdtoeristische sector zelf.

We steunen de beleidskeuze om jeugdtoerisme te blijven verankeren in het beleidsdomein Jeugd en het beleidsdomein Toerisme en dus via een totale aanpak de regelgeving met betrekking tot jeugdverblijven op een coherente en gelijktijdige manier te actualiseren en op elkaar af te stemmen.

We vragen wel zeer uitdrukkelijk, omdat het belangrijk is voor het toekomstige proces, aan de beide ministers Demir en Dalle om bij het opstellen van de uitvoeringsbesluiten bij deze twee nieuwe ontwerpen van decreet voldoende aandacht te hebben voor de specificiteit van de jeugdverblijven. Vooral een verstrenging van de brandveiligheidsnormen in uitvoering van het Logiesdecreet moet zorgvuldig worden besproken met de sector. Ik heb dat ook aangestipt in de commissie. Laat duidelijk zijn dat er geen discussie is of er brandveiligheid moet zijn of niet. Daar is geen discussie over. De wijze om tot oplossingen op maat te komen, daar zit wel veel marge op. Vandaar onze uitdrukkelijke vraag om dat in nauw overleg met de sector zelf te doen.

Ook bij het uitvoeringbesluit met betrekking tot de indeling en classificatienormen voor de nieuwe logiesvorm jeugdverblijven moet hier uiteraard rekening mee worden gehouden.

Wat de aanpassingen aan het decreet Jeugdverblijven betreft, steunen we de keuze van de minister om de subsidievoorwaarden aan te scherpen zodat aan de uitbaters gevraagd wordt om voldoende overnachtingscapaciteit voor de doelgroep kinderen en jongeren ter beschikking te stellen, een uitdrukkelijke vraag trouwens van de Vlaamse Jeugdraad. Ook de verhoging van de werkings- en personeelsubsidies en de planlastvermindering zijn een bijzondere meerwaarde van dit ontwerp van decreet.

We zijn ook tevreden dat minister Demir en minister Dalle het toch wel ingewikkelde kluwen voor het bekomen van infrastructuursubsidies voor jeugdverblijven willen ontwarren. We rekenen erop dat de bevoegde administraties dit goed met elkaar afstemmen en de sector goed informeren en begeleiden. Hoe de backoffice wordt georganiseerd, dat zal voor de sector niet veel uitmaken, als de aanvraagprocedure via één loket maar klantvriendelijk wordt georganiseerd. Dat maakt een wereld van verschil.

In dit verband willen we dan ook aandringen op een afstemming van de timing van de inwerkingtreding van beide decreten, zoals ook uitdrukkelijk wordt gevraagd door de Raad van State in haar advies, zodat de organisaties niet tussen twee stoelen vallen bij het aanvragen van erkenningen en subsidies voor personeel, werking en infrastructuur.

Dit waren mijn aandachtspunten, mijn toelichting en vooral ook mijn bijzondere appreciatie voor deze ontwerpen van decreet. Het mag duidelijk zijn dat wij die ook enthousiast zullen goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1086/4)

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 18.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Karin Brouwers, Manuela Van Werde, Steven Coenegrachts, Marius Meremans, Orry Van de Wauwer en Wilfried Vandaele tot wijziging van het decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams Audiovisueel Fonds, wat de opdracht van het Vlaams Audiovisueel Fonds betreft

– 1090 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Karin Brouwers, Manuela Van Werde, Steven Coenegrachts, Marius Meremans, Orry Van de Wauwer en Wilfried Vandaele tot wijziging van het decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams Audiovisueel Fonds, wat de opdracht van het Vlaams Audiovisueel Fonds betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Collega's, het audiovisuele landschap is sterk gewijzigd sinds de oprichting van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) in 1999. De nadruk lag toen louter op de ondersteuning van audiovisuele creaties zoals documentaires, films en televisiereeksen. Ondertussen is het VAF/Gamefonds uitgegroeid tot een volwaardige poot van het VAF. Het Gamefonds is erbij gekomen. Sinds enkele jaren is er echter ook de sector van de audiocreaties zoals podcasts, radiodocumentaires en audioverhalen. Dat is een belangrijke artistieke sector geworden, waar Vlaamse makers en productiehuzen ook internationaal succes mee oogsten en die een groeiend publiek aanspreekt.

Zij hebben ondertussen ook een sectorvereniging: het Klankverbond. Zij vroegen terecht aandacht voor de ondersteuning van hun sector tijdens een hoorzitting op 5 maart 2020 ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT. De Mediacommissie pikte deze terechte bekommernis op en vroeg toen in de resolutie van 2020 aan de Vlaamse Regering: "zowel voor de visuele productie als voor de audioproductie bouwt de VRT een sterkere samenwerking uit met externe producenten". Zo stond het in de resolutie.

De Vlaamse Regering heeft dat overgenomen in de beheersovereenkomst met de VRT die geldt van 2021 tot 2026. Daarin bepaalde de Vlaamse Regering dat wat betreft het bestedingspercentage voor externe producties op jaarbasis minimaal 500.000 euro naar de externe audiosector moet gaan. Dat was al een eerste belangrijke stap. Maar net als bij de productie van televisiereeksen en documentaires is de steun van de omroepen onvoldoende om dergelijke externe producties te financieren. De steun van het Vlaams Audiovisueel Fonds is essentieel, maar zonder decretale wijziging kan het VAF geen louter audioproducties ondersteunen.

Het VAF liet in aanloop naar zijn nieuwe beheersovereenkomst 2022-2025 een studie uitvoeren door de Arteveldehogeschool om het podcastlandschap in Vlaanderen in kaart te brengen. De onderzoekers van de Arteveldehogeschool benadrukten dat er extra middelen voor die sector nodig zijn, omdat de sector momenteel "vooral op goesting" draait. Zo verwoordden ze het zelf. De professionele audiomakers die afstuderen aan onze Vlaamse hogescholen, moeten nu in het buitenland produceren omdat er in Vlaanderen geen of amper ondersteuningsmogelijkheden zijn.

De steun aan de audiosector werd ook opgenomen in de nieuwe VAF-beheersovereenkomst 2022-2025 op voorwaarde dat het VAF-decreet hiervoor zou gewijzigd worden. Dat is wat wij vandaag hier gaan doen. Deze nieuwe beleidslijn zal op een voorzichtige en experimentele manier worden ontwikkeld, zo verduidelijkte minister Dalle tijdens de bespreking van de beheersovereenkomst. De methodiek en aanpak zullen zoveel mogelijk geënt worden op de andere ondersteuningsvormen bij het VAF, met respect voor de specifieke wetmatigheden van de audiosector.

De indieners van dit voorstel van decreet – en ik wil alle collega's danken die dit voorstel mee hebben ingediend – willen aan deze uitdrukkelijke vraag van zowel de audio- en podcastsector, het VAF als de Vlaamse Regering tegemoetkomen en met dit wijzigingsdecreet de opdracht van het VAF actualiseren en meteen het VAF-decreet op enkele andere punten verfijnen. De indieners zijn immers van mening dat het belangrijk is om, net als bij de audiovisuele producties en games, voor deze nieuwe artistieke sector in overheidsfinanciering te voorzien zodat Vlaamse makers kansen krijgen om op een professionele manier hun audiocreaties vorm te geven via ondersteuning door het VAF.

Een vergelijkbare mogelijkheid ter ondersteuning van de audiovisuele sector en de gamesector heeft immers duidelijk positieve effecten voor die sectoren gehad.

Met dit voorstel van decreet komen de indieners tegemoet aan de ruim gedeelde beleidskeuze die ervoor zorgt dat het VAF voortaan ook audiocreaties kan ondersteunen zoals het dat al jaren zeer succesvol doet voor de audiovisuele sector en de gamesector.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Collega Brouwers heeft de voorgeschiedenis uitgebreid toegelicht, ik zal het kort houden.

De gamesector is een sector die zo snel evolueert dat we de vinger aan de pols moeten houden. Dat is ook duidelijk geworden tijdens de gedachtewisselingen met het VAF en de betrokken ministers. Het is een goede zaak dat we de definitie verfijnen van wat een game is en welke organisaties en personen achter de productie van een game zitten. Ik hoop dat het voor iedereen duidelijk is dat de bepalingen in dit voorstel van decreet die verduidelijking bieden.

Het Gamefonds is niet meer het kleine broertje in het VAF, het wordt een volwaardig onderdeel. Het is ook een afdeling die een enorm potentieel heeft: games zijn overal. Het is een internationale immense markt. In de toekomst – laten we wel wezen – zouden ze wel eens de andere audiovisuele sectoren kunnen overvleugelen. We hebben in Vlaanderen ook een uitstekende opleiding. Laten we het talent dat daar afstudeert hier zoveel mogelijk kansen bieden.

Een tweede punt in dit voorstel van decreet zijn de mogelijkheden voor de audiosector. Dat doet me persoonlijk heel veel plezier. Na de VRT, zoals collega Brouwers al zei, zal nu ook het VAF onze audiomakers ondersteunen. Ze verdienen dat. Ze winnen prijzen, krijgen awards, maar ze verdienen vooral een duwtje in eigen land. Heel blij dat dit voorstel van decreet een aanzet is voor een meer structurele werking.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, wij zullen ook dit voorstel van decreet steunen, om de eenvoudige reden dat deze wijziging zich natuurlijk heel acuut opdrong. We hebben allemaal de hoorzittingen gehoord. Daaruit bleek dat er nood was aan een nieuw wettelijk kader, aangezien het vorige niet meer overeenstemde met de realiteit van podcasts, games en radiodocumentaires, waardoor, zoals mevrouw Brouwers zei, vaak de nodige ondersteuning uitbleef.

We herinneren ons hier allemaal de uitspraak van de onderzoekers van de Arteveldehogeschool. Ze gaven aan dat de podcastsector vandaag vooral op goesting draait, wat niet meteen een duurzame basis is voor de werking. Het lijkt ons wel positief dat daar nu al aan tegemoet wordt gekomen.

Bon, dit VAF-decreet biedt ons wel de mogelijkheid om eens naar een stand van zaken te luisteren, naar het engagement van de meerderheid, van de Vlaamse Regering, om via het VAF de Vlaamse identiteit te gaan versterken. Wat dat betreft, blijven wij echt wel op onze honger zitten. Misschien kunnen de indieners op dat vlak nog enige duiding geven.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dit voorstel van decreet is een goed voorstel van decreet. Vooruit gaat het steunen. Het concretiseert namelijk belangrijke elementen uit de nieuwe beheersovereenkomst met het VAF die vorig jaar is afgesloten. We vonden dat de behandeling in het parlement – dat weet u, collega's – geen schoonheidsprijs verdiende, maar daar kom ik straks op terug bij de toelichting

van mijn amendement, waar ik toch onmiddellijk op kan doorgaan, voorzitter? (*Instemming*)

Zodra de beheersovereenkomst met het VAF goedgekeurd was, is de meerderheid onmiddellijk aan de slag gegaan om een en ander decretaal vast te leggen. Het voorstel van decreet bevat ook een element uit ons voorstel van resolutie over het VAF, want er komt met dit voorstel van decreet een decretale verankering en groeikansen voor die nieuwe boomende sector van audioproducties, zoals, voor wie er zich niets kan bij voorstellen, de immens populaire podcasts. De audiosector maakt constant veel belangrijke omwentelingen mee. Onze fractie is ook blij dat met dit voorstel van decreet de stap gezet wordt naar een meer technologieneutraal decretaal kader.

Voorts hadden wij in ons voorstel van resolutie ervoor gepleit om de definitie van onafhankelijke producent niet aan te passen om te voorkomen dat productiehuizen in buitenlandse handen – ik denk aan Caviar – wel zouden kunnen meedingen naar VAF-middelen. Dat gebeurt gelukkig niet in dit voorstel van decreet. We blijven wel zeer op onze hoede omdat tijdens de bespreking in de commissie bleek dat de meerderheid nog wel van plan is om de definitie van onafhankelijke producent in het Mediadecreet te wijzigen.

Een wijziging van die definitie zou ongelooflijk grote implicaties hebben op wat het Vlaams Audiovisueel Fonds kan subsidiëren. En de beroepsvereniging van Vlaamse Onafhankelijke Film & Televisie Producenten is daar terecht heel bezorgd over. Het VAF en de taxshelter zijn immers bedoeld om de Vlaamse audiovisuele sector te ondersteunen en niet om de middelen te laten wegvloeien naar het buitenland. Het kan niet de bedoeling zijn dat we vanuit Vlaanderen bedrijven als Liberty Global gaan subsidiëren.

Bij dezen wil ik er ook nog op aandringen – maar ik zal dat zeker verder doen in de commissie – om een advies te vragen van de Strategische Adviesraad.

Wat mijn amendement betreft, is het zo dat – ik zei het al – de behandeling van de beheersovereenkomst geen schoonheidsprijs verdiende. Want een nieuwe beheersovereenkomst met zo'n belangrijke speler verdient volgens ons systematisch parlementaire grondige reflectie. Dat mag niet 'stoemelings' gebeuren, zoals dat in december wel het geval was.

De ontwerpen VAF/Mediafonds en VAF/Gamefonds werden begin december overgemaakt aan het parlement, het ontwerp VAF/Filmfonds nog een week later. Enkel omdat wij vanuit Vooruit aandrongen op hoorzittingen zijn die er ook gekomen en is er een studie toegelicht waarop de beheersovereenkomst is gebaseerd. Daarop hebben we dan een resolutie ingediend, die werd weggestemd. Kortom, er was heel veel frustratie omdat wij vanuit Vooruit vonden dat dit toch wel een grondiger parlementair debat verdiende.

En om dat in de toekomst te vermijden, leggen wij vandaag opnieuw een volgens ons zeer zinnig amendement ter stemming voor, dat dat haastwerk in de toekomst onmogelijk maakt. Met dit amendement willen wij het verplicht maken om de laatste ontwerpversie van de beheersovereenkomst zes maanden voor de definitieve goedkeuring ervan aan het parlement te bezorgen. Dat geeft de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) de tijd om een advies af te leveren, want nu heeft die dat niet gedaan wegens geen tijd. Daarna kunnen we op basis van dat advies hoorzittingen en een parlementair debat organiseren. Wij willen dit graag verankeren in het decreet.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, ik houd het kort. We geven zeker onze steun voor het inhoudelijke aspect van dit decreet. Het hele audioverhaal is iets waarop we hebben gehamerd, er is aandacht voor de podcast, het is een booming sector. Vlaanderen is daar zeer sterk in, we moeten daar op springen en dat gebeurt met dit voorstel.

Ik ben het eens met mevrouw Segers: we mogen de definitie van die onafhankelijke producent niet wijzigen en we gaan die nu ook niet wijzigen. Ik heb u, mevrouw Brouwers, horen zeggen dat u dat ook niet van plan bent en dat u het ook niet via het Mediadecreet wilt wijzigen. Ik hoop dat dat echt het standpunt van uw partij en van uw minister is en dat we dat dan ook effectief zo kunnen houden. Het is een terechte bezorgdheid, ik wil die dan ook mee ondersteunen.

Mevrouw Segers, ik begrijp de logica van het amendement helemaal. Ik ben het ook met u eens dat dit parlementair had moeten worden behandeld en een beter traject had moeten kunnen lopen. Ook de SARC had onvoldoende tijd. Daarmee ben ik het eens. Maar toch gaan we er ons op onthouden, omdat ik zes maanden ons toch wel een lange periode lijkt, ook voor het VAF, om die beheersovereenkomst rond te krijgen.

We begrijpen de logica van het amendement, maar we zullen ons erop onthouden, mevrouw Segers.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik wil kort reageren op de definitie van onafhankelijke producent. Wat wij daarover hebben gezegd, is dat dit alleszins niet in dit decreet thuishoort. Als daar ooit al iets rond zou moeten gebeuren, is dat iets voor het Mediadecreet. Dat is sowieso een zeer moeilijke discussie. Collega Segers heeft daarover terechte bekommernissen geuit, daar niet van, maar dat hoort hier gewoon niet thuis. Dat is het eerste punt.

En het andere punt dat ik wil zeggen in verband met het amendement, is dat zes maanden op voorhand de ontwerp tekst bezorgen aan het parlement voor geen enkele beheersovereenkomst gebeurt. Het is ook aan het parlement om de zaken een beetje in het oog te houden en op tijd een hoorzitting te vragen. Wij weten ook wanneer beheersovereenkomsten starten en dat ze meestal in de maanden voordien tot een eindpunt komen. We hebben dat ook uitdrukkelijk zo gedaan met de beheersovereenkomst van het VAF. Maar ik wil de collega's erop attent maken dat men dat voor Literatuur Vlaanderen, ook zo'n fonds, een jaar geleden helemaal heeft laten passeren. Dat is een paar dagen voor Kerstmis op de regering gekomen en nooit in het parlement besproken.

Ik wil maar zeggen dat we daar als parlement zelf een beetje attent op moeten zijn. Ik denk dat we dat hier, bij het VAF, goed hebben gedaan, maar dat we daarom niet een amendement moeten goedkeuren waarin we meteen naar zes maanden gaan. Dat is veel te lang en niet realistisch. Collega Meuleman vindt dat ook. Ik voel mij daarin gesterkt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1090/1)*

- Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 3.

Er is een amendement op artikel 4. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1090/4)

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis – 1128 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis.

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Collega's, vrijdag is er opnieuw een Overlegcomité, met mogelijk het schakelen naar een ander niveau na de invoering van de coronabarometer, die de cultuursector toch een groter houvast moet geven. Maar naast die coronabarometer hebben we een aantal aanbevelingen voor de Vlaamse Regering om verder in te zetten op de ondersteuning en de relance van de sector. Ik denk dat het belangrijk is om deze aanbevelingen nog voor vrijdag aan de Vlaamse Regering over te maken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman,

Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Collega's, vandaag willen we een belangrijk signaal uitsturen naar de brede cultuursector, en dat over partijgrenzen van meerderheid en oppositie heen. De aanleiding is eigenlijk het Overlegcomité van december, waarbij alle betrokken partijen voor dit voorstel van resolutie ook regeringspartijen zijn. Dat Overlegcomité van december heeft uit onzekerheid voor de delta- en de omikronvariant en de druk die dat met zich zou meebrengen voor ons gezondheidssysteem, drastische beperkende maatregelen genomen die er echt wel inhakten bij de cultuursector.

Eén cultuurorganisatie heeft die maatregelen ook aangevochten bij de Raad van State, die effectief oordeelde dat ze buiten proportie waren. Collega's, dat signaal van de Raad van State, maar ook de nood van de sector aan een langetermijnperspectief in deze onzekere tijden, werden wel degelijk opgepikt door de verschillende regeringen in dit land en resulteerden in de geboorte van de coronabarometer, die een houvast kan zijn bij de schommelingen van het virus.

Maar niet enkel de ministers, ook de parlementsleden voelen mee met en zijn nauw betrokken bij een sector die door de coronacrisis enorm zwaar getroffen is, vandaar ons gezamenlijke engagement om de Vlaamse Regering op te roepen de sector op korte termijn verder te ondersteunen en te begeleiden, maar ook op langere termijn de sector een duurzame doorstart te laten maken op alle vlakken, en toch ook rekening houdend met de nieuwe realiteit na corona. Digitalisering, nieuwe verdienmodellen, zuivere lucht, energie en klimaatuitdagingen zijn met de coronacrisis nog belangrijker geworden, net zoals ook de noodzaak om de brede cultuursector verder te laten groeien in professionaliteit, met gezonde businessmodellen, en te laten evolueren naar een economisch sterke sector met een duurzame arbeidsmarkt.

Gelet op de breedheid en de specificiteit van diverse deelsectoren, vraagt elke deelsector bijzondere aandacht. Een eerste aanzet van tekst haalde het akkoord van de meerderheid niet, waarop we dan met een nieuwe lei begonnen zijn, wat resulteerde in het voorliggende voorstel van resolutie.

Collega's, de sector was als een van de eersten getroffen. We kenden een opeenvolging van sluitingen en voorzichtige heropstartfases, met steeds andere of nieuwe beperkingen onder invloed van de evolutie van het virus en zijn varianten. Alle begrip dus dat dat voor frustraties zorgt, maar ook voor kopzorgen: kopzorgen rond personeel dat na al die tijd van onzekerheid andere oorden opzoekt, cultuurwerkers die niet kunnen repeteren of spelen, het mentale welzijn dat telkens opnieuw een deuk krijgt, derving van inkomsten met financiële zorgen, zoektochten naar alternatieven, boekingen, omboekingen, annulaties. Kwetsbare spelers waren er al voor corona, maar die hebben het nu bijzonder lastig.

Wat telkens weer opvalt, is ook de veerkracht die in de culturele sector groot is, heel groot. En net daarom willen we hen nu een hart onder de riem steken om te blijven volhouden en willen we gezamenlijk dit signaal geven. Van bij het begin van de crisis, en ook met de oprichting van de taskforce cultuur, heeft de Vlaamse Regering zo goed mogelijk begeleid en afgestemd met de brede en diverse sector en de steunpunten en belangenbehartigers rond bijvoorbeeld protocollen, maar ook nu, bij het tot stand komen van de coronabarometer. Er zal dan ook blijvend geluisterd worden en samengewerkt worden met de sector.

Want zij kennen het terrein. Zij kennen de problemen en kunnen helpen zoeken naar oplossingen.

Er werd ingezet op een versterking van Cultuurloket als zakelijk begeleider. En we proberen de sector ook zo goed mogelijk door de crisis te loodsen en ook financieel te ondersteunen.

Naast de subsidies die doorliepen en de bijkomende sectorspecifieke steun, zoals het coronanoodfonds, de activatiepremie en het innovatiemechanisme, werden ook de generieke economische steunmaatregelen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) zoveel mogelijk toegankelijk gemaakt voor de brede cultuursector. Volgens de laatste cijfers die ik opvroeg rond die financiële ondersteuning, gaat het nu al over 194 miljoen euro steun. De steun wordt nog steeds voortgezet, bijvoorbeeld met het Vlaams beschermingsmechanisme en de globalisatiepremie.

Maar onze oproep nu aan de regering is duidelijk: blijf waakzaam, ook al zien we stilaan het licht aan het eind van de tunnel. Samen met de brede cultuursector moeten we nu de rug rechten en ons richten op de toekomst. Daarom zijn de belangrijkste aanbevelingen die we doen de volgende. De coronabarometer biedt de sector en de overheid nu een goed en voorspelbaar sectoroverschrijdend kader om de crisis, zolang ze nog duurt, beter te beheren en de sector hoop en perspectief te geven. Maar essentieel zijn en blijven heldere en hanteerbare protocollen die opgemaakt zijn door en met de sector. Indien wenselijk en ook nodig, vragen we dat de coronabarometer mogelijkheden biedt tot regionale differentiatie en maatwerk op basis van het specifiek regionaal ecosysteem van onze gewesten en gemeenschappen.

We vragen ook om de economische en maatschappelijke impact van de crisis blijvend in kaart te brengen en te monitoren om, als het nodig is, de gepaste ondersteuning op maat van de sector en met bijzondere aandacht voor de kwetsbare spelers te bieden. Het is daarbij belangrijk dat de gesubsidieerde culturele actoren ook in periodes met beperkende maatregelen – maar laten we hopen dat die er niet meer komen of er zo weinig mogelijk komen – solidariteit tonen om de cultuurwerkers correct te verlonen.

We willen ook dat we het momentum van die heropstart kunnen aangrijpen om in te zetten op vorming en competentieontwikkeling van cultuurwerkers en om echt een lans te breken voor 'fair pay' en 'fair practices'. Enkel zo kan die sector verder evolueren tot een gezonde economische sector met een duurzame arbeidsmarkt en met aandacht voor kwetsbare spelers. We hopen dan ook dat de hervorming van het kunstenaarsstatuut die de federale overheid momenteel voorbereidt, de nodige hefboomen voor de cultuurwerkers in een duurzame arbeidsmarkt bevat.

We gaan met de expertise van steunpunten en belangenbehartigers aan de slag om de specificiteit en de noden van de verschillende deelsectoren te bewaken en oplossingen op maat te voorzien. Vooral ons rijk verenigingsleven, met vele vrijwilligers, moet heropleven. Maar even belangrijk is ook om het publiek te motiveren om opnieuw cultuur te beleven in veilige omstandigheden. Cultuur kun je beleven als toeschouwer maar ook als participant, als amateur of als vrijwilliger. Cultuur heeft jullie dus nodig. En jullie hebben cultuur nodig. Een grote campagne die veel geld kost, is niet nodig. Dat geld zetten we beter duurzaam in, rechtstreeks voor de sector. Maar we vragen de regering wel om te stimuleren dat iedereen zoveel mogelijk kan deelnemen aan cultuur.

Zoals al aangegeven, bieden het plan Vlaamse Veerkracht maar ook andere hefboomen kansen om nu volop in te zetten op en te investeren in infrastructuur. Digitalisering, een goede luchtkwaliteit, duurzaamheid en innovatie

moeten onze leidraad zijn in die verdere relance. Daarmee kan de Vlaamse cultuursector kwaliteitsvolle cultuur aanbieden aan alle Vlamingen, maar ook blijvend een belangrijke speler zijn op de internationale cultuursceen. Ik dank jullie. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, we zitten nu bijna twee jaar in de pandemie. Dat was een heel moeilijke periode voor heel veel mensen, voor heel veel sectoren. Vandaag hebben we het hier specifiek over de cultuur- en evenementensector. De voorbije twee jaar is er vanuit deze Vlaamse overheid en ook vanuit de federale overheid enorm veel gebeurd en werden veel inspanningen geleverd om die cultuursector zo goed mogelijk door die coronacrisis te loodsen.

We hoorden een en dezelfde kritiek wel altijd terugkomen en dat was dat die sector nood had aan duidelijkheid en aan perspectief. Ik denk dat die duidelijkheid en dat perspectief er met die barometer, waartoe we ook al langer opriepen, zijn. We zijn nu nog altijd in code rood. Gelukkig kan al redelijk veel voor de cultuursector. Op voorwaarde van een goede ventilatie, goede verluchting, kan tot 70 procent van de capaciteit van de zaal worden gebruikt, maar voor de eventsector en zeker voor het nachtleven is dat nog onmogelijk. Zo zit de muzieksector met een de facto sluiting. Als je alleen maar met een zittend publiek kunt werken, dan blijft het nachtleven nog volledig op slot.

Hopelijk kunnen we binnenkort naar code oranje, maar ook onder die code zullen er nog altijd beperkingen zijn voor een aantal van die subsectoren. Daarom komen we nu bij hoogdringendheid met dit voorstel van resolutie om in elke fase van die coronabarometer steunmaatregelen te kunnen voorzien, want elke fase kent nog altijd een aantal beperkingen die nodig zijn vanuit veiligheidsoverwegingen.

We weten dat de cijfers vandaag goed zijn. We anticiperen op code oranje, die er binnenkort zal komen. Laat ons zelfs hopen dat we naar code geel kunnen gaan, collega Coudyser, maar het omgekeerde kan natuurlijk ook nog altijd gebeuren. Een paar maanden geleden hadden we niet verwacht dat die omikronvariant er zou komen, dus we weten dat het in principe ook kan dat er in de toekomst opnieuw moet worden opgeschaald. Daarom is het belangrijk dat we vragen om per kleurcode in de barometer de nodige steunmaatregelen te voorzien.

We vragen in dit voorstel van resolutie om de generieke steunmaatregelen ook toe te passen voor de cultuur- en evenementensector. Dat is al grotendeels gebeurd. Binnen het Vlaams beschermingsmechanisme is er al aandacht voor die sectoren. Minister Crevits heeft onlangs ook de NACE-codes uitgebreid zodat die sectoren er ook voor in aanmerking komen. In dit voorstel van resolutie vragen we ook meer begeleiding van de sector en om meer promotie te voeren, zodat de sector ook de weg vindt naar de steunmaatregelen waar hij recht op heeft.

Naast die generieke steunmaatregelen vragen we dat er vanuit het beleidsdomein Cultuur echt sectorspecifieke maatregelen worden voorzien, en dat er dan vooral aandacht is voor de kwetsbare derden. Wie zijn die kwetsbare derden? Dat zijn de cultuurwerkers, kunstenaars, technici, die vandaag en de voorbije jaren, heel vaak tussen de mazen van dat beschermingsmechanisme net glipten. Dat probleem is ook zeker heel pertinent voor de evenementensector. We zien vandaag dat voornamelijk technici vaak elders aan de slag gaan. Dat zijn mensen die goed opgeleid zijn. Ze hebben de nodige expertise en ervaring in huis, maar vluchten nu weg uit de sector om elders aan de slag te gaan. Dat is een braindrain die daar aan de gang is. Dat is begrijpelijk, dat zijn mensen die willen werken. Niet iedereen, maar sommigen kunnen misschien beroep doen op tijdelijke werkloosheid of steun, maar dat er een inkomen wordt gegarandeerd is niet het enige

wat hier belangrijk is. Aan de slag zijn of werken is ook een vorm van zingeving, zeker wanneer je dat doet uit liefde voor de sector en dan begrijp ik dat sommige mensen daar na twee jaar sluiting genoeg van hebben en andere oorden opzoeken. Dat is wel een probleem voor de evenementensector. Ook dat verlies van die professionele expertise in die sector erkennen wij ten volle in dit voorstel van resolutie.

Collega's, een voorstel van resolutie is altijd een verzoek aan de Vlaamse Regering. Wij kunnen de cultuursector niet zelf aanspreken, maar wij roepen de Vlaamse Regering wel op om hier de hand naar de cultuursector te reiken. Die draagt zelf ook een bepaalde verantwoordelijkheid en die ontloopt de sector vandaag zeker niet voor alle duidelijkheid. Wat we bijvoorbeeld vragen is dat de overheid samen met de sector op zoek gaat naar manieren om cultuurparticipatie te stimuleren, verder uit te werken en verder te voorzien.

Collega's, cultuur is ook meer dan kunsten alleen. Dat is ook ons sociaal-culturele veld. Dat is ons rijke verenigingsleven. Dat zijn de amateurkunstenorganisaties, de lokale theatergezelschappen, al die verschillende koren waarvan we er duizenden over heel Vlaanderen hebben. Ook hen moeten we mee zuurstof geven. In dit voorstel van resolutie vragen we om, gekoppeld aan die barometer, heel werkbare protocollen voor dat vrijetijdsleven en verenigingsleven te voorzien. De protocollen moeten werkbaar zijn en niet onderling, voor de verschillende subsectoren, tegenstrijdig zijn. Die anomalieën willen wij wegwerken. Dat is heel belangrijk omdat we op die manier ook zuurstof en ruimte kunnen geven aan de sociaal-culturele sector, aan onze amateurkunsten en ons verenigingsleven.

De tekst die voorligt, is een heel uitgebreide resolutie. Collega Coudyser ging er al uitgebreid op in. Ik denk dat we hiermee tegemoetkomen aan de grootste verzuchtingen vanuit de sector en dat we aanvullend op de bestaande coronabarometer, de sector nog meer perspectief kunnen geven. Het is heel mooi dat dit een resultaat is van een samenwerking van de meerderheid en de oppositiepartijen Groen en Vooruit. Ik hoop ook dat de andere partijen in dit halfroond deze tekst unaniem zullen aannemen, want dan is onze vraag aan de Vlaamse Regering nog sterker. Dat is dan een signaal dat wij allemaal samen de brede cultuursector willen steunen, maar ook het vertrouwen geven aan de Vlaamse Regering om haar beleid voor die sector en de steun aan de sector verder te zetten.

De voorbije jaren waren dus moeilijk voor de sector. Ik heb hier heel veel vragen gesteld voor steun, verschillende collega's deden dit ook. De Vlaamse Regering heeft heel veel steun voorzien: het Vlaams beschermingsmechanisme, het noodfonds cultuur, het fonds voor lokale besturen specifiek voor cultuur-, sport- en jeugdverenigingen, de cultuurcoronapremie, de culturele activiteitenpremie, enzovoort. De Vlaamse Regering, minister Jambon en minister Crevits hebben enorm veel gedaan voor de sector.

Toch was het moeilijk. Er bleven veel onduidelijkheden bestaan. Het departement heeft altijd geprobeerd om heel snel te schakelen. Toen we hoopten dat de crisis bijna voorbij was, kwam er de derde golf, de vierde golf. Op het einde van vorig jaar werd uit vrees voor de omikronvariant vanuit het Overlegcomité een collectieve beslissing genomen: de sluiting van de cultuursector. Dat is iets wat wij betreuren. We hebben toen ook hier in de plenaire vergadering gezegd dat we de collectieve beslissing van het Overlegcomité betreuren, dat we dat niet begrepen omdat wij die proportionaliteit heel belangrijk vonden. Geen algemene sluiting, ook geen generieke beperking van maximaal x personen ongeacht de grootte van de zaal. Collega's D'Hose, Segers en ikzelf zijn zelf mee op straat gekomen met de sector. Wat we daar gezegd hebben, is hetzelfde wat we hier zeggen. Uiteindelijk heeft de Raad van State die beslissing toen teruggeschroefd.

De coronabarometer is er gekomen en nu is de volgende stap met deze resolutie ook een heel belangrijke steun aan de sector, waarbij we steun vragen per fase in die barometer.

Collega's, ik hoop dat we dit eensgezind allemaal goedkeuren, niet alleen uit steun voor de sector, maar ook uit liefde voor de sector en ook uit erkentelijkheid dat de sector de voorbije twee jaren een heel moeilijke periode heeft doorgemaakt. Ik hoop op heel brede steun en dat we zo op die manier een heel duidelijk signaal kunnen geven naar de sector van cultuur en evenementen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Het is al twee jaar dat wij op dezelfde hamer kloppen. Er is eigenlijk één sector die het hardst getroffen is door de coronacrisis. Dat is de cultuur- en eventensector. Die heeft eigenlijk de grootste omzetverliezen. De reden daarvoor is heel simpel. De essentie van de cultuur- en eventensector is mensen samenbrengen, mensen doen genieten, mensen entertainen, samen. Dat is net het moeilijkste aan dit virus. Samen rijmt niet met een pandemie waar je de mensen natuurlijk net uit elkaar moet houden.

Ondertussen collega's, zijn we allemaal virologen geworden. We kijken naar de barometer, naar de grafieken van de ziekenhuisopnames, enzovoort. Daaruit leren we dat het virus gigantisch grillig is. Laat ons toch ook een beetje eerlijk zijn: het beleid is ook soms wat grillig geweest. We zijn af en toe wat jojo geweest. Daarvoor moeten we collectief mea culpa slaan. Dat heeft de sector gefrustreerd en dat heeft heel fel het werk van heel wat kunstenaars, cultuurwerkers en -technici bedreigd. We noemen hen de zogenaamde kwetsbare derden. Ook in precoronatijden wisten we al hoe de financiële situatie van individuele kunstenaars is en we wisten hoe precair die eigenlijk is. Door natuurlijk de lege concertzalen en de lege festivalweides ging het echt wel veel te ver. Kunstenaars waren door het wegvallen van hun werk genoodzaakt om aan te kloppen bij het OCMW of ze hebben aangeschoven bij de voedselbanken.

En, collega's, ik geef toe: ik heb het daar heel moeilijk mee gehad, zeker met het sluiten van de sector eind 2021. Ik heb daarover ook samen met de collega's – collega Van de Wauwer heeft het daarnet gezegd – mijn ongenoegen geuit, hier in het parlement bij het begrotingsdebat, maar ook later, tijdens de betoging op de Kunstberg. Want ik denk dat het onze plicht is als volksvertegenwoordiger om meer te zijn dan willoze stemrobots. En daar hoort in mijn ogen een engagement naar de sector bij, om te weten wat er leeft, en vooral om in dialoog te gaan.

We hebben nu gelukkig wel een zekere standvastigheid met de cultuur- en de coronabarometer. En gelukkig denk ik dat de code oranje met de dag toch zekerder wordt, zeker als ik de minister van Volksgezondheid deze morgen op de radio hoor. Dus we kijken uit naar een voorjaar dat kan knallen. En ik denk dat er geen betere timing kan zijn voor dit voorstel van resolutie om dit moment aan te grijpen.

Collega's, ik wil het ook even expliciet met jullie hebben over 'fair pay' en 'fair practice'. Het aantreffen van de artiesten in die rijen van voedselbanken toont eigenlijk aan hoe ongelooflijk kwetsbaar ze zijn. Het is eigenlijk een heel ecosysteem dat ineens, plots werd onderbroken. En wanneer dan natuurlijk prompt die voorstellingen worden geannuleerd, krijgen die kunstenaars in sommige gevallen compleet niets uitbetaald. En ik begrijp dat het voor iedereen in die sector keihard is, en dat het voor iedereen zeer moeilijk is. Maar ik zou toch willen oproepen, samen met mijn collega's, om ook solidair te zijn, en te denken aan het algemeen belang. De een zijn brood mag ook niet de ander zijn dood betekenen. En dat is een boemerang die vroeg of laat terugkomt. Want collega's, zonder visagistes geen film of serie, zonder podiumbouwers geen voorstellingen.

En elk uitvoerend kunstenaar, we weten dat ondertussen al heel lang, heeft een volledig leger van onzichtbare krachten achter zich staan, en die krachten moeten we zeker ook ondersteunen. En dat doen we in dit voorstel van resolutie.

Dit toont ook het belang aan van meer competentieontwikkeling en competentiedenken in de sector. Ik denk dat we zo verder moeten evolueren naar een gezonde economische sector die een heel duurzame arbeidskracht tot stand brengt. Het is ook een van de elementen uit ons gedragen voorstel van resolutie. En ik denk dat er daar nog veel meer parlementair werk en initiatief in zit. En ik ben persoonlijk ook aan een conceptnota aan het broeden over het sociaal statuut van de kunstenaar. Ik hoop dat we daar in de toekomst samen nog hard aan kunnen werken.

En het is dus wat mij betreft toch wel met enige trots dat we dit voorstel van resolutie bijna kamerbreed indienen. Collega's, ik denk dat het voor onze commissie de eerste keer is in deze legislatuur dat we dit doen. En het is ook een zeer belangrijk signaal naar de sector toe.

Ik zie dat de collega's van het Vlaams Belang een beetje ambetant zijn.
(Opmerkingen van Immanuel De Reuse)

Wel, ik zou daar even op willen ingaan, collega's, waarom wij met een aantal partijen dat niet aan jullie gevraagd hebben. Dit voorstel van resolutie is geschreven door mensen die het heel goed voorhebben met die sector, die een heel groot en kloppend hart hebben voor kunst en cultuur. En als ik dan, eerlijk gezegd, bepaalde uitspraken hoor van onze Vlaams Belangvrienden, dan durf ik daaraan te twijfelen. En wij weten dat in dit parlement al langer, maar voor de mensen thuis wil ik er toch twee in herinnering brengen.

Ik denk bijvoorbeeld aan maart 2020. Kunstencentrum Vooruit in Gent voelt de bui hangen, en uit zijn bezorgdheid over het schrappen van de evenementen. En dan moet ik een tweet lezen van collega Brusselmans, die luidt: "Ja maar Cultuur is toch veel belangrijker dan zo een stom virus???" Een maand later zie ik opnieuw eenzelfde houding, wanneer de minister-president de projectenpot voor de kunsten aanvult, een zeer terechte beslissing, voor de tweede ronde. Dan lees ik opnieuw eenzelfde tweet van de heer Brusselmans: "4 miljoen extra geven aan projectsubsidies in tijden van crisis, je moet maar durven."

Collega's, ik geef even mee dat dit de middelen zijn die bij uitstek individuele kunstenaars bereiken. U weet wel, diegenen die zo hard getroffen zijn, en die we ook willen helpen met dit voorstel van resolutie. Ik vind dat dit eigenlijk een mooi voorbeeld is van het werken van het Vlaams Belang: bij het begin van de pandemie een klein beetje neerbuigend doen over een sector die wil openblijven en dan, wanneer de Raad van State beslist dat de sector mag openblijven, blij gaan tweeten dat de sector open kan. Sorry, collega's, maar ik vind dat doorzichtig, ik vind dat dat plat-populistisch is. Toen de sector een paar jaar geleden zwaar onder druk stond met besparingen, toen vlogen de beledigingen in het rond. Er stond toen iemand van jullie fractie in de gang te schreeuwen dat het allemaal linkse cultuurbobo's zijn. Maar nu jullie beginnen te voelen dat de bevolking inzit met die sector, zijn jullie ineens kwaad dat jullie niet meegenomen worden in het voorstel van resolutie. Ik vind voortschrijdend inzicht tof, maar sorry, collega's, het moet een klein beetje geloofwaardig blijven.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): U bent constant bezig van 'kamerbreed, kamerbreed'. Zeg dan gewoon direct: 'Wij hebben u niet gevraagd.' Ik heb daar ook geen probleem mee, hoor. Ik ben dat ondertussen al gewoon van de democratische partijen, dat ze niet iedereen vragen.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik ben aan het uitleggen waarom u niet gevraagd bent. Als u mijn uitleg niet begrijpt, luister dan een keer.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Ik begrijp het heel goed, maar u doet zo heel neerbuigend, zo van: 'Nu gaat u een beetje zitten smeken om mee te doen.' Op het moment dat u 'kamerbreed' zei, toen zei ik, met mijn lichaamstaal: 'Het is niet kamerbreed, want u hebt het ons niet gevraagd.' Niet meer en niet minder. Dat is juist, en terecht.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik heb niet gezegd 'kamerbreed', ik heb gezegd 'bijna kamerbreed'.

Collega's, neem het mij dan niet kwalijk wanneer ik het niet ernstig neem wanneer u zich plots gaat beginnen profileren als de beschermengelen van de cultuursector. We weten ondertussen al hoe jullie denken over die cultuursector.

Ik zou willen eindigen met een positieve noot, collega's. Ik ben zeer blij dat we op die manier kunnen samenwerken over meerderheid en oppositie heen, en ik hoop dat we dat in de toekomst nog veel meer kunnen doen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ga proberen zo weinig mogelijk te herhalen. De collega's hebben al voldoende gezegd dat de cultuur- en evenementensector een sector is die heel hard getroffen is geweest, en dat we een ondersteuningsplan nodig hebben. Wat ik persoonlijk echt wel belangrijk vind in dit voorstel van resolutie is dat het niet alleen een plan op korte termijn is, maar een duurzaam ondersteuningsplan op lange termijn. De effecten van corona op de cultuur- en evenementensector zullen niet voorbij zijn op het moment dat wij overschakelen naar code oranje of code geel, of zelfs code groen. Corona heeft erin gehakt bij veel van onze cultuurwerkers. Er zijn onlangs nog een aantal stukken verschenen in de pers over het feit dat men nu wanhopig op zoek is naar cultuurwerkers, technici, en mensen die achter de schermen kunnen meewerken, omdat er door twee jaar corona een enorme braindrain is geweest. Heel veel mensen zijn uit die sector weggelopen omdat het gewoon niet meer houdbaar was. De centen waren op, en het was onmogelijk om als freelancer het hoofd nog boven water te houden, omdat al het spaargeld uit de sector op was.

Het laatste wat we willen, is dat die cultuursector niet meer kan bloeien en voor langere tijd voor een stuk zijn kracht en zijn creativiteit verliest, en nog heel lang die molensteen van corona blijft meedragen. Vandaar dat het zo belangrijk is dat we vanuit Vlaanderen inzetten op duurzame ondersteuning. Er zijn een aantal dingen in ons voorstel van resolutie te lezen, die door de collega's ook al aangehaald werden, specifiek voor freelancers. Daarbij gaan we heel expliciet inzetten op 'fair pay' en op 'fair practice'. Ook het mentaal welzijn is voor ons belangrijk om in het oog te houden, en we willen ook lang en duurzaam gaan monitoren wat de effecten van corona zijn op de sector, niet alleen economisch, maar ook maatschappelijk. Dat zijn toch wel een aantal zaken waarop wij fier zijn dat ze zijn meegenomen in dit voorstel van resolutie.

Een zekere voorspelbaarheid is voor de cultuursector extreem belangrijk, en ook dat zit in dit voorstel van resolutie. Sioen zegt het ongeveer elke dag op Twitter: cultuur is niet zoals de horeca. Als men beslist dat vanaf 18 februari de deuren weer open mogen, dan kan dat voor een café of een restaurant. Voor de evenementensector en de kunstensector is dat veel moeilijker. Daar gaan maanden van planning, repetitie, decoropbouw enzovoort aan vooraf. Die voorspelbaarheid is voor hen dus heel belangrijk. Ook in die voorbereidende fase kruipt heel veel geld en spaargeld voor men daadwerkelijk kan optreden en er inkomsten komen.

Die sector is dus specifiek. Dat we in dit voorstel van resolutie specifieke aandacht geven aan die sectorspecifieke problemen, is echt wel een goede zaak.

Elk van ons had uiteraard een eigen voorstel van resolutie kunnen indienen, of de meerderheid en de oppositie hadden een voorstel van resolutie kunnen indienen, zoals dat zo vaak gebeurt. Dan hadden we misschien nog eigen klemtonen gelegd. Ik denk dat elk van ons wel nog zijn eigen stokpaardjes heeft, zaken heeft die hij nog belangrijker vindt en naar voren wil schuiven. Ik ga niet liegen: bij ons is dat zeker het geval. Aanvankelijk had onze fractie een voorstel van resolutie ingediend, dat een beetje aan de basis van het gezamenlijke initiatief ligt. Daarin kaartten we bijvoorbeeld ook aan hoe belangrijk we de duurzame financiering van de sector vinden. Ik begrijp dat, als het over budgetten gaat, dat moeilijke zaken zijn om op te nemen. Dat is iets wat ministers dan onder elkaar bespreken bij een begrotingsaanpassing. Collega's, ik wil dat echter nog even aanhalen. Als we immers spreken over 'fair practice', 'fair pay', aandacht voor freelancers, duurzaam cultuurbeleid, bijvoorbeeld de budgetten die beschikbaar zullen zijn binnen het Kunstendecreet, waarover we de discussie vorige week hebben gevoerd, dan is dat de beste garantie voor 'fair pay' en voor 'fair practice', als je heel wat organisaties kunt garanderen dat ze voor de volgende vijf jaar subsidies kunnen krijgen en kunnen rekenen op een bedrag waarmee ze kunnen voortbestaan. Ook daarover hebben we – en ook dat stemde me wel heel positief – vanuit de meerderheid echter toch wel de signalen gekregen dat ze er ook op zal aandringen dat er voldoende budgetten zijn voor dat nieuwe Kunstendecreet, om ervoor te zorgen dat de sector inderdaad kan heropleven en die zekerheid heeft voor de komende jaren. Dat hangt daarmee samen, vind ik. Dát zal dan de bal doen rollen, ook richting 'fair pay' en 'fair practice'. Ik ben dus heel blij met die samenwerking, in dit geval, en ook op andere vlakken. Ik hoop dat we verder kunnen werken aan de duurzame ondersteuning van die sector, waarover we ons, los van partijgrenzen – dat voel ik echt wel oprecht zo aan –, enorm bezorgd voelen en die we willen steunen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Collega's, elke collega heeft het al zowat benadrukt: de cultuur- en evenementensector is een van de sectoren die het al twee jaar lang zeer moeilijk hebben in de crisis. Het is een sector die mensen samenbrengt, en dat in grote groepen samenkomen is nu net wat we al twee jaar lang vooral niet hebben kunnen doen wegens de pandemie. De mensen in die sector zijn bijzonder zwaar getroffen. Er zijn mensen die cultuurwerkers blijven bestempelen als 'subsidieslurpers'. Wel, die weten niet waarover ze spreken. Het aantal kunstenaars in vast werkverband is een minderheid. De meeste zijn zelfstandigen, freelancers, die van de ene dag op de andere zonder werk vielen. Dat zijn inderdaad niet alleen artiesten, maar ook kabelslepers, mensen die in de vestiaires werken, noem maar op – elke job voor en achter de schermen. Velen zijn gaan werken in andere sectoren en zullen daar misschien ook wel blijven, maar dat is ook niet voor allen mogelijk geweest. Tal van schrijvende verhalen hebben ons allemaal bereikt, van een muzikant die zijn instrument moest verkopen om eten te kunnen kopen tot een topgeluidsman in België die bij het OCMW moet aankloppen, want zolang er geen festivals kunnen plaatsvinden, moet hij rondkomen met een budget waarmee hij na aftrek van zijn huur echt geen eten op tafel zet.

Maar zelfs voor de coronacrisis had de sector het al heel moeilijk. Er waren bij de aanvang van de legislatuur zware besparingen, maar specifiek in deze sector zijn mensen heel vaak tewerkgesteld in slechte statuten of zelfs zonder statuut. Die problemen in de sector zijn door de coronacrisis alleen maar uitvergroot.

De steun die de Vlaamse Regering op touw heeft gezet, heeft er voor een groot deel voor gezorgd dat de sector niet volledig is ingestort. Er zijn vele miljoenen euro's gegaan naar de verschillende steunmaatregelen die de Vlaamse Regering uitdokterde, maar die ook de Federale Regering uitdokterde, om ervoor te zorgen dat de sector niet volledig kopje-onder ging.

Die steun is de redding geweest van cultuurhuizen, organisaties en kunstenaars in donkere tijden, en dat juichen wij toe. Bij elk van de instrumenten die de Vlaamse Regering ontwikkelde, bleek het tegelijk onmogelijk om te vermijden dat de meest kwetsbaren, de zogenaamde kwetsbare derden, vaak freelancers, toch door de mazen van het net bleven glijpen.

Ja, collega Coudyser, u verwees naar het federale niveau, waar momenteel zeer hard wordt gewerkt aan een betere sociale bescherming voor de cultuurwerkers. Die gaat er binnenkort komen en is het resultaat van een succesvol, intensief en participatief traject, waar de sector zelf intensief aan meewerkt via het platform 'Working in the Arts'.

Het is belangrijk dat we die steun nu voortzetten. Het lijkt erop dat we uit de pandemie aan het geraken zijn, maar niemand kan met zekerheid zeggen wanneer mensen zich ook veilig genoeg gaan voelen om opnieuw met zoveel mensen samen te komen.

Het is niet zo dat eenmaal alle maatregelen zullen worden opgeheven, mensen automatisch de weg gaan vinden naar zalen en cultuurhuizen. Het is niet zo dat als de maatregelen worden opgeheven, producties van de ene dag op de andere opnieuw kunnen plaatsvinden. We moeten ons publiek dus aansporen om opnieuw aan cultuur te doen. We moeten de cultuursector ook verder blijven ondersteunen. De crisis zal niet eindigen bij het begin van de endemie, maar nog jarenlang doorgaan.

Daarom heeft onze fractie als eerste in de zomer van 2020, nog eerder dan Groen en de meerderheid, een voorstel van resolutie in dit parlement ingediend om een uitbreiding van de maatregelen te vragen, maar ook om een relanceplan dat de toekomst van de cultuursector moest veiligstellen. Een relanceplan in 2020 bleek al te optimistisch, maar vandaag is het wel aan de orde.

Vandaag hebben we ook de barometer, en die blijft in de komende jaren een belangrijk instrument om hoop en perspectief te geven. Het is heel fijn dat de meerderheid, aangejaagd door Vooruit en Groen, ook een voorstel van resolutie opmaakte, en vervolgens bereid is geweest om onze punten heel collegiaal mee te nemen. Daarom zijn we verheugd dat we over de grens van meerderheid en oppositie heen ons voorstel van resolutie hier kunnen indienen, want de crisis is echt nog niet voorbij.

Ik hoop dat we met dit gezamenlijk voorstel van resolutie een signaal kunnen sturen naar de cultuur- en eventsector dat we hen horen, dat we alles in onze macht zullen doen om ervoor te zorgen dat de sector de crisis overleeft, en dat we de Vlaamse Regering aansporen om dat te blijven doen.

Afsluitend wil ik van deze gelegenheid gebruikmaken om de collega's van de meerderheid en Groen te danken voor het collegiale werk. Tegelijk wil ik hen ook oproepen dat we niet alleen de regering met dit voorstel van resolutie vandaag vragen om snel aan de slag te gaan, maar dat we de komende maanden en allicht jaren de toestand in de brede cultuur- en eventsector van nabij moeten blijven opvolgen en monitoren. We moeten verdere stappen zetten en nadenken over hoe we de lacunes in de sector, die daarin verweven zitten, kunnen oplossen.

Wij van Vooruit denken dat structureel overleg met de creatieve sectoren in de komende jaren blijvend nodig zal zijn om een toekomstgericht plan op te stellen, waarbij er wordt gekeken naar de mogelijkheden om in die sector stabiele contracten en statuten uit te werken, opdat ze steviger staan in een mogelijke volgende crisis of besparingsronde. Werken in de creatieve sector mag niet gelijkstaan aan een broodjob.

Dus wij zijn vanuit Vooruit heel blij om samen deze resolutie te kunnen meestemmen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Collega's, het staat buiten kijf dat de cultuursector in de breedste zin van het woord door de gedwongen sluitingen en annuleringen tot de hardst door de pandemie getroffen sectoren behoort. Natuurlijk onderschrijven we nadrukkelijk het belang van het ondersteunen van de sector, afgewogen tegen de meer dan nefaste impact van de pandemie op de cultuur- en evenementensector. In theorie zouden we dit voorstel van resolutie dan ook moeiteloos kunnen goedkeuren, ware er niet het spreekwoordelijke addertje onder het gras.

Want we lezen in de tekst, en ik citeer: "de coronabarometer heeft tot doel een grotere mate van voorspelbaarheid in te bouwen in het beheersen van de pandemie." Dat is natuurlijk larie en apekool. Als de pandemie ons de afgelopen twee jaar iets heeft geleerd, dan is het wel de complete onvoorspelbaarheid ervan. Een coronabarometer was mogelijk een goed instrument geweest prevaccinatie en pre-omikron, maar niet vandaag. De huidige coronabarometer impliceert vandaag bovendien ook nog steeds het gebruik van het Covid Safe Ticket (CST), ook gekend als de vreselijke coronapas, een coronapas waar wij ons steeds hebben tegen verzet. Wie met een barometer werkt gaat ervan uit dat hij de aard van de situatie volledig kent en afhankelijk van de graad van die situatie, veel of weinig besmettingen, meer of minder maatregelen moet nemen. Maar als het coronavirus muteert, verandert de aard van de situatie. Dat was zo met de deltavariant en dat gebeurt ook met omikron. Delta maakte de mensen sneller en ernstiger ziek, omikron verspreidt zich veel sneller, maar lijkt tot nu toe minder zware gezondheidsproblemen te veroorzaken.

Zulke radicaal verschillende situaties vereisen andere maatregelen voor wat wel en niet kan in de maatschappij. Hoe gaan we het organiseren en welke noodplannen moeten we klaar hebben? De creatie van een barometer en daaraan gelinkt een stappenplan loopt bij een nieuwe onverwachte ontwikkeling gegarandeerd stuk. Men kan, zoals in dit voorstel van resolutie wordt gesteld, er nog op zoveel aandringen om de maatregelen van de coronabarometer te implementeren, maar het onvoorspelbare karakter van de pandemie kan nog steeds roet in het eten strooien. Daar zal geen coronabarometer aan verhelpen.

Al even naïef is het om in het voorstel van resolutie te stellen om in de afspraken over de toepassing van de coronabarometer zoveel mogelijk te ijveren voor mogelijkheden voor regionale differentiatie op maat van het specifieke eco-systeem van de gewesten en de gemeenschappen. Het beleid zoveel mogelijk afstemmen op de gewestelijke situatie is ongetwijfeld een nobel doel, maar dat is, collega's, de afgelopen twee jaar eigenlijk nog nooit gebeurd. Trouwens, bij opbod van maatregelen, om ter stoerst, was de Vlaamse minister van Cultuur zelfs de enige minister van Cultuur in Europa die zijn sector wou sluiten. We weten intussen toch allemaal in hoeverre het federale niveau tot nu toe rekening heeft gehouden met de wensen en de verzuchtingen van Vlaanderen. Of niet soms?

Tot slot, collega's, nog dit: na veel gepalaver komt men nu met een gemeenschappelijke tekst op de proppen. Voor alle duidelijkheid: dit is geen gezamenlijke resolutie want de op één na grootste fractie in dit halfroond werd bewust uitgesloten en niet betrokken, en dit ondanks het feit dat collega Brusselmans herhaaldelijk en op verschillende manieren heeft gevraagd om betrokken te worden. Ik hoorde daarnet collega's praten over een voorstel van resolutie dat is ontstaan over grenzen van oppositie en meerderheid heen. Dat is dus niet waar. Ik neem akte van het intentieproces van collega D'Hose ten aanzien van het Vlaams Belang. Zij probeert door te citeren uit individuele tweets een excuus te vinden om het Vlaams Belang uit te sluiten. Hoe triest is dat. Er zijn ook vele tweets van onze parlementsleden terug te vinden waar we ons op een positieve manier uitspreken over de cultuur- en de evenementensector. Collega D'Hose heeft die niet gevonden en neemt ons blijkbaar kwalijk dat we niet steeds meegaan in de denktrant van de meerderheid.

Ook in andere dossiers worden we in dit parlement uitgesloten. Dit is dus een structurele zaak, een structurele uitsluiting. Bespaar me dus uw hypocriete verontwaardiging. De kinderachtige spelletjes van de participatie gaan zelfs in coronatijden blijkbaar boven het belang van de Vlaming in het algemeen, en de cultuursector in het bijzonder. Het zal u dan wellicht ook niet verwonderen, collega's, dat mijn fractie zal tegenstemmen. Maar ik wil nogmaals benadrukken dat dit niet betekent dat we niet meelevend met de cultuursector, die al twee jaar hard lijdt en dit nog steeds doet. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, we gaan het voorstel van resolutie steunen omdat er waardevolle zaken in staan. Ik heb wel één kritische opmerking, namelijk over het zoveel mogelijk ijveren voor mogelijkheden tot regionale differentiatie. Ik dacht dat we in het beleid van deze pandemie net naar wat meer eenheid zochten, en niet nog meer opsplitsen in stukjes. Dus, dat snap ik niet helemaal, maar verder steunen we het voorstel van resolutie.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega D'Haese, voor de goede orde, dat gaat over de mogelijke situatie in de verschillende regio's, zodat we ook verschillende stappen kunnen zetten om de cultuursector zoveel mogelijk open te houden aangezien het een volledig Vlaamse bevoegdheid is.

Collega Deckmyn, u beschuldigt ons van kinderachtige spelletjes, maar u zult de tekst niet goedkeuren omdat u zich uitgesloten voelt. Dat vind ik kinderachtig. U hebt hier de kans om een heel mooi signaal te geven aan de cultuursector. U voelt zich uitgesloten omdat het hypocriet is van ons dat we samenwerking bepleiten, maar net uw partij en de drijfveer van uw partij bestaan erin om mensen uit te sluiten. Van u pik ik dergelijke kritiek natuurlijk niet.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies en tot opheffing van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen"
– 1028 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5**

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 aan.

Ik neem aan dat de redenen voor onthouding bij de bespreking van het ontwerp van decreet al aan bod zijn gekomen? (*Instemming*)

Dames en heren, amendement nr. 7, van Cathy Coudyser, Karin Brouwers, Emmily Talpe, Maarten De Veuster, Tinne Rombouts en Joris Nachtergaele, strekt tot de schrapping van artikel 2.

We stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben neen geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 2 niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 8, van Cathy Coudyser, Karin Brouwers, Emmily Talpe, Maarten De Veuster, Tinne Rombouts en Joris Nachtergaele, tot vervanging van artikel 3.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 4 tot en met 20.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 4 tot en met 20 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De redenen voor onthouding zijn tijdens het debat voldoende naar voren gekomen? (*Instemming*)

ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme – 1086 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 18.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 18 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Karin Brouwers, Manuela Van Werde, Steven Coenegrachts, Marius Meremans, Orry Van de Wauwer en Wilfried Vandaele tot wijziging van het decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams Audiovisueel Fonds, wat de opdracht van het Vlaams Audiovisueel Fonds betreft
– 1090 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4**

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 3.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
119 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 3 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Katia Segers en Hannes Anaf, op artikel 4.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
38 leden hebben ja geantwoord;
68 leden hebben neen geantwoord;
14 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

De redenen voor onthouding zijn duidelijk? (*Instemming*)

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 4.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 4 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Elisabeth Meuleman, Katia Segers en Marius Meremans over de ondersteuning en relance van de brede cultuursector tijdens en na de coronacrisis
– 1128 (2021-2022) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 februari 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 20.04 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Afwezig met kennisgeving

Freya Saeyns: familieverplichtingen;

Filip Brusselmans, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne

Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde,

Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien

Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Kurt De Loor, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Stijn Bex, Johan Danen, Ann De Martelaer, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneekhout

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose,

Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters